acelea ale păstorilor elvețianĭ. In multe părți se poate asista la asemenea spectacole sportive, în carĭ se succed scene de pugilat, lupte ciudate, tragerĭ cu arcul, jocurĭ războinice.

Se poate reaminti și minunatele exercitii nautice, pe carĭ le practicaŭ odinioară Hawaienii, și carĭ constaŭ în a scoborî în picioare saŭ pe cal, pe o trecătoare, cataracte de maĭ mulți metri înălțime.

Cum s'a descoperit porțelanul

Descoperirea porțelanuluĭ dur, e datorită unuĭ german, Böttgher, a căruĭ viață e cu adevărat romantică. Născut la Schleitz în Voightland în 1685, a intrat la 12 ani ca ucenic la un farmacist Zörn din Berlin. Fiind înclinat către chimie, întrebuința cea maĭ mare parte din timpul săŭ liber să facă experiențe carĭ eraŭ toate îndreptate spre un singur scop: arta de a schimba în aur metalele ordinare. După câtiva anĭ de muncă, Böttgher a pretins că a descoperit fluidul, căutat atâta vreme de alchimiștĭ, cu care poate să facă aur. Făcând și experiențe în prezența stăpânuluĭ săŭ și a maĭ multor martorĭ, nu se știe prin ce înșelăciune, a isbutit să-ĭ facă a crede că schimbase arama în aur.

Vestea acesteĭ descoperirĭ se răspândi ca fulgerul, și mare mulțime de oamenĭ dorind să vadă măcar odată pe acest fabricant de aur, inundă prăvălia farmacistuluĭ.

Frideric I, regele Prusieĭ, a trimis să-l chieme, iar Böttgher, oferindu-ĭ o bucată din aurul ce pretindea că l'a făcut din aramă, regele s'a mirat mult, și cum Prusia avea mare nevoie de acest metal, s'a hotărât să profite de această mare descoperire.

Pentru a fi însă maĭ sigur de serviciile luĭ Böttgher, l'a trimis să fabrice aur în fortăreața Spandau. Tânărul alchimist reușind să fugă în Saxa, regele a oferit o mie de talerĭ celuĭ care l'ar prinde. Sosind Wittenberg, Böttgher, s'a pus îndată sub protecția electoruluĭ de Saxa, Frideric August I, ,,cel tare", regele Polonieĭ, Frideric, având mare nevoie de banĭ, a fost încântat de ideia că o să aibă, cât de mulțĭ, cu ajutorul luĭ Böttgher. A trimis, în secret, săl chieme la Dresda, unde a fost adus cu escortă regală. Abia plecase Böttgher din Wittenberg, și la poarta orașuluĭ, s'a și prezentat un batalion de soldațĭ prusienĭ, cerându-ĭ extrădarea. Dar era prea târziŭ. Böttgher ajunsese la Dresda, era ospătat la Casa Aurită și tratat cu cea maĭ mare cinste, numaĭ că era ținut de aproape cu o strașnică gardă. Electorul, fiind nevoit să plece în Polonia, a trebuit să lase pe Böttgher să lucreze singur. Dar, nerăbdător de a avea maĭ repede aurul trebuinicos, a scris din Varșovia luĭ Böttgher, rugându-l să-ĭ spuie secretul de fabricație, pentru ca să poată el însuși să fabrice. Alchimistul, i-a trimis atuncĭ o sticluță cu un lichid roș, care turnat peste orĭ ce metal topit, îl schimbă în aur. Această neprețuită sticlă, a fost încredințată prințuluĭ von Fürstenburg, care pleacă la Varșovia escortat de un regiment de gardă. Indată ce a ajuns la Varșovia, prințul împreună cu regele, se închiseră într'o cameră secretă a palatuluĭ, își puseră câte un șorț de piele de dinainte și se apucară de lucru. Topind arama și turnând lichidul roș trimes de Böttgher, observară că rezultatul era departe de așteptarea lor, pentru că arama rămânea tot aramă. Citind încă odată instrucțiunile alchimistuluĭ, regele observă că spre a-ĭ reuși experienta, trebuia să fie fără păcate, când întrebuința fluidul. Și fiindcă Majestatea a, petrecuse ultima noapte într'o societate nu tocmaĭ recomandabilă, atribui acesteĭ cauze nesuccesul experiențeĭ.

A doua încercare avu acelaș rezultat ca întâia, ceeace supără foarte tare pe rege, fiindcă se spovedise și fusese iertat de păcate.

Nevoia de banĭ, care strângea pe rege din toate părțile, îl hotărî să smulgă cu forța secretul prețios al luĭ Böttgher.

Alchimistul, aflând intențiunile regeluĭ, fugi la Ems, în Austria, unde se credea în siguranță. Dar agențiĭ regeluĭ urmărindu-l, aŭ înconjurat casa, aŭ prins pe Böttgher în pat, și cu toată împotrivirea luĭ și apelul ce făcea la autoritatea austriacă, l-au readus cu forța la Dresda. Pentru maĭ multă siguranță, fu trimes la fortăreața Königstein, unde i se făcu cunoscut că tezaurul regeluĭ era complect gol, că zece regimente de polonezĭ amenințaŭ să se răspândească pentrucă nu li se plătise solda; și că dacă nu se apucă să facă aur numaĭ decât, va fi spânzurat.

Insă, au trecut anĭ, fără Böttgher să fabrice vreun grăunte de aur și fără să fie spânzurat. El era destinat pentru o descoperire maĭ importantă decît aceea de a transforma arama în aur și anume: de a transforma argila în porțelan.

Un prieten îĭ spune într'o zi: ,,Incearcă de fă altceva, dacă nu poțĭ face aur, vase de pământ, de exemplu".

Böttgher se puse îndată la lucru, dar cercetările nu-ĭ deteră decât un rezultat mediocru, cu toată munca luĭ sârguitoare. Cu timpul însă, observă că argila roșie de care se servea pentru topitoare, dacă era supusă uneĭ temperaturĭ înalte sticlea și păstra forma ce-ĭ dăduse, semăna cu porțelanul afară de culoare și transparență. Adevărul e, că descoperise întâmplător, porțelanul roș, pe care Böttgher începu îndată să-l vândă și să-l fabrice ca adevărat porțelan. El știa însă că coloarea albă e o proprietate esențială a porțelanuluĭ adevărat și își continuă cercetările pentru a găsi secretul. După maĭ mulțĭ anĭ de muncă fără succes, întâmplarea veni să-ĭ descopere secretul porțelanuluĭ alb. Intr'o zi, găsind peruca maĭ grea ca de obiceiŭ, întrebă pe fecior, care poate fi cauza acestuĭ fenomen ciudat. Acesta îĭ spuse că praful cu care e acoperită poate fi cauza, iar praful nu era altceva decât niște pământ de care se serveaŭ atuncĭ ca de o pudră parfumată. Imaginația vie a luĭ Böttgher, se deșteptă îndată la această observație, făcându-l să se întrebe: ,,Nu e oare posibil ca acest pământ alb și pulberos să fie pământul pe care-l caut de atâta timp? In tot cazul să nu las să scape ocazia de a ști adevărul, și se apucă de lucru. Observația, osteneala și munca luĭ fură răsplătite, fiindcă descoperi că principalul constituent al acesteĭ pulberĭ, e caolinul saŭ pământul de porțelan, absențeĭ căruia se datora neisbânda în încercările sale. Prin inteligența sa, descoperirea ajunge repede la perfecțiune și evenimentele probară că această descoperire e maĭ prțioasă decât a transformăriĭ metalelor comune în aur. Presentând o probă din porțelanul săŭ Electoruluĭ, acesta fu încântat și se hotărî să dea luĭ Böttgher mijloacele de a-și perfecționa invețiunea. Din acest timp, Böttgher părăsi cu totul alchimia și se apucă de olărie, și ca o amintire a acesteĭ întâmplărĭ memorabile, scrise pe ușă versurile următoare:

Creatorul tuturora, Dumnezeŭ din aurar,
Mă schimbă, ca prin minune, în meșter
[și bun olar.

Böttgher, era însă tot sub paza poliției Electoruluĭ, care se temea să nu fugă și să spuie secretul altuia. Atelierele și cuptoarele carĭ se zidiseră pentru fabricarea porțelanuluĭ, eraŭ păzite noaptea și ziua de trupe, și șase ofițerĭ superiorĭ eraŭ responsabilĭ de persoana luĭ Böttgher. Noile cuptoare aŭ dat rezultate foarte frumoase; porțelanul ce fabrica Böttgher, era foarte căutat și vândut cu preț bun.

Toată lumea știa că manufactura de faianță dela Dolft îmbogățise Olanda; de ce oare manufactura de porțelan nu ar îmbogăți pe Elector? Acesta, dete un decret pe baza căruia, ,,o mare manufactură de porțelan", era stabilită la Meissen, în castelul de Albrechstburg. Acest decret a fost tradus în latinește, franțuzește și în limba olandeză, și împărțit de ambasadoriĭ Electoruluĭ-rege la toate curțile Europeĭ. Regele spunea că, spre a desvolta bunul traiŭ în Saxa,

care suferise mult de năvălirea Suedezilor ,,își îndreptase atențiunea spre bogățiile subsolului" țării și că, încredințând studiul unor persoane foarte competinte, reușise să fabrice ,,un fel de vase roșii", mult mai bune ca ,,*terra sigillata* din Indii" ; tot astfel și ,,farfurii de faianță colorată, care se croiesc, se pun la tipar, se netezesc pe roată și egalează din toate punctele de vedere vasele de India".

Decretul regal invita pe artiști și lucrătorii străini să vie în Saxa și să lucreze la noua fabrică, unde vor avea lefuri bune și vor fi sub protecția regeluĭ.

Böttgher însă, în loc de a fi răsplătit pentru marele servicii aduse Saxeĭ și Electoruluĭ, a fost din contra tatat într'un mod neuman. Doĭ amploiați aĭ guvernuluĭ Mathieu și Nehmitz, fură numiți directorĭ aĭ fabriceĭ, pe când el era privit numaĭ ca maestru. In timpul când se zidea fabrica, și era nevoie de prezența și de sfaturile luĭ Böttgher soldații îl duceaŭ totdeauna dela Dresda la Meissen și de la Meissen la Dresda ; iar după ce s'a treminat zidirea, nu uitaŭ a-l închide în odaie. Acest tratament îl aruncă într'o întristare adâncă. In zadar încercă el prin rugăciunĭ de tot felul către rege să-ĭ îndulcească viața, căcĭ regele rămase surd. In zadar îĭ scria : ,,mă voiŭ devota cu totul arteĭ de a face porțelanul ; voiŭ face maĭ mult decât a făcut vreodată un inventator, dar dați-mĭ, în numele luĭ Dumnezeŭ, libertatea". Banĭ și favorurĭ, i s'ar fi dat destule, dacă ar fi vrut, însă libertatea nu. Din această cauză, desgustat de lume și de el însușĭ Böttgher căzu la beție. Lucrătorii dela fabrica din Meissen, auzind, începură și eĭ să bea.

Consecința acestor lucrurĭ aŭ fost certurĭ și bătăĭ, așa că de multe orĭ trupele aŭ trebuit să intervie pentru a potoli pe porțelanierĭ. Dezordinele însă aŭ urmat, ba aŭ fost așa de marĭ, încât lucrătorii în număr de 300 fură închișĭ în citadela Albrechtsburg și tratați ca prizonierĭ de stat.

După puțin timp, Böttgher se îmbolnăvi răŭ, iar regele, la ideia că va pierde un sclav atât de prețios, îĭ dete voie să se plimbe cu trăsura, supraveghiat însă de o escortă, ba chiar îĭ permitea să meargă și câteodată și la Dresda.

Treĭ lunĭ după această permisiune, regele îĭ promitea printr'o scrisoare libertatea, dar era prea târziŭ. Böttgher, sdrobit de durere, aci lucrând, aci îmbătându-se, și suferind de boala căpătată în ichisoare, muri în 1891, în etate de treĭ-zecĭ și cincĭ de anĭ. Fu îngropat noaptea, în cimitirul Sf. Ion, la Messen, ca omul cel maĭ sărac și maĭ de rând.

Astfel a fost tratat și s'a sfârșit unul din ceĭ maĭ marĭ binefăcătorĭ aĭ Saxeĭ.

CAPETELE TĂIATE

In evenimentele carĭ au avut loc în luna Aprilie în Fez prin triburile revoltate, a fost un incident care nu s'a prea remarcat. In momentul când una din «Mehallas», care încerca să pătrundă în cercul împresurăreĭ, se întorcea de la o eșire care fusese fericită, soldații marocanĭ crezură de datorie a înfige pe niște stâlpĭ capete dacă camarazií lor i-au lăsat pe câmpul de răsboiu, sunt ucișĭ și decapitațĭ îndată ce nu pot fi în stare a fi adușĭ ca prizonierĭ.

Toate aceste capete sunt înfipte în țepe și puse pe ziduri, unde sunt prada vulturilor și păsărilor răpitoare. Ele trebuesc să îngrozească pe inamic și pe răsvrătitor. In realitate ele servesc maĭ ales a'l exaspera. Odinioară in Ouyda s'a văzut, la câțĭ-va kilo

După luptă, capetele morților sunt înfipte pe ziduri

de oamenĭ, acelea adică ale răsvrătitilor ucișĭ și apoĭ să'ĭ înșire pe pereți.

Un ofițer francez din misiunea militară era de față. Protestă cu învierșunare și obținu ca aceste trofee sângeroase să nu fie expuse.

Este aproape răsturnarea uneĭ tradițiĭ ! In Maroc luptătoriĭ din vechime întrebuintau acest procedeu barbar. Când se întoarce coloana și avusese succes, capetele morților eraŭ tăiate și strânse într'un coș ; bine înțeles că rănițiĭ nu sunt exclușĭ și metri de Algeria, maĭ multe duzinĭ de capete expuse astfel.

Misiunea franceză în Fez a reușit a combate acest obiceiu barbar. Trebuia cu toate acestea să satisfacă instinctul sanguinar al sultanuluĭ Mouley-Hafid. care nu prea este plin de blândețe față de adversariĭ luĭ. Amintiți-vă cu câtă cruzime asvârli leilor, apoĭ arse de viu pe bătrânul luĭ competitor, pe Rogui Bou Hamara, pe care îl aduse din Fez închis într'o colivie.

Amintiţi-vă că tăiă mâna la maĭ multe sute de prizonierĭ carĭ au urmat pe Bou Hamara în revolta luĭ. Şi când Europa protestă, s rise unuì jurnal din Tanger o scrisoare extraordinară, in care invoca tradiţia şi coranul şi făcea observaţia că aceste lucrurĭ n'au aceiaşĭ insemnătate in Europa ca in Maroc.

In câte-va regiunĭ din Africa australă negriĭ canibalĭ mănâncă cadavrele inamicilor ucişĭ în bătălie.

Maro anil ii ciopârţesc şi fac din capetele lor trofee pe zidurĭ. Carĭ sunt maĭ barbarì ?

Să nu uităm că prin capul luĭ Allah trebue să intre in Paradis mu sulmaniĭ carĭ vor fi demnĭ de această cinste. De acolo vine dispreţul musulmanulul pentru ghiliotină sau decapitare: pref ră, când trebue, să aleagă... impuşcarea sau spânzurătoarea. Bunul musulman trebue să'şi păstreze capul pentru a câştiga cerul luĭ Mahomet.

Dacă misiunea franceză a reuşit a face să se suprime definitiv această decapitare a morţilor şi răniţilor, este un nou serviciu pe care Franţa l'a adus civilizaţieĭ in Maroc, atât de credincios tradiţiilor luĭ de omor şi sânge.

FURTUNA

Giovani şi tu Prucci repede la catart! Madona i dio! Ce valurĭ! întindeţĭ pânzele marĭ. Vreĭ să plecĭ cu ,,Carolina" la fund saŭ în burta rechinilor? Coco, trecĭ de leagă frânghiile din colţ!

Astfel, vocifera Robobineta, proprietarul miceĭ corăbiĭ cu sus zisul nume ,,Carolina".

Plecaseră pe vreme frumoasă din port, pescuitul era bun, şi din senin, norĭ negri se strâng, vântul începe să bată furios, valurĭ se ridică... e furtună.

Corabia ,,Carolina" scârţâia ascuţit; valurĭ cât munţiĭ udaŭ din când în când puntea.

Odgoanele fură strâns legate la locul lor.

Strigătele şi înjurăturile marinarilor se amestecaŭ cu sgomotul tunetuluĭ. In depărtare trăsnetul brăzda cerul. ,,Carolina", ca şi o coajă de nucă, era aruncată în toate părţile.

— O corabie se îneacă! strigă Robobineta. O barcă fu aruncată pe apă de pe corabia ce se scufunda. Săriră în apă 6 oamenĭ. Dar barca nu era tocmaĭ mare.

Marinariĭ de pe ,,Carolina" priveaŭ toate aceste, galbenĭ ca ceara.

— Per bacco, ce ar fi să-ĭ scăpăm!

— Să-ĭ scăpăm? repetară întrebătorĭ marinariĭ.

— De sigur şi atuncĭ medalia de la municipio, şi apoĭ... nu e păcat de eĭ?

— Hola, amicĭ, strigă el pe cât putea, cârmiţĭ încoace.

Ceĭ din barcă auziseră şi acum dădeaŭ pe cât posibil din lopeţĭ spre dânşiĭ.

Taurul, Giovani Capoco şi Robobineta aruncară o scară de frânghie.

Robobineta se aruncă în apă, urmat de Prucci şi Capoco.

Barca luată de valurĭ enorme se răsturnase şi oameniĭ dintr'însa notaŭ acum. Dar maĭ era încă până la corabie.

— Maĭ ţine-ţi-vă, camarazĭ, strigă Robobineta şi înaintă, înotând cu putere.

Unul câte unul, ceĭ 6 oamenĭ dintre carĭ vre-o 2 eraŭ nemişcaţĭ, ceilalţĭ rupţĭ de oboseală fură duşĭ, — nu fără greutate, căcĭ valurile legănaŭ corabia—pe puntea ,,Carolineĭ".

Marea începu să se liniştească. Noriĭ fugeaŭ în zare. Soarele apărea iarăş.

Corăbiile intraŭ una câte una în port.

Pe unele era o tăcere mormântală

Pe altele marinariĭ cântaŭ.

Robobineta se gândea la medalia de la municipio.

Trad. de **L. Klar**

BRAŢ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Comandante, te rog, dă-ne voe să nu te părăsim...

— Şi adaog: un pericol de moarte.

— Un cuvânt maĭ mult.

— Scoborâţi-vă!

— Nu, nu mă supun! Şi tu asemenea, nu e aşa Tob?

— Nu te părăsesc nicĭ odată! răspunse tânărul.

— Dar mă faceţĭ să'mĭ asum o răspundere mare.

— De care te descarc absolut. Ţi-am strâns mâna, sunt oaspele d-tale, suntem prietenĭ de o oră şi nu te voiu părăsi când pericolul te ameninţă. Rămânem decĭ! Şi d-ta, vizitiu, ca vântul!

Vizitiul atât aşteptă. Cu un biciu, caiĭ mănâncă foc, sboară in spre coloanele de fum.

Comandantul, înţelegând că nu va putea învinge energica hotărîre a celor douĭ călătorĭ, primeşte fără a maĭ şovăi faptul îndeplinit şi adaogă:

— D-lor, sunteţĭ de inimă şi voiu şti să vă dovedesc recunoştinţa mea.

Deja se aud ţipete, urlete sălbatice a uneĭ mulţimĭ exasperate.

— Maĭ iute! Maĭ iute! — zice comandantul.

Drumul se desface în treĭ cotiturĭ carĭ formează o labă de gâscă. Una ocoleşte fluviul, aproape de braţul care mărgineşte insula Portal, alta merge drept inainte şi a treia o ia în spre «Şantierul Incorigibililor».

Pe aceasta din urmă apucă trăsura in galopul cailor.

Şi de odată o viziune de infern apare celor treĭ călătorĭ.

Toate baracele şi toate locuinţele sunt în flacărĭ. In faţă şi perpendicular cu bastimentele în flacărĭ, o sută de resvrătiţĭ năvălesc asupra păzitorilor lor.

Insângeraţĭ, dislocaţĭ, cu revolverele în mână, aceştia au putut sĭ se adăpostească la corpul de gardă, rămas intact la extremitatea cuptoruluĭ. Dar o a treia trupă atacă bastimentul pe la spate.

Sub loviturile de topoare şi de drugĭ, zidul începe a se sparge. Peste câte-va clipe va fi luptă corp la corp, resistenţa la disperare, apoĭ masacrul.

De odată trăsura soseşte ca o trombă, dislocând linia, isbeşte în ceĭ maĭ învierşunaţĭ şi trece săltând peste corpurile lor. Supraveghetoriĭ îşĭ recunosc şeful şi strigă:

— Trăiască comandantul!

Ocnaşiĭ urlă nebunĭ:

— Jos! Moarte lor!

Apoĭ năvălesc la trăsură, se agaţă de caĭ, iĭ opresc, impiedică roţile şi paralizează orĭ-ce mişcare.

Indârjit, în mijlocul ocnaşilor, comandantul ţipă cu o voce de trăsnet:

— La loc, voĭ!

— Moarte vouă!

In acest moment landoul se pleacă şi se răstoarnă, pe când zidul trosneşte şi se prăvăleşte.

Comandantul, inginerul şi tovarăşul luĭ sunt in picioare, dar un supraveghetor cade. Un cârlig îl trage de centiron; un ocnaş ridică toporul să'ĭ spintece capul.

Inginerul vede pericolul, se aruncă şi scoate un strigăt îngrozitor, care domină tumultul şi face să dea înapoĭ pe ceĭ turbaţĭ. Supraveghetoriĭ ridică revolverele şi vor să dea foc. Cu o îngrozitoare lovitură de picior in pântece, inginerul fulgeră pe o-

mul cu toporul in mână și strigă păzitorilor:

— Nu trageți!

Cu o mână de fier pune în picioare pe pasnicul trântit la pământ, apoi ridică securea; și ca și cum nu ar fi grea de cât ca un baston pentru brațul lui de atlet, face cu ea o roată și înaintează în spre mulțimea uimită, urlând:

— Jos armele, smintiților! Jos armele sau vă spulber!

Lucru neauzit! Gestul lui mortal, vigoarea prodigioasă, tonul fără replică, impun acestor mizerabili.

Incremeniți în fața unei asemenea îndrăsneli, se dau înapoi mormăind, intimidați în chip vădit.

In timpul acesta Tob, tovarășul lui, se luptă ca un erou.

Bandiții au năvălit asupra comandantului, care se găsește hărțuit, sguduit, aproape pierdut. In ochii unui svânturatic, care vrea să strângă de gât pe marele șef, Tob și-a vârât ca o furculiță cele două degete și mizerabilul, orbit, se dă înapoi împleticindu-se.

Un al doilea, înăbușit de o lovitură peste mână; un al treilea se rostogolește secerat peste picior.

Un al patrulea încasează în stomac un picior care 'l culcă jos; un al cincilea scuipă doui dinți cari cad la picioarele lui.

Gemete, țipete de turbare și durere, amenințări, înjurături, toate acestea țâșnesc, se încrucișează și se amestecă, pe cât timp grupul, dezarticulat, se împrăștie într'un amestec neprevăzut și pitoresc. Apoi, cu un glas pițigăiat, ingrozitorul Tob adaogă:

— Să nu vă atingeți de patron că va fi vai de voi!

Această execuție nu a durat cinci minute.

Ușor rănit, cu hainele sfâșiate, comandantul este scos afară.

Cu toată superioritatea lor sdrobitoare ca număr, răsvrătiții ezită din ce în ce. Se dau înapoi încet, tot mormăind, apoi țipetele lor devin din ce în ce mai puțin furioase. Se privesc, schimbă câte va cuvinte și ciuda lor se preface în uimire.

Comandantul, care 'și păstrează sângele rece, face un semn și strigă:

— Strângeți-vă!

Supraveghetorii, îndurerați, asfixiați, contuzionați, aleargă, și se adună în jurul lui, cu revolverul în mână, pe când inginerul învârtește mereu toporul, sbierând:

— Jos armele! Mii de tunete! Jos armele!

Acum farmecul este stins. Răsvrătirea care putea să aibă urmări grozave, se potolise.

Se domolește ca și flacările cari își sfârșesc de ars stabilimentele.

Inginerul și tovarășul lui se apropie de plutonul de supraveghetori adunați în jurul șefului lor, care le zise cu o voce liniștită:

— V'am adus în infernul ocnei. D-voastră ne-ați scos, pe mine și pe acești bravi soldați. In numele lor și al meu, vă mulțumim din toată inima.

— Noi nu ne-am făcut decât datoria.

III

La 60 de kilometri în sus de Saint-Laurent du Maroni se află Trecătoarea Hermina. Este una din acele barieri stâncoase, cari ascunse sub ape, se întind numeroase până la isvoarele Itaniei.

Sunt vre-o 20 de ani de când geografii și diplomații au recunoscut de comun acord că Itania nu este alta decât înălțimea Maroniei.

Cei trei afluenți: Araona, Itania și Tapanathoni, cari formează marele fluviu ecuatorial sunt tăiați de o serie de cascade, foarte lungi și foarte greu de suit, dar cari la scoborâș sunt străbătute cu o iuțeală amețitoare.

Această iuțeală, care nu e fără pericol, îți procură o beție analogă cu aceea a automobilului. Trei luntri indigene, urmându-se la vre-o sută de metri, scoboară curentul, pregătindu-se a străbate trecătoarea Hermina.

Lungi, subțiri, ușoare și robuste, vor să se avânte în acea burzuluială de stânci și insulețe, pe cari, turbată și sgomotoasă, apa se aruncă spumegând și învârtindu-se.

Această barieră este de vre-o 8 kilometri aproape, și manevrarea cere atâta vigoare, câtă atenție și experiență.

In prima barcă sunt patru persoane. Doui vâslași mari, negri, doui atleți aproape goi și doui călători: un tânăr și o femee tânără, albi.

Cei doui vâslași își scot lopețile, apucă fie care câte o prăjină lungă, netedă ca abanosul și unul din cei doui, adresându-se tinerei femei, zice:

— Domnișoară, acum o pornim.

— Bine, Bacheliko. Aidem, dragul meu!

Cu o mișcare, vâslașul pornește cu luntrea la vale printre stânci și apa furioasă. La fie-care moment această manevrare pe cât de elegantă, pe atât de înspăimântătoare, se reînoește și te înfioară la gândul că o mișcare greșită, o simplă ezitare ar îneca și luntre și călători.

Invățați cu acest pericol mereu reînoit, tânărul și tovarășa lui admiră distrați marea întindere de apă încolăcită, apoi ridicând glasul, reiau o dulce și intimă convorbire.

— Scumpă Madiana, este ultimul popas...

— Da, Paule, dragă Paule. După această călătorie atât de lungă și grea...

— O, pentru mine! pentru mine mai ales.. o fericire neștearsă, o bucurie dumnezeiască, care sunt opera d tale, scumpă mică vrăjitoare devotată. Căci singură, da, singură d-ta m'ai scăpat!

Ea zâmbește și întorcându-se spre el îi ia mâna și printre sgomotul asurzitor al apelor care vâjie, spărgând pietrele, îi șoptește la ureche:

— Și acest prezent delicios mă face să invoc acel trecut tragic și dureros, acel moment îngrozitor când eram să te pierd, dragule! Dacă aș ști în adevăr când te-am văzut căzând însângerat înaintea mea, acolo, sub ruinele acelea, credeam că am să mor odată cu lovitura ce primiseși! Am simțit în inimă o isbitură atât de puternică, care m'a prăpădit. Par'că aud și acum țipetele disperate ale prietenilor d tale, ale căror mâini crispate îți strângeau și 'ți pipăiau corpul țeapăn!

Par'că zăresc încă, ca prin ceață, chiar pe indian dezolat... da, pe Genipa, omul nepăsător la ori-ce, care plânge! Și când retrăesc acea clipă îngrozitoare mă înfior de groază și de spaimă.

La această amintire dureroasă vocea Madianei se taie, ochii i se umplu de lacrimi și mâna i se crispează în acea a prietenului ei, care o întrerupse:

— Să uităm aceste momente crude a căror amintire îți face rău...

— Nu, te rog, lasă-mă să mi le mai amintesc! Fără îndoială, sunt dureroase, dar cât îmi sunt de scumpe!.. Atunci îmi adunai toate puterile și'mi zisei: Nu! Este cu neputință! Nu l'au ucis! Vreau să trăiască! Eram sdrobită, dar tot imi fu posibil a mă ridica. Iți desfăcui hainele și, cu inima strânsă, văzui deschizătura vânătă, rana, de unde îți curgea sângele.

Pusei mâna pe inimă.. mai bătea.

— Trăește! strigai eu prietenilor d-tale. Dumnezeu fie binecuvântat!

Pe urmă știi ce s'a petrecut.

Primele îngrijiri stângace și devotate pe cari ți le dădurăm cu toții, pe când indianul alerga sa caute ajutor... o batistă îmbibată în «tafia», pe care o puserăm peste rană... un brancard improvizat cu hamacul agățat de o prăjină... așteptarea îngrijată a lui Genipa.. întoarcerea lui cu o luntre și plecarea tristului cortegiu.

O, a fost îngrozitor!

— Și mi-am venit în fire în căsuța d-tale de acolo, la Nameless...

— Pe când Fichalo și Mustic, absolut nebuni de bucurie, râdeau, jucau, strigând: Stăpânul nu e mort! Trăiască Braț de fier.

— Şi de atuncĭ d-ta eştĭ, Madiana, d-ta, scumpa mea, eştĭ îngerul devotat al zilelor crude şi acelor nopţĭ nesfârşite când mă sbăteam cu moartea. D-ta, care cu privirea atât de blândă mă înfăşuraĭ într'o mângâere, pe când căldurile mă făceau să aiurez. Tot d-ta eştĭ aceea care vărsaĭ peste rana mea arzătoare balsamul binefăcător! D-ta eştĭ care 'mĭ şopteaĭ cuvinte de speranţă şi desmierdare. D-ta însfârşit căreia îĭ datorez viaţa şi fericirea de a te adora.

Pe când ceĭ doĭ tinerĭ evocau aceste scumpe amintirĭ, luntrea admirabil condusă de ceĭ doĭ negri, sboară ca o săgeată. Apoĭ, fără îndoială, în urma unor ordine anterioare, se lasă binişor pe o plajă de nisip alb.

— Am sosit, d-ră, zice Bacheliko.

— Deja! strigă Braţ de fier.

— Aci este insula Santi-Kazaba, adaogă Madiana. Celelalte luntri vor acosta peste un moment.

Din toate părţile se văd stâncĭ, insule multe, carĭ năpădesc albia fluviuluĭ, a căruĭ lărgime atinge aproape doĭ kilometri.

— O să petrecem noaptea aci, zice Madiana.

— Excelentă idee! Vom avea răcoare delicioasă!

— Aci o să se întindă hamacurile. A, uite şi imbarcaţia No. 2! Bravo!

A doua luntre se opri şi ea; doĭ tinerĭ sveltĭ sar pe nisip. Braţ de fier strigă voios:

— Heĭ, Mustic! Heĭ, Fichalo! Cum aţĭ venit? Bine?

— Prea multă apă, stăpâne! răspunde Fichalo. A, uite şi omul de lemn, care maĭ este şi omul-peşte! Confratele meu Genipa.

In adevăr, indianul cu familia, cu menageria, cu materialul luĭ... o lume întreagă care se adună într'o amestecătură plăcută şi pitorească.

Maĭ întâi d-na Genipa, o îndiană foarte frumoasă pe care o chiamă Jola; apoĭ ceĭ doĭ fiĭ Cara şi Piéto, doĭ amoraşĭ de pieĭ-roşiĭ, carĭ deja trag cu arcul şi vâslează ca tatăl şi mama lor; apoĭ câinele lor credincios Matapo, apoĭ o maimuţă, unelte de gospodărie, însfârşit o adevărată corabie a luĭ Noe în miniatură.

Madiana zâmbeşte, mângâe copiiĭ, strânge de mână pe d-na Genipa, zice câteva cuvinte prieteneştĭ vâslaşilor şi insula în sărbătoare prezintă o animaţie, o bucurie rară, neobişnuită în astfel de locurĭ.

In maĭ puţin de câte-va clipe corturile s'au şi aşezat pentru masă; unsprezece hamacurĭ pentru dormit, pentru unsprezece călătorĭ, marĭ şi micĭ aĭ flotileĭ. Pe când se fac pregătirile de masă, Madiana şi Braţ de fier pleacă singurĭ în spre extremitatea pustie.

Se opresc în josul apeĭ, care o îmbucă curentul, şi se aşează pe o stâncă umbrită de un cocotier sălbatec, înfrunzit frumos. Aci, singurĭ, încântaţĭ, uimiţĭ de farmecul delicios al acestuĭ scăpătat de zi equatorial, admiră mult acest spectacol măreţ: fluviul imens care, spumegând, se rostogoleşte şi scânteiază la infinit sub adierea răcoritoare produsă de curent.

Apoĭ, ca şi cum smulgându se cu părere de rău acesteĭ priveliştĭ magice, tânăra fată oftă adânc, se întoarse către tovarăşul eĭ şi'ĭ şopti cu glasul eĭ dulce de creolă:

— Trebue, da trebue!

Tânărul o privi cu iubire şi văzând că ochiĭ i se umplu de lacrămĭ, îngrijat şi înduioşat strigă:

— Madiana, scumpa mea! Copilă dulce! Ce, plângĭ? suferĭ?

— Da, plâng când îmĭ amintesc de aceste lucrurĭ dureroase.

— Dar pentru ce atâtea gândurĭ triste când zilele rele au trecut, urile stinse, luptele liniştite, speranţele în curând încununate?

— Vaĭ, poţĭ şti ce te aşteaptă?

— Atuncĭ spune-mĭ ce te mâhneşte?

— O, da, prieten scump şi devotat! De altfel nu fără motiv ne-am oprit aci, în acest loc pustiu, care marchează aşa de delicios ultimul nostru popas.

Această singurătate este indispensabilă gravelor confidenţe carĭ trebuesc, orĭ-ce s'ar întâmpla, să rămână între noĭ singurĭ.

Cu o mişcare repede îşĭ şterge ochiĭ, îşĭ adună toată energia şi urmează cu o voce care se împuterniceşte:

— Iartă-mĭ s'ăbiciunea şi ascultămă, căcĭ momentul a sosit ca să rup o tăcere care cu încăpăţânare ţine de atâtea lungĭ lunĭ.

— Nu prea înţeleg bine.

— Ba da, aĭ să vezĭ.

Această tăcere cuprinde oare-carĭ lucrurĭ rămase pentru d-ta misterioase şi nepătrunse. Aceste lucrurĭ trebue să ţi le spun şi să ţi le explic.

— Este neapărat trebuincios?

— Zi maĭ bine indispensabil! Da, absolut!

Maĭ întâĭ, nu ştiĭ cine sunt şi trebue să afli.

— Dar eştĭ Madiana, fiinţa curagioasă, cinstită şi frumoasă, care îmĭ eştĭ scumpă maĭ mult ca orĭ-ce pe lume şi eu sunt al d-tale pentru totdauna!

— Prin urmare trebue să ştiĭ că sunt demnă de d-ta.

Apoĭ trebue să afli pentru ce m'aĭ găsit la Contésté, singură cu credincioasa mea doică, în mijlocul svânturaţilor celor maĭ de frunte, drojdia umanităţeĭ.

Pentru ce bandiţiĭ m'au furat, pentru ce în sfârşit am părăsit infernul din Nameless pentru a veni în Saint-Laurent, unde vom fi mâine, apoĭ la Cayena, unde este important ca să ajungem cât maĭ curând posibil.

— Madiana, scumpă Madiana! M'aĭ smuls de la moarte şi ţi am închinat un amor fără marginĭ, născut dintr'o admiraţie şi o recunoştinţă neţărmurită. In d-ta am o încredere nestrămutată, arzătoare. Păstrează-ţĭ secretul. Ceea ce veĭ face, va fi bine făcut.

— Şi eu îţĭ datorez libertatea, viaţa şi onoarea!

— Ţi am dat sufletul şi tot ce sunt eu îţĭ aparţine de aci înainte: trecut dureros, prezent încă întunecat, viitor în care sper, lângă d-ta şi cu d-ta mereu... o, da, mereu. Iată pentru ce nu trebue să am ascuns nimic de d-ta.

Vorbeşte dar. Te ascult cu fericire şi evlavie!

IV

După cum ştiĭ, sunt născută la Martinica, dintr'o veche familie creolă.

Tată meu, după ce fusese ofiţer de infanterie, se căsători cu aceea care îmĭ dete lumina... o căsătorie care uni două amorurĭ nesfârşite şi două averĭ marĭ.

Eram printre ceĭ maĭ fericiţĭ şi ceĭ maĭ bogaţĭ, când la 8 Maiu 1902, zi neuitat de crudă, veni îngrozitoarea catastrofă care prăpădi complet întreaga insulă.

— A, dezastrul din Saint Pierre... al munteluĭ Pelée...

— In câte-va clipe fericirea noastră se întunecă. Plantaţiile noastre distruse, oameniĭ trăsniţĭ, averea scufundată şi mama mea, scumpa şi sfânta mea mamă, printre numărul morţilor.

Aveam 9 anĭ!

— Madiana, o e îngrozitor!

— Tata era nebun de durere; ne regăsirăm în mijlocul rămăşiţelor îngrozitoare, doica, mama mea pe moarte, cu cele două braţe crispate peste corpul meu neînsufleţit.

Nu vom şti nicĭ odată cum am scăpat, cum scăparăm acestuĭ potop, nisĭ prin ce minune revenirăm la viaţă, pentru a plânge cu disperare fiinţa scumpă pe care o pierdusem. Durerea era cât p'aci să ucidă pe bietul tata. Şi dacă nu a murit, a fost numaĭ iubirea ce avea pentru mine, gândul dat rieĭ paterne care 'l lega de această mizerabilă existenţă. Tata mă luă în braţe, îşĭ ţinti ochiĭ asupra mea şi'mĭ zise:

— Voĭ trăi pentru tine, copila mea, şi'ţĭ voiu reface averea!

Şi din ziua aceea nicĭ odată nu l am maĭ văzut plângând, dar nicĭ

zâmbind, vaĭ! Martinica nu ne maĭ oferea nicĭ un ajutor, nicĭ o speranţă.

Ca om curagios şi hotărît, tata se gândi numaĭ decât la Guyana, la minele eĭ bogate, a căreĭ cucerire cere o muncă grozavă, dese-orĭ omorâtoare, dar şi de multe orĭ încoronată de succes.

Braţ de fier, care asculta cu inima bătând această crudă povestire, întrerupse cu blândeţe:

— Şi apoĭ acea existenţă de lupte marĭ, lupte înverşunate în potriva elementelor şi a oamenilor de pradă, toate acestea aduceau un derivativ puternic nesfârşiteĭ durerĭ şi trebuia să ispitească mintea aceluĭ brav, de la care aĭ şi d-ta energia şi tăria neclintită în faţa primejdieĭ.

— Da, dragul meu, aşa e!

Venirăm dar în Guyana şi tata ne instală la Cayenna, în lagărul Montjoly, azilul sinistraţilor, apoĭ plecă la minele de aur. Noĭ rămăsesem singure, fără alte mijloace decât foarte micul venit ce aveam de la guvern şi munca doiceĭ mele. O, bună şi scumpă fiinţă! Mama mea de a doua, a căreĭ nesfârşită iubire fu singura mângâere a copilărieĭ mele.

Şi trăiram astfel cu umilele stârpiturĭ, cu micuţiĭ desmoşteniţĭ ca mine, uniţĭ frăţeşte prin miloasa nenorocire. Aniĭ trecură repede. La vârsta aceea amintirile şi durerile se tocesc.

Din când în când ne sosea câte o scrisoare plină de iubire şi în totdauna însoţită de puţin aur adus de credincioşiĭ minerĭ carĭ se reîntorceau.

Eram aproape să împlinesc 15 anĭ şi simţeam din ce în ce maĭ mult nevoia neînfrânată de a revedea pe tata, pe care 'l simţeam tot aşa de nenorocit şi de crud lovit, ars de căldură şi pe care 'l numea Minerul Fantomă.

Iĭ scriseĭ dorinţa mea arzătoare, încredinţaĭ scrisoarea unuia din mesagerĭ la întâmplare, apoĭ aşteptaĭ 6 lunĭ. Ne primind nicĭ un răspuns, îngrijată peste măsură, îmĭ puseĭ în execuţie planul meu nebunesc. Plecarăm în spre această ţară de mistere turburătoare, de gusturĭ monstruoase, de lupte omorâtoare: un iad.

Şease sute de kilometri de parcurs şi în ce condiţiĭ, cel puţin nesigure!

Noĭ făcurăm drumul acesta împreună; la scoborâre nu e decât o jucărie; nu'ţĭ poţĭ închipui nicĭ odată însă ce poate fi la urcare.

Gândeşte-te că azĭ facem într'o zi distanţa pe care pe atuncĭ abia in 8 zile o făceam, după o muncă sfâşietoare. Inchipueşte-ţĭ ce poate fi suirea acestor coaste, carĭ ne duc ca pe nişte fulgĭ şi adu-ţĭ aminte că sunt vre-o 60 de la Saint-Hermine până la isvorul Itanieĭ. Apoĭ fu călătoria pe jos prin munţĭ, prin pădure, pe ploae, pe soare, pe ceaţă cu miasmele otrăvitoare, foamea, oboseala, setea, căldura.

Insfârşit sosirăm istoviţĭ la Nameless.

— A, da, la Nameless? întrerupse Braţ de fier.

— Maĭ întâĭ trebuia să trăeştĭ. Dar cum? Din fericire am ceva talent, cânt şi mă pot folosi; aşa că de la început glasul meu cel mititel ne asigură existenţa noastră.

— Spune maĭ bine, o voce Dumnezeiască!

— Să nu exagerăm. In afară de asta, doica mea este puţin şi vrăjitoare, micul păcat al bătrânelor negrese din Martinica. Vindecă boale, îmblânzeşte şerpiĭ şi din copilărie mă iniţiă şi pe mine în arta eĭ.

(Va urma).

UN URS... SKATING-RINK-IST

Un urs brun care răspunde la numele de *Gouido* îşĭ face acum debutul strălucit la skating-rink-ul din Shepherd-Bush, staţiunea balneară londoneză unde a fost organizată, acum treĭ anĭ, expoziţia franco-engleză.

Ursul patinor

Imblânzitorul luĭ Guido afirmă că nu a întâmpinat nicĭ o greutate spre a învăţa pe greoiul plantigrad arta de a se ţine în echilibru pe nişte baze aşa de instabile ca patinele cu rotiţe.

Lucrul acesta nu ne surprinde, căcĭ toate animalele pare să fie înzestrate cu darul natural ce le fac să se menţină în echilibru în împrejurările cele maĭ desavantagioase.

Caiĭ ca şi celelalte animale transportate pe un vas suportă admirabil înclinările, tangagiile cele maĭ marĭ ale vaporuluĭ şi o maimuţă, instalată pentru prima oară pe o bicicletă, pedalează cu o uşurinţă uimitoare.

Şi acum, dacă patinele cu rotiţe nu vor maĭ fi apreciate de oamenĭ, vor găsi printre pensionariĭ menageriilor destuĭ iubitorĭ fervenţĭ.

Arg.

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ «**Ziaruluĭ Călătoriilor**», *strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.*

TOŢI ABONAŢII LA

„ZIARUL CALATORIILOR"

Participă, cu începere de azi, la următoarele mari şi de valoare premii:

1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Ma cu», Bulevardul Elisabeta, No. 5.

2) **Una puşcă fină de vânătoare** cu două ţevĭ, cal. 12, din vechia şi renumita abrică «Pieper-Bayard».

3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper Bayard, modelul cel maĭ nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, Piep r-Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, calea Victorieĭ, 44, furnizorul Curţeĭ Regale.

5) **Un gramofon perfecţionat.**

6) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victorieĭ No. 54.

7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezelurĭ şi **o frumoasă tavă**, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, Bd. Elisabeta, 9 bis.

8) **Un ceasornic de biurou**, lucrat artistic în marmură şi bronz.

9) **Un frumos ceasornic** în cutie, pentru voiaj, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie **Schmith & Stratulat**, calea Victorieĭ, No. 53.

10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se întoarce la opt zile.

11) **Patru pahare pentru ceaiu**, cu scăunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «**Ceasornicăria Colţeĭ**», strada Colţeĭ, No. 31.

12) **Şease cămăşĭ bărbăteştĭ** de zi, de zefir sau albe, cu pieptĭ de olandă, după alegere şi măsură, carĭ se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie **La Patru sezoane**, calea Victorieĭ, Pasagiul Maca, vis-à-vis de poliţie.

13) **O duzină crema** «**Flora**»

14) **O duzină săpun** «**Flora**»

15) **O duzină pudră** «**Flora**»

16) **Sease frumoase gente** pentru dame.

17) **Sease linguriţe** de dulceaţă.

18) **Zece linguri** pentru masă.

19) **Zece furcuiiţe** pentru masă.

20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regeluĭ şi Regineĭ, comandate anume pentru premiĭ.

Toate aceste frumoase premiĭ se oferă cu începere de azĭ, prin tragere la sorţĭ, abonaţilor «Ziaruluĭ Călătoriilor».

PREŢUL ABONAMENTULUI:

Pentru 1 an leĭ 5; Pentru 6 lunĭ 2.60

Spre a participa la aceste premiĭ, abonaţiĭ pentru un an primesc 2 bonurĭ, iar ceĭ pe 6 lunĭ 1 bon.

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL"

ABONAȚILOR SĂI, CU ÎNCEPERE DELA 22 MAI, 1911 :

O NOUA VILA LA SINAIA

«*Vila Luigi*», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea maĭ splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică* «*Marcu*», Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAȘ

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din : O canapea, două fotoliurĭ, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscanĭ, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihaĭ-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victorieĭ, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din : **Un armuar cu oglindă**, cu despărțiturĭ pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză. **Una toaletă cu marmură** și oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză. **Un serin** cu 7 cutiĭ lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un piedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și **Un scaun** tapisat tot cu stofă japoneză
Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A. Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victorieĭ, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din : **Una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluș fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piața cu florĭ, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr'un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziție Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascal, Bucureștĭ. str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceaiu pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendula de perete «secesion» cu vitrourĭ, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en-gros și en-detail Frații A. et J. Roller, Bucureștĭ, str. Smârdan, 35, etajul I-iu.

O mașină de scris „Erika", ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culorĭ, cumpărată de la Compania „Ideal". Depositul mașinelor de scris din Buc. Palatul Eforiei, representant Leonida Piokowsky.

O pendulă modernă, culoarea nuculuĭ și **un ceasornic** pentru biurou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colțeĭ, str. Colțeĭ, 31. **2 pelerine** de ploae, calitatea I, portative pe ambele părțĭ. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras** „Juvenia", cumpărate de la „Compania generală", biurou de informațiunĭ, Bucureștĭ, strada Smârdan, 29, etajul I-iu.

1 mașină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 mașină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitatea cea maĭ superioară, coase și brodează cu cea maĭ mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de mașinĭ de cusut „Compania anglo-americană". Bucureștĭ, str. Carol, 50, cu sucursale în Piteștĭ și Câmpina.

2 frumoase fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulev. Elisabeta, 8 bis. **Un gramofon mare**, perfecționat, remontabil în timpul mersuluĭ, cu diafragmă de concert și 6 cântece naționale.

Una vioară model Stradivarius, completă cu arcuș, cutie și accesoriĭ. **Una harmonică** de mână, foarte sonoră, cu tonurĭ de oțel, burduful dublu impermeabil și colțurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victorieĭ, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email", compus din maĭ multe bucățĭ, cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et fiu, Bucureștĭ, str. Lipscanĭ, 15.

6 cămășĭ bărbăteștĭ de zi, de zefir sau albe, cu pieptĭ de olandă. **6 perechĭ** pantalonĭ (indispensabilĭ). **6 perechĭ** ciorapĭ fil d'Ecosse. **6 batiste** de olandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, carĭ se vor confecționa după măsură câștigătoruluĭ de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane", calea Victorieĭ, pasagiul Macca vis-à-vis de poliție.

Două costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofeĭ, carĭ se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, str. Academieĭ, 25. **Una bucată** 19 metri pânză de inișor cu borangic, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Caseĭ școalelor. **2 ceasoarnice** de aur pentru bărbat și două pentru damă ; unul de argint rusesc pentru bărbat ; **O brățară** de aur cu 3 diamante ; **Un inel** de aur bărbătesc cu rubin ;Idem unul cu safir; Idem altul cu 2 briliante și safir la mijloc; **2 ceasoarnice** de metal marca „Sonia"; **2 portfotografiĭ** de portolan japonez, cu florĭ artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelarĭ duble; **2 lorgnioane** pentru damă ; **12 benoclurĭ** de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium", Doamneĭ, 27, unicul institut pus sub direcțiunea științifică a d-luĭ Gheorghe D. Fischer, oculist. **Un frumos** premiu pentru grădină „Santicler", compus din un cocoș, 2 găinĭ și 12 puișorĭ ; **Un curs** complect de limba franceză; idem unul de stenografie, idem unul de dactilografie, carĭ se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Duployen, strada Edgard Quinet, No. 5.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații noștri.

Afară de acestea, toțĭ abonațiĭ maĭ primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentuluĭ, un volum din interesanta scriere : **Memoriele regeluĭ Carol I.**

Anul XII.—No. 739. **5 BANI IN TOATA ȚARA 5** Mercuri, 6 Iulie 1911.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Pe un an în toată țara
2.60

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

SPORT SIAMEZ.—LUPTELE DE CRAPI. — Vezi pag. 5288.

CRAPII DUELIŞTI

Siamezilor le plac luptele de animale Eĭ sunt spectatorĭ pasionaţi aĭ luptelor sângeroase în public, şi chiar la eĭ acasă în faţa unuĭ cerc mic de rude saŭ prieteni, organizează lupte de animale şi petrec zile întregĭ cu sportul acesta particular care îĭ entusiasmează şi îĭ absoarbe.

Marile lupte publice aŭ loc între elefanţĭ. Dar, ca distracţie curentă, Siamezii sunt amatorĭ de lupte între peştĭ.

In acea ţară există un fel de crapĭ la care Siamezii aŭ observat instinctul de a se bate foarte desvoltat şi aŭ exploatat această aptitudine penru distracţiunea lor proprie.

Aproape în toate casele siameze, saŭ maĭ bine zis, în toate grădinele, se văd basinurĭ saŭ hârdae marĭ pline cu apă din ploile abondente, şi pe carĭ le deşartă când se anunţă o nouă furtună spre a reînprospăta apa. In aceste basinurĭ, Siamezii fac educaţia războinică a crapilor.

Spre a exercita un crap la luptă, Siamezul îl pune întâi în apă şi îl lasă să se plimbe prin toată întinderea basinuluĭ.

Atuncĭ pune în apă o oglindă care reflectând închide parcă spaţiul liber în care se plimba crapul. In oglindă, apa pare că se sfârşeşte şi crapul vrea să se ducă acolo unde reflexul îĭ arată că apa continuă şi se loveşte de oglindă. Se retrage puţin şi porneşte din noŭ contra oglinzeĭ cu maĭ multă iuţeală. După maĭ multe încercărĭ care îl supără, el observă un alt peşte care vine odată cu el şi se loveşte de oglindă şi care nu-ĭ de cât reflexul luĭ. Cum e de o natură războinică, convingându-se că cel-l'alt peşte îĭ închide drumul, se aruncă cu furie contra luĭ.

Când crapul duelist a luat obiceiul de a ataca imagina pe care o crede un alt peşte, siamezul în locul oglinzeĭ pune un crap veritabil care la rândul luĭ a fost şi el dresat în alt basin. Ceĭ doĭ crapĭ se aruncă unul contra celuĭ-l'alt şi acum începe o adevărată luptă.

Siamezii râd, fac pariurĭ, întinzându-şĭ mâna pe deasupra basinuluĭ şi bucuria lor durează până când unul din crapĭ, doborât, renunţă la luptă.

Luptele crapilor servesc câte odată spre a resolva procese între siamezĭ. Cum pentru eĭ e o credinţă că Spiritele se ascund câte odată în corpurile peştilor, se pun în basin douĭ crapĭ din partea ambelor părţĭ rivale. Se zice că fie-care peşte are într'ânsul spiritul unuĭ strămoş. Astfel că victoria aparţine familieĭ al căreĭ crap a eşit învingător.

C. Arg.

ARTHUR CONAN DOYLE

Trenul dispărut

— Nuvelă misterioasă —

CAP. I

Confesiunea luĭ Herbert de Larnac, condamnat la moarte la Marsilia pentru omucidere,—a aruncat oarecare lumină asupra uneĭ ticăloşiĭ fără precedent şi a unuĭ caz din cele maĭ misterioase ale veaculuĭ.

Cu toate că în cercurile oficiale se păstrează o extremă rezervă în privinţa aceasta, oarecarĭ indicaţiunĭ permit de a se considera mărturiile criminaluluĭ ca adevărate şi să se admită că s'a căpătat în cele din urmă o soluţiune la cea maĭ extravagantă din probleme.

Cum e vorba, însă, de o afacere de vre-o 20 de anĭ şi oarecum nu tocmaĭ cunoscută, atenţiunea publiculuĭ fiind pe atuncĭ ocupată cu criza politică, voiŭ reaminti faptele detailat, astfel cum s'aŭ prezentat după cercetările poliţieĭ.

CAP. II

La 3 Iunie 1890 un domn ce pretindea că se numeşte Ludovic Caratal ceru să vadă pe d-nul James Bland, şeful gărei *London and West Coast Central Station* din Liverpool.

Era un om între două vârste, mic de înălţime, negricios şi atât de îndoit, în cât te-aĭ fi gândit imediat la o diformaţie a coloaneĭ vertebrale. El era întovărăşit de un individ înalt, atletic, care însă se putea observa că e un funcţionar al celuilalt prin felul respectuos şi atentiv ce-l avea la vorbă şi mişcărĭ.

Acest tovarăş—saŭ acest amic—al căruĭ nume nu s'a ştiut nicĭ odată, era cu siguranţă un străin şi probabil, dacă se judeca după culoarea luĭ închisă, era Spaniol saŭ un Sud-american. Se observa că el purta la subţioară o servietă de piele neagră; un funcţionar de la biuroul Central, care avea ochĭ bunĭ, băgă de seamă că o curea reţinea servieta de pumnul călătoruluĭ. Maĭ întâiŭ nu se dădu faptuluĭ vre-o atenţiune deosebită, însă evenimentele trebuiaŭ să se însărcineze de a-ĭ da una.

D-nul Caratal fu introdus în biuroul d-luĭ Bland. Tovarăşul săŭ rămase afară.

Afacerea d-luĭ Caratal se regulă foarte iute. El sosea, chiar în după-masa aceea, din America Centrală. Afacerĭ de cea maĭ mare gravitate îl chemaŭ grabnic la Paris. Scăpând însă expresul spre Londra, cerea acum un tren special. Nu se uita le preţ, voia numaĭ să i se întocmească repede trenul.

D-nul Bland rândui totul peste cincĭ minute. Trenul va pleca peste o jumătate ceas saŭ cel mult 3 sferturĭ de oră.

Se pregătiră o maşină puternică ,,The Rochdale" cu două vagoane urmate de un furgon pentru conductor. Primul vagon servea doar să amorţească oscilaţiile trenuluĭ. Al doilea cuprindea, ca de obiceiŭ, patru compartimente: un salon şi un fumoar cl. I-a; un salon şi un fumoar de cl. II-a. Se dete celor doĭ călătorĭ primul compartiment, ce era maĭ aproape de maşină; celelalte treĭ rămaseră goale. Ca conductor desemnară pe James Pherson, funcţionar la Companie de maĭ mulţi anĭ. Focarul William Smith era numaĭ de vre-o doĭ anĭ în serviciŭ.

Intre aceste, se produse o coincidenţă bizară. D'abia plecase d. Caratal din biroul şefuluĭ, când un al doilea călător se prezintă cu aceeaşi cerere. Acesta era un domn, Horace Moore, personaj distins şi cu o faţă marţială.

O subită şi serioasă indispoziţie a soţieĭ sale îl obliga să plece spre Londra fără cea maĭ mică întârziere. Grija luĭ, durerea luĭ eraŭ atât de evidente că d-nul Bland făcu tot ce e posibil spre a-l satisface. Să formeze un al doilea tren special, la asta nu trebuia să se gândească; primul chiar, încurcase serviciul. Rămânea să împartă cheltuelile cu d-nul Caratal şi să voiajeze în compartimentul de prima clasă rămas gol, dacă d-nul Caratal refuza să-l admită într'al săŭ.

Dar d. Caratal nu voĭ să audă de nimic. Plătise trenul şi voia să se folosească singur de el. Nicĭ un argument nu îĭ schimbă hotărârea.

D. Horace Moore se retrase în prada uneĭ grijĭ marĭ, când i se spuse că nu-ĭ maĭ rămânea alt ceva de făcut de cât să ia trenul omnibuz de 6 ore.

La 4 c. 31 m. fix, trenul care ducea pe d. Caratal şi tovarăşul săŭ părăsi Liverpool. Linia era liberă; nu se vor opri până la Manchester, unde eraŭ să ajungă la orele 6.

CAP. III

La orele 6 şi un sfert biurourile din Liverpool încercară o surpriză considerabilă, când primiră o telegramă din Manchester prin care li se anunţa că ,,specialul" nu sosise încă. Fură întrebate telegrafic staţiunile până la Manchester; se obţinu următorul răspuns:

,,Special trecut 4,52 m. cum fixat,— Dowser, şeful st. Saint-Helens".

Era 6 şi 40 m. când sosi telegrama a-

ceasta. La 6 c. 50 m. sosi o alta de la Manchester:

,,Nicĭ un semn de specialul anunțat"

Peste zece minute sosi o alta și maĭ deconcertantă:

,,Pe semne vr'o greșeală de linie la special. Trenul local din Saint-Helens care trebuia să vie în urmă, a sosit fără să fi văzut alt tren. Rog telegrafiați instrucțiunĭ".

,,Manchester".

Afacerea lua o întorsătură misterioasă. In unele privințĭ biurourile din Liverpool se simțiră ușurate de această ultimă telegramă.

Dacă trenul special ar fi avut un accident, nu se putea de loc admite ca trenul local să fi trecut fără să fi observat ceva. Și atuncĭ ce e de crezut? Unde putea fi trenul? L'aŭ oprit în vre-o gară spre a lăsa trecere liberă omnibusuluĭ?

Se telegrafiă la toate stațiile între Saint-Helens și Manchester.

Șeful găreĭ aștepta nerăbdător la aparat. Telegramele sosiră în ordinul întrebărilor și al stațiunilor începând cu Saint-Helens:

,,Specialul trcut cincĭ casurĭ, Cohus Green.

,,Specialul trecu cincĭ ceasurĭ 10 m., Earleston.

,,Specialul trecut cincĭ ceasurĭ și un sfert, Newton.

,,Specialul trecut cincĭ ceasurĭ 20 m. K-yon Junction.

,,Nicĭ un tren special trecut p'aicĭ. Barton Moss".

Ceĭ doĭ șefĭ de serviciŭ se priviră încremenițĭ.

— Sunt în serviciŭ de 30 anĭ, și nicĭ odată nu mi s'a întâmplat așa ceva, murmură d. Bland în cele din urmă.

— Intr'adevăr, un caz unic, o afacere stranie, misterioasă, inexplicabilă... bombăni d. Hood, șeful secund.

— Se vede că s'a întâmplat un accident între Kenyon Junction și Barton Moss. După cât țiŭ minte, nu-ĭ nicĭ o linie de garaj în partea aceea. Trebue să fi deraiat specialul, zise d. Bland.

— In cazul acesta omnibuzul de 6 n'a observat nimic trecând pe aceeașĭ linie?

— Nu putem face alegerea ipotezelor, d-le Hood. Trubue să fie așa. Poate că omnibuzul să fi observat ceva în privința aceasta. Să telegrafiăm la Manchester ca să se ceară informațiunĭ la mașinist și focar și să se dea instrucțiunĭ la Kenyon Junction spre a se examina linia până la Barton Moss.

Răspunsul de la Manchester sosi peste puțin.

,,Mereŭ fără deslușirĭ de special.—

,,Mecanicul și fochistul omnibuzuluĭ

,,certifică că nicĭ un accident între

,,Kenyon Junction și Barton Moss. Li-

,,nia liberă fără a prezenta ceva deo-

,,sebit.

Manchester".

O să mă cunoască bețivul acesta de mecanic și fochist. E foarte posibil ca să fi deraiat trenul fără să strice linia. Vom primi imediat din Kenyon Junction saŭ Barton Moss știrea că trenul a fost găsit sfărâmat în șanț.

Prezicerea d-luĭ Bland nu se adeveri. După vre-o jumătate de oră se primea de la șeful stațieĭ Kenyon Junction telegrama următoare:

,,Nicĭ o urmă demonstreze deraiat

,,specialul; totușĭ cu siguranță n'a a-

,,juns la Barton Moss. Eŭ singur ex-

,,plorat linia. Nimic stricat".

D. Bland se înfurie.

— Dar asta-ĭ o nebunie Hood! Un tren în Anglia și în mijlocul zileĭ nu poate să se ridice în aer! E absurd! Dacă până într'un sfert de oră n'am nicĭ o deslușire, iaŭ pe Collins, inspectorul găreĭ, plec la drum.

O nouă telegramă din Kenyon Junction:

,,Regret de a vă anunța că s'a găsit

,,într'un șanț la 2 mile de stație cada-

,,vrul luĭ Iohn Slender, mecanicul spe-

,,cialuluĭ".

,,Căzut în urma unuĭ pas greșit.

,,Rănĭ la cap, consecință a căzătureĭ,

,,se pare c'aŭ determinat moartea. E-

,,xamenul minuțios al locurilor n'a

,,permis să se găsească nicĭ o urmă a

,,specialuluĭ dispărut".

Am maĭ zis că o criză politică bântuia în momentul acela Anglia. Pe de altă parte niște evenimente de mare gravitate întâmplate la Paris contribuiră să distragă atențiunea publică; un enorm scandal amenința în existența luĭ guvernul francez și în onoarea lor pe un oarecare număr de personagiĭ de seamă. Dispariția trenuluĭ special nu puse în mișcare opinia, după cum ar fi fost în niște vremurĭ maĭ puțin turburĭ. Maĭ multe jurnale londoneze nu văzură de cât o ingenioasă mistificare, până în ziua când ancheta coroner-uluĭ în privința nefericituluĭ mecanic, fără a da vre-un rezultat însemnat, îĭ convinse de dramă.

Intovărășit de inspectorul Collins, șeful serviciuluĭ de siguranță al CompanieĬ d. Bland, plecă în aceeașĭ seară spre Kenyon Junction. Cercetările lor rămaseră infructuoase. Nu se găsi urmă de trenul dispărut; nu ajunseră chiar la nicĭ o ipoteză acceptabilă. Pe de altă parte, raportul inspectoruluĭ Collins arăta că circumstanțele favorabile uneĭ disparițiĭ eraŭ maĭ numeroase de cât s'ar fi putut crede.

,,Pe toată lungimea între aceste două puncte, *) zicea el, linia traversează o regiune minerală exploatată în parte, restul fiind mine părăsite. Șapte dintre dânsele aŭ, saŭ aŭ avut, liniile lor particulare unindu-se cu linia principală, astfel ca să se pună în comunicație directă cu marile centre distribuitoare. Fiecare din aceste liniĭ d'abia dacă aŭ o lungime de vre-o 2--4 mile. Patru din șeapte apartin minelor epuizate, saŭ actualmente neexploatate, și carĭ sunt: Redgauntlet, Hero, Slough of Despond și Heartscase. Putem să ne mărginim în cercetările noastre, căcĭ spre a preveni orĭce eventualitate de accident s'a îngrijit să se scoată liniile în legătură cu ,,marea linie".

,,Rămân treĭ liniĭ laterale care conduc:

,,(a) La ferăriile generale Carustok.

,,(b) La mina mareluĭ Ben.

,, (c) La mina Perseveranțeĭ.

Din aceste treĭ liniĭ, aceea a mareluĭ Ben e cea maĭ mică, neavând maĭ mult de un sfert de milă și sfârșește la un zid de cărbunĭ, care așteaptă ca să se descurce intrarea mineĭ.

Linia ferăriilor generale Carustock rămăsese blocată în ziua de 3 cu 16 vagoane de hematită.

Cât despre linia ,,Mina Perseveranțeĭ" este linie dublă, foarte activă din cauza bogățieĭ sale.

La 3 Iunie mișcarea s'a produs ca de obiceĭ; echipa de picherĭ lucra de la un capăt la altul. Se poate închipui că era imposibil să se treacă specialul fără să atragă atențiunea cui-va. Această ramură e maĭ aproape de Saint-Helens de cât locul unde s'a descoperit cadavrul luĭ Iohn Slender; așa că suntem siguri că trenul a trecut de punctul acesta înainte de a dispare.

,,In ceea ce privește pe Iohn Slender, starea corpuluĭ săŭ și a rănilor ce avea nu dădea putința de a se face vreo ipoteză. Ceea ce se poate spune e că într'adevăr nefericitul a căzut de pe mașină. Cum a căzut și ce a devenit mașina după căderea luĭ?

,,Atâtea chestiunĭ asupra cărora nu pot, nu mă simt în stare de a-mĭ da vre-o părere".

Și inspectorul conchidea prin oferirea demisieĭ sale, căcĭ jurnalele londoneze îl atacaŭ, acuzându-l de incompetință.

O lună trecu, în care timp poliția companieĭ își urmă, zadarnic însă, cercetările.

Intre multe alte ipoteze carĭ le propuneau jurnalele și particulariĭ fură două sau treĭ admițătoare și carĭ puteau deștepta interesul public. Un amator logic, ale căruia deducțiĭ făcuseră să fie remarcat de public, încercă în *Times* de a deslușĭ problema într'un fel critic și științific. Iată un extras din scrisoarea sa pe care curioșĭ o pot găsi în numărul din 3 Iulie.

Cap. IV

,,E unul din principiile elementare ale deducțieĭ practice, scria corresponden-

*) Kenyon Junction—Barton Moss.

tul lui *Times*,ca imposibilulu odată eliminat, ceea ce rămâne, fie chiar improbabil, să conţină adevărul. Ştim sigur că trenul a părăsit Kenyon Junction. Ştim la fel că n'a ajuns la Barten Moss. Trebue să consider aceasta ca neadmisibil, cu toate că-ĭ posibil să fi luat una din cele 7 ramurĭ existente; însă fiind evident că un tren nu poate circula acolo unde lipseşte şine, putem reduce numaĭ la 3 liniile deschise, adică a ferăriilor Carustock, a Perseveranţeĭ şi a mareluĭ Blu.

Există oare o societate de mineri, o Camorra engleză capabilă de a distruge dintr'o singură lovitură un tren întreg şi cu toţi oamenii dintr'ânsul? Este improbabil, totuşi nu imposibil. Nu ştiŭ, o mărturisesc, să sugerez altă soluţiune. Simţimântul meŭ net e că compania ar trebui să organizeze o supraveghere riguroasă pe aceste treĭ liniĭ şi asupra lucrătorilor carĭ lucrează la exploataţiile acestea".

Ideia, venind de la un om căruia i se recunoaşte autoritatea în materia aceasta, ideia, zic, emoţionă adânc opinia publică.

Insă în acelaş timp ea întâlni ostilitate, uniĭ găsind-o ridiculă şi de o defăimare absurdă. In afară de aceasta maĭ eraŭ încă două răspunsurĭ. Primul tren, după ce a deraiat, a căzut în canalul Lancashire-Strafordshire, care curge paralel cu linia ferată pe o distanţă de o sută de metri.

Un argument sigur se opunea:

Adâncimea nu era aşa de mare spre a înghiţi un tren.

A doua întâmpinare semnala ca suspect portofelul ce părea că constitue unicul bagaj al călătorilor şi sugera cum că dinsul ar fi conţinut un explosibil noŭ de o formidabilă putere distrugătoare. Insă aci gluma era evidentă. Să supozezĭ că un tren putea să fie distrus fără ca şinele să sufere vre-o avarie?!

Aşa că cercetările nu ajunseră la nicĭ un capăt când se întâmplă un incident neprevăzut.

Mrs Mc. Pherson, femeia luĭ James Mc. Pherson, care funcţiona ca conducător al trenuluĭ special, primi de la soţul săŭ o scrisoare. Scrisoarea aceasta avea data de 5 Iulie 1890, cu marca din New-York, şi a ajuns la destinaţie în ziua de 14 din aceeaşi lună.

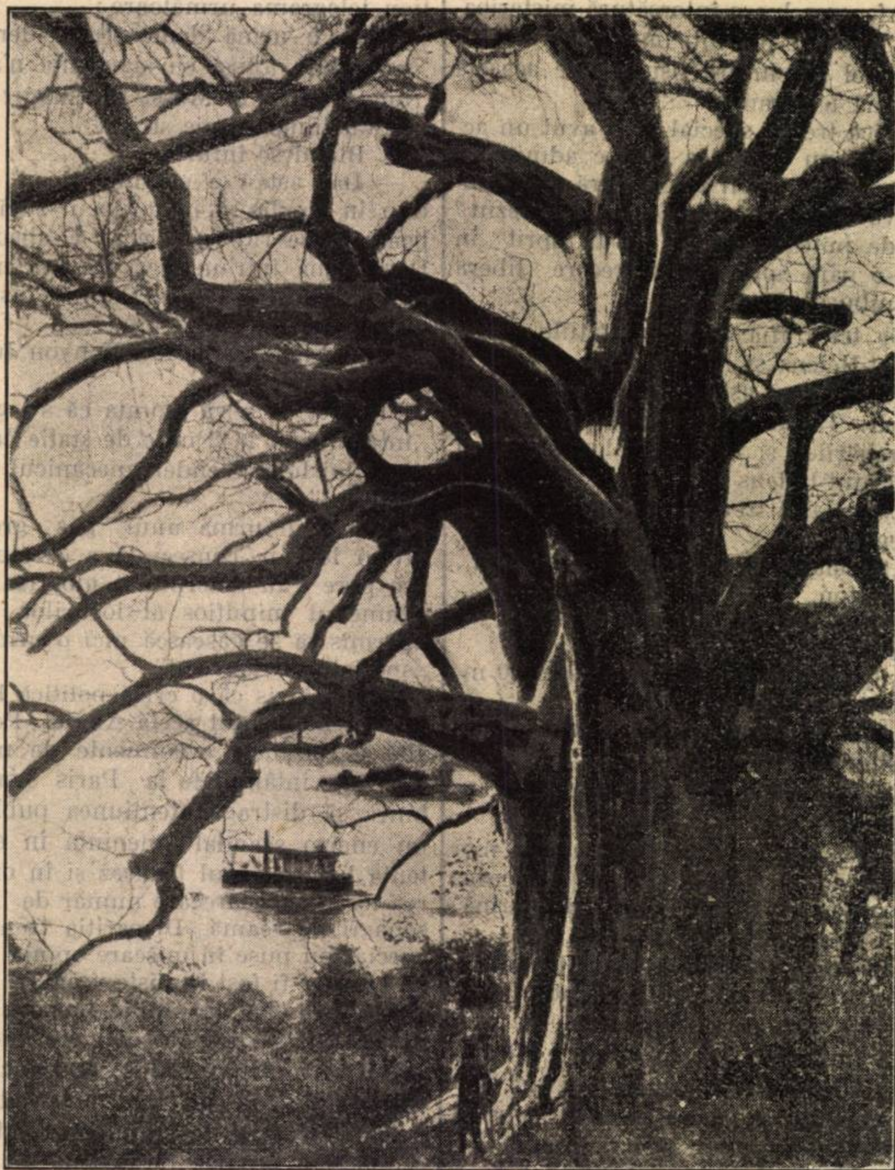
Trad. de **A. Bensim**

URIAŞII DE PĂDURE

Multă vreme recordul lumeĭ, pentru a întrebuinţa termenul familiar, pare că a aparţinut, în regimul vegetal, enormilor şi măreţilor boababĭ din Africa.

Aceştĭ uriaşĭ păreau că compun o familie a parte, minunată, superioară tuturor celorlalte familiĭ vegetale, căcĭ nu este decât o specie de boabab.

Boababul din Darfour, din Londra, din Abisinia, este exact ca acela din Senegal. Vârful acestuĭ arbore nu se înalţă în totdauna prea sus; este chiar rar când înălţimea luĭ depăşeşte zece metri: dar prin circonferinţa luĭ este impresionabil. Aceasta atinge de multe orĭ 100 de picioare, adică 33 de metri şi în trunchiul luĭ s'ar putea săpa sălĭ întinse.

Un boabab

Crăcile boababilor singure egalează cu arboriĭ marĭ; sunt aşa de grele că dese orĭ cad răsucindu-se în spre pământ şi formând astfel cupole de verdeaţă, unde răsar florĭ albe şi roşiĭ.

De multe orĭ înăuntrul boababuluĭ se adăposteşte şi o citernă, unde apa stă întotdauna rece. Maĭ serveşte şi de criptă funerară în Senegal pentru «griots», vrăjitorĭ, poeţĭ şi muzicanţĭ la indigeniĭ aceste ţărĭ. Senegaleziĭ se tem şi se închină în faţa acestor griots, pe cât timp aceştia trăesc; dar după moarte îĭ blestemă. Scobesc decĭ în trunchiul boababuluĭ o odae mare şi acolo depun corpul fiecăruĭ griot şi'l spânzură cu liane; cadavrul se usucă şi se mumifiază.

Invăţatul Adamson a calculat că unuĭ boabab îĭ trebue, pentru a atinge desvoltarea luĭ completă, 6 miĭ de anĭ.

Gloria boababuluĭ se întunecă cu toate acestea în faţa majestăţeĭ arborilor din valea Japiteĭ, în California, care depăşesc în circonferinţă pe aceea a uriaşilor africanĭ. Dar şĭ eĭ sunt învinşĭ în înălţime de uriaşiĭ uneĭ pădurĭ care s'a descoperit în Australia. Australia posedă patru sute de speciĭ de arborĭ.

Intr'o parte, până acum misterioasă din provincia Victoria, se găseşte o pădure de arborĭ eucalyptus. Inălţimea mijlocie a acestor arborĭ este de o sută de metri. Trunchiul este alb şi tare ca de marmură. Până la o înălţime de 30 de metri nicĭ o ramură nu se ridică; trunchiul pare o coloană.

Când mergĭ prin pădure ţi se pare că mergĭ printr'un templu de o mărime nesfârşită, sub o boltă de frunze foarte înaltă. Coloanele se succed coloanelor. Este o perspectivă care te orbeşte şi care 'ţĭ închide aproape privirea.

Arboriĭ de 100 de metri nu sunt ceĭ maĭ înalţĭ din pădure. Baronul Müller, botanistul guvernuluĭ australian, declară că aceştĭ pomĭ pot atinge până la cincĭ sute de picioare; a constatat că cea maĭ mare parte din eĭ depăşeşte patru sute de picioare. Cel maĭ mare pe care l'a măsurat baronul Müller atinge 480 picioare, adică exact o sută şaizecĭ de metri.

Durata acestor arborĭ este proporţională cu puterea şi înălţimea lor. Pot trăi miĭ de anĭ. Nu pot să fie întrebuinţaţĭ pentru lucrările în carĭ lemnăria ordinară joacă un rol, daĭ pot foarte bine ţine loc de marmură şi să servească în bloc pentru construcţiunĭ de punţĭ sau de edificiĭ marĭ.

De altfel este o muncă colosală a tăia şi a face să cadă la pământ unul din aceştĭ uriaşĭ, al căruĭ vârf pare că atinge nouriĭ.

REGATUL MUNTENEGRULUĬ

Regatul Muntenegruluĭ are o întindere de 9.080 kilometri pătraţĭ şi o populaţie de 250.000 suflete, adică 27 locuitorĭ de kilometru pătrat. Printre aceştĭ 250.000 muntenegrenĭ, 223 miĭ sunt de religiune ortodoxă, 12.500 sunt catolicĭ şi 14.000 mahometanĭ.

Raporturile oficiale arată că vre-o 20.000 muntenegrenĭ locuesc în străinătate, adică în Turcia, Rusia, Serbia, Austria şi Statele-Unite; maĭ ales în aceste două ţărĭ din urmă. In Turcia aceştĭ emigranţĭ se înrolează adesea ca soldaţĭ, spre a forma garda în faţa otelurilor ambasadorilor.

Sunt maĭ multe versiunĭ asupra derivaţieĭ numeluĭ de Muntenegru. Vuk Stefanovicĭ zicea că cuvântul derivă de la numele conteluĭ Ştefan Crnagorac (Ştefan cel negru), care a dat naştere cuvântuluĭ Crnagora sau Munte-Negru. Alţĭ autorĭ sunt de părere contrarie. Cea maĭ bună pare aceea a culoareĭ munţilor carĭ acoperă ţara în cea maĭ mare parte; aceştĭ munţĭ într'adevăr par în lumina soareluĭ cenuşiĭ închis, dar când sunt învăluiţĭ în nourĭ par negri ca noaptea.

Drumul cel maĭ bun spre a pătrunde în ţară e acela prin Cattaro, mic oraş dalmatin, foarte pitoresc, aşezat lângă Bocha di Cattaro, baie cu ape adâncĭ, înconjurată de munţĭ înalţĭ. După ce aĭ trecut Cattaro, urmezĭ un drum foarte pitoresc, care urcă şi desvălue vederĭ încântătoare. Aceasta e una din cele maĭ frumoase panorame cu care se poate lăuda Europa.

Altădată ţara era bogată în brazĭ şi stejarĭ, dar locuitoriĭ, puţin preocupaţĭ de viitor, i-au tăiat spre a'şĭ procura cărbunĭ şi combustibil. Turciĭ, spre a-şĭ înlesni invaziunile, avură grijă, de asemenea, să distrugă prin foc pădurile imense.

In luna Maĭ zăpada acoperă încă pământul şi cu toate acestea arboriĭ sunt impodobiţĭ cu frunze.

Ţinuturile din jurul laculuĭ Scutari se bucură cu totul de un alt climat: căldurĭ marĭ în lunile de vară, temperatură destul de dulce în timpul ierneĭ, e un adevărat paradis toamna şi primăvara.

Lacul Scutari, care are o întindere de 350 kilometri pătraţĭ, e înconjurat cu munţĭ marĭ şi frumoşĭ. Şi acest peisaj poate fi clasat printre cele maĭ pitoreştĭ din Europa.

Nu e tocmaĭ uşor să călătoreştĭ în Muntenegru. E adevărat că guvernământul a construit câte-va drumurĭ bune pe carĭ poţĭ merge uşor fie în trăsură, fie în automobil, cu toate acestea multe au rămas primitive şi întortochiate, aşa că spre a ajunge într'un loc unde în linie dreaptă n'ar fi decât 10 kilometri, trebue să parcurgĭ 40—50. Lucrul acesta face ca unuĭ călător care vizitează ţara pentru prima oară să'ĭ pară aceasta mult maĭ mare decât este în realitate.

Geologiceşte, Muntenegrul n'a fost încă explorat. Cu toate acestea se ştie că pământul acesteĭ ţărĭ coprinde în sânul său uleiurĭ şi vine petrolifere.

Clima munţilor diferă mult de aceea a văilor. Zăpada îşi face apariţia de obiceiu în Noembrie, învăluind pentru toată iarna vârfurile munţilor cu mantaua sa imaculată. Vara însă sunt căldurĭ foarte marĭ.

Muntenegru e bogat in râmătorĭ. Platourile adăpostesc o mulţime de epurĭ şi căprioare. Cerbiĭ abundă în estul ţăreĭ, împreună cu vulpĭ, lupĭ şi chiar urşĭ. Caprele sălbatice vin în trupe în munte, unde se abat numeroase pasărĭ cu pene multicolore, alăturĭ de condorĭ şi pelicanĭ. Multe pasărĭ călătoare vin să erneze in aceste regiunĭ temperate.

Muntenegrul e o ţară din cele maĭ interesante şi un colţ de pământ unic în Europa.

(Va urma)

DERVIŞII DIN TOATE ŢĂRILE

Dervişiĭ din toate părţile sunt musulmanĭ, căcĭ eĭ sunt preoţiĭ religiuneĭ mahometane. Şi după cum în alte religiunĭ sunt diferite categoriĭ saŭ rangurĭ bisericeştĭ, tot aşa şi dervişiĭ sunt de maĭ multe felurĭ.

Dar cu toată marea varietate de ordine a dervişilor, eĭ se pot clasa în două grupurĭ principale. O mănăstire musulmană număra aproape patruzecĭ de dervişĭ, al căror superior poartă titlul de *şeic*.

Dervişiĭ fac caz de sărăcie, umilinţă şi castitate; cel puţin teoretic, căcĭ eĭ se pot însura. Şi chiar cu învoiala şeik-uluĭ lor, pot locui cu femeile lor afară din mănăstire, cu condiţiunea de a veni la mănăstire, odată la treĭ zile.

In mănăstire, dervişiĭ trăesc în chiliile lor. De fiecare masă li se serveşte treĭ saŭ patru felurĭ de mâncare.

Când merg pe stradă, saŭ singurĭ saŭ în grupurĭ, se arată faţă de popor de o îndrăsneală insuportabilă, şi sub haina cerşetorieĭ, cer, ameninţând pe refractarĭ, cu trăsnetul ceresc.

Importanţa dervişilor scade din zi în zi în ţările musulmane, şi eĭ sunt reduşĭ, spre a-şĭ câştiga pâinea, să se dedea la diferite ocupaţiunĭ şarlataneştĭ, ca: să adoarmă şerpiĭ, să înghiţă cărbunĭ aprinşĭ, să mânuiască fiare înroşite.

Dervişiĭ călătorĭ se întrunesc în fiecare an la Konich, în Asia Mică. Eĭ vin în număr de cincĭ, şease miĭ. Adunarea se face într'o sală rotundă, înconjurată de două galeriĭ, una jos pentru bărbaţĭ, cea-l'altă maĭ sus, formând etaj, pentru femeĭ; căcĭ toţĭ fiiĭ luĭ Mahomet pot asista la adunarea generală a dervişilor.

Spre a deschide şedinţa, superiorul şeik-ilor şi al dervişilor, marele Mufti, intră în sală şi se aşează pe un covor în mijlocul săleĭ, cu faţa spre uşe.

Fiecare derviş intră singur, având picioarele goale şi merge de sărută poalele rochieĭ mareluĭ Mufti. In urmă se aşează la locul săŭ.

In urmă sosesc muzicanţiĭ cu tamburine. Fiecare derviş se scoală în picioare, ridică braţele spre cer, aplecă capul, închide ochiĭ şi începe să se învârtească din ce în ce maĭ repede ca în extaz.

Dervişiĭ sunt de două felurĭ saŭ categoriĭ: *învârtitorĭ şi urlătorĭ*.

Din categoria întâia fac parte aceia carĭ se învârtesc.

Când învârtitoriĭ ameţesc, cad jos şi marele Mufti le face un jurământ. Astfel se sfârşeşte adunarea şi publicul se împrăştie.

Urlătoriĭ sunt maĭ puţin zeloşĭ ca altă dată. Eĭ îşĭ sfâşiaŭ carnea, pe urmă se aşezaŭ jos, îşĭ puneaŭ capul pe

genunchĭ şi începeaŭ să urle cu disperare.

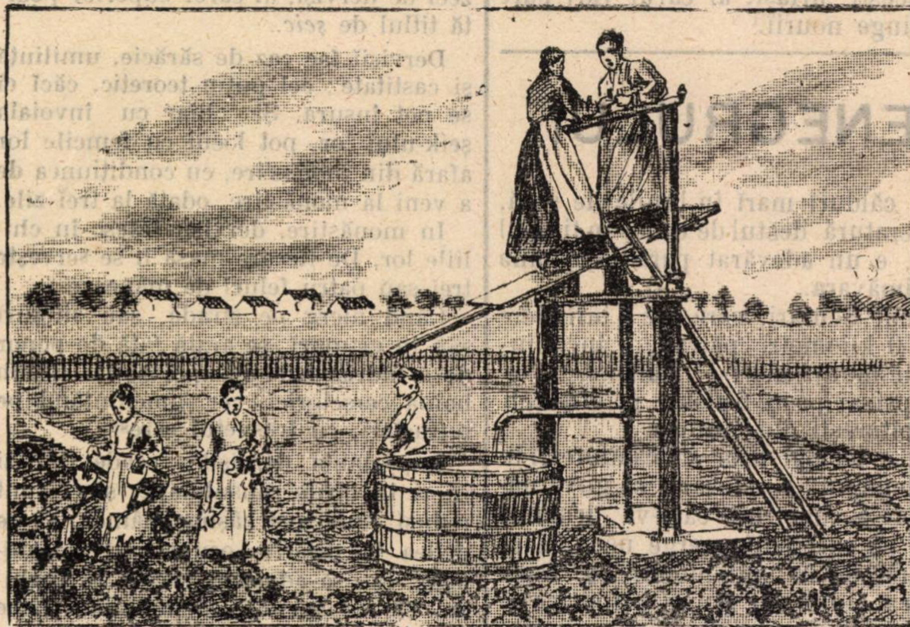
Astăzĭ se mulţumesc numaĭ să urle fără a-şĭ maĭ martirisa corpul.

Singura lor ambiţiune constă în a nu face nimica şi a trăi din pomenĭ pe carĭ credincioşiĭ le daŭ din toată inima.

Doru

O POMPĂ ORIGINALĂ

In Bavaria, la ţară, călătorul surprins se opreşte să privească un spectacol neaşteptat: două femeĭ urcate la o înălţime de două saŭ treĭ metri în aer pe un aparat curios şi care pare că se leagănă de distracţie.

In câmpiile bavareze

In realitate, aceste două femeĭ sunt lucrătoare agricole ocupate să pompeze apa într'un hârdăŭ unde tovarăşele lor vin să-şi umple stropitoarele.

Când sunt la postul lor, după cum se vede în ilustraţie, cele două ţărance, care aŭ aceiaşi greutate, nu fac de cât apasă alternativ scândura pe care staŭ spre a acţiona maşina.

E o muncă uşoară pe care ele o înveselesc cu cântece **Blaz.**

BRAŢ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Făcu din d-ta cea maĭ adorabilă fermecătoare !

— Traducĭ în chip încântător cuvântul de vrăjitor...

Dar, uite, soarele apune din ce în ce, timpul trece, trebue să sfârşesc înainte de a înopta această povestire abia începută.

Debutarăm ca infirmiere. Taiarăm frigurile, vindecarăm bubele. Cu bătrâneştile noastre remediĭ îngrijirăm boale serioase.

Ca infirmiere gratuite şi devotate nu primeam nimic, dar darurile de bună voe ne năpădeau şi atât de drăguţ dătuite de aceĭ demnĭ zurbagiĭ, ncât nu puteam refuza.

Recunoştinţa lor ne făcu populare şi respectate.

Ne îmbogăţeam fără să voim.

Intr'o zi auziră glasul meu şi fuĭ aplaudată cu un entuziasm frenetic.

Lanlord mă angajă pentru cazinoul luĭ cu leafă mare, cum se plătesc celebrităţile ! Cântăreaţă şi fermecătoare de şerpĭ ! Fu un delir !

Mă siliră a umbla cu cheta într'o cârciumă de minerĭ, unde aurul se înteţi, seminţe de aur, pepite marĭ de aur. Insfârşit belşugul.

Intr'o bună zi se răspândi o ştire în Nameless ca fulgerul.

Sârguinţa Mineruluĭ-Fantomă, care se lupta cu destinul, învinsese în sfârşit ! Tata descoperi un filon de aur de o bogăţie fabuloasă.

Maĭ întâĭ nimenĭ nu credea, dar ceĭ carĭ veneau de acolo erau încărcaţĭ cu aur, găsit în mina Madiana. Imĭ aduseră din partea luĭ o scrisoare scurtă dar entuziastă şi ca în totdauna plină de mare dragoste.

Era adevărat ! Această descoperire târzie făcea din el unul din ceĭ maĭ bogaţĭ oamenĭ aĭ continentuluĭ.

Acum îĭ trebuia maĭ întâĭ să conserve, apoĭ să exploateze ceea ce găsise, să angajeze oamenĭ, să cumpere proviziĭ, instrumente de spălat,unelte, o expediţie, pe care prospectoriĭ luĭ trebuia să'ĭ pregătească cu îngrijire, pe când acolo, pe lângă riurile fără nume, el îşĭ veghia tezaurul.

— Opt zile după aceasta, când pregătirile aceteĭ marĭ expediţiĭ se făceau cu mare zel, sosirăţĭ la Contésté din Nameless...

— Şi a doua zi fuĭ furată de bandiţĭ, apoĭ scăpată de d-ta, cu pericolul vieţiĭ d-tale.

— Dar aceştĭ mizerabiliĭ cine sunt ? Şi cum de s'a putut săvârşi această crimă nepedepsită, în mijlocul acestor oamenĭ carĭ avea pentru d-ta un cult, un devotament fără marginĭ ?

— In mijlocul aceteĭ populaţiĭ brutale, fără prejudiţiĭ, dar în definitiv foarte muncitoare, maĭ sunt şi rămăşiţe abominabile de ocnaşĭ, făcuţĭ scăpaţĭ din ocnă. Aceştia rămân totdauna nişte sceleraţĭ incorigibilĭ, plaga şi pericolul Nameless-uluĭ, care este un loc de delicĭĭ şi un refugiu inviolabil.

— Da, aşa este : Eldorado al crimeĭ.

— Afară de aceasta un lucru pe care nu'l ştiĭ, este că eĭ au fundat acolo o mare întreprindere, o agenţie unde se organizează şi se precupeţesc evadările...

O societate care sub numele de Compania Libertăţeĭ îşĭ are preşedintele eĭ, consiliul eĭ de administraţie, amploiaţĭ, magazine, casierie, hrănite din furturĭ şi asasinate.

Datorită eĭ, ocnaşiĭ din Saint Laurent găsesc complicĭ pentru a le înlesni fuga, mijloace, corăbiĭ, proviziĭ, un refugiu... în sfârşit toate mijloacele pentru a cuceri şi a le asigura libertatea.

— Iată aceea ce explică aceste evadărĭ misterioase şi în aparenţă imposibile !

Se crede că unul din aceştĭ mizerabilĭ formează de câtă-va vreme proectul de a libera o ceată de ocnaşĭ din Morani.

— O întreprindere enormă, care cere pregătirĭ grozave şi maĭ cu seamă o sumă colosală.

— Dar baniĭ lipseau şi atuncĭ când veni ştirea în Nameless că tata a descoperit mina aceea colosală de aur, banditului îĭ veni ideia de a'şĭ

apropia el această avere strălucită, pentru a asigura isbânda acelui plan drăcesc. Hotărîră să mă fure, să mă secfestreze și sub amenințarea de a mă chinui amar, apoi de a mă omorî, să smulgă tatălui meu milioanele așa de greu cucerite.

— A, mizerabilul!

— Acest proect infam avu un început de executare; mi se dete un narcotic și eram să fiu dusă din cazino într'o stare de inerție desăvârșită de către bandiți, dacă nu mă scăpaĭ d-ta și întâia și a doua oară. Aceasta este cauza dramei pe care biruința și devotamentul lui Mustic, al lui Fichalo și al lui Genipa au făcut-o să nu isbutească.

— Dar cum aĭ fost așa de bine instruită?

— Prin atletul Tom Canon, pe care l'aĭ hărțuit așa de grozav.

Invins, ciopârțit, fără puteri era să fie linșat de minerii cari voiau să'l spânzure, după ce maĭ întâi tremuraseră toți în fața lui. Eu am cerut ertatea lui, i-am îngrijit cât am putut rana de la umăr și l-am vindecat așa de bine, încât recunoștința lui pentru mine fu fără margini și nu se codi a'mi încredința aceste amănunte, cari pentru mine, adică pentru noi, au o însemnătate capitală.

Atunci, pe când mergea și el în spre bine, odată cu d-ta, scriseĭ tatălui meu povestirea amănunțită a acestor tragice evenimente. Genipa, indianul credincios, pe care odată l'a scăpat tata, duse scrisoarea și'mi aduse răspunsul. Iată-l aci, scurt, elocinte și afectuos. Te rog citește-l și iartă-mă că nu ți l-am comunicat mai curând; aĭ să afli pentru ce.

Braț de fier se înclină, ia scrisoarea și o citește cu vocea pe jumătate:

— «Scumpă copilă iubită,

«Am aflat cu tot atâta durere, cât și indignare, îngrozitorul atentat a cărui victimă aĭ fost. Te credeam în siguranță acolo, la oamenii din Nameles, pe care grația și nesfârșita ta bunătate o cucerise. Vai, nimic din toate acestea! Și eu nu eram acolo să te apăr! Datorită luĭ Dumnezeu, tu aĭ găsit un protector plin de onoare, curagios; prieteni tineri cari, ajutați de bravul meu Genipa, ți au scăpat viața și onoarea.

«Din suflet îi bine-cuvintez, așteptând ziua apropiată când voiu avea suprema fericire a le arăta nețărmurita mea recunoștință.

«Copila mea, trebue să fugi fără întârziere din acest loc blestemat. Este rugăciunea mea stăruitoare, un ordin formal. Imediat ce acel care te-a scăpat și pe care 'l iubesc ca pe copilul meu, va fi pe deplin vindecat de rana primită pentru tine, pleacă cu ori-ce preț fără a mai întârzia. Aș fi fericit dacă ar putea veni cu tine, cu Mustic și Fichalo.

«Afară de asta Genipa, credinciosul meu, te va însoți până la Saint-Laurant, cu Lomi și Bacheliko, curagioșii negri din Cottica.

«Mama doica va rămâne în Nameless pentru a supraveghia interesele noastre.

«Odată cu această scrisoare Genipa aduce și 30 kilograme de aur în praf, care prețuește aproape 80 de mii de franci.

«Acest praf va fi fracționat în mai multe pachete ușor de transportat, pe care le vei depune la banca din Cayenna. Aĭ să'i întrebuințezi fără economie pentru a trăi acolo din belșug. Insfârșit vei păstra asupra destinației tale și asupra existenței acestui mic tezaur secretul cel mai absolut. Nimeni nu trebue să știe că pleci din Nameless, nici chiar prietenii cei mai scumpi. Vei pleca ca și cum te-ai duce să faci o simplă preumblare și în cursul drumului vei porunci vâslașilor tăi, cari se vor supune orbește, să meargă mai înainte. Numai când vei ajunge la trecătoarea Hermina vei spune salvatorului tău ce cuprinde scrisoarea mea și scopul călătoriei lui. Va pricepe și va scuza această discrețiune, fără îndoială excesivă, dar legitimă în împrejurările periculoase prin cari trecem.

«Nu mă tem de indiscreție, dar un singur cuvânt scăpat în vânt, într'un acces de friguri, ar putea deștepta bănueli inamicilor noștri. De la Hermina veți aborda direct la colonia holandeză Albina, pe țărmul stâng al Maroni. Veți informa pe comandantul superior al stabilimentelor franceze de sosirea voastră și vă veți pune sub protecția lui; atunci nu veți avea a vă mai teme de nimic.

«Și acum, scumpă copilă, la revedere; mă bizui pe curajul și energia ta, precum și pe protecția omului de inimă căruia te încredințezi.

«Primește cele mai iubitoare sărutări ale unui părinte care nu trăește de cât pentru tine și care a închinat fiicei lui toate afecțiunile sale, cele din urmă și cele mai sfinte».

. . . .

Sfârșind de citit, Braț de fier era mișcat. O strânse binișor, o dete Madianei, cu ochii plini de lacrămi și'i zise încet:

— Acum înțeleg tot. Și mulțumesc tatălui d-tale de a dispune astfel de mine. Acum suntem la sfârșitul acestei călătorii grele, îndeplinită cu atâta fericire. Mâine ne vom găsi in plină civilizație, adică în siguranță.

O, de ce nu putem să asociem și pe tatăl d-tale, pe scumpul absent, la bucuria acestei libertăți!

A doua zi de dimineață plutele pornesc și luntrașii profită că fluxul este în descreștere pentru a'și iuți mersul. Vâslașii își afundă lopețile cadențat și cu toții alunecă, alunecă sub crăcile pomilor după țărmul stâng, pe când cântece ciudate se aud de la vâslași cari accelerează și ritmul.

Călătorii vorbesc înfierbântați și abia se țin locului; se zărește orășelul Apaton, insulele Bastien, Portal, Parety și însfârșit frumușelele case albe din Albina, care se învecinește cu locuința Kappler, aproape față cu Saint Laurent.

— Am ajuns, d-ră, uite Albina! zice Bacheliko.

Sunt orele două după amiazi; cei 60 de kilometri au fost trecuți în șease ore. Luntrea se oprește și trecătorii văd soldați negri alergând cu bonetele pe cap și îmbrăcați corect în uniformele lor gălbue.

Sunt ostașii indieni ai majestăței sale regina Olandei, cari urează călătorilor bun sosit.

Braț de fier sare pe pământ și ia de mână pe Madiana, pe când un sub-ofițer european înaintează și le zice:

— D-nă, d-le, guvernorul vă așteaptă și va fi fericit să vă ofere ospitalitatea.

Madiana, Braț de fier, Mustic și Fichalo sunt conduși la reprezentantul majestăței sale, care le întinde mâna și le zice cu multă curtenie:

— Sunteți aci la d-voastră!

Braț de fier prezintă pe tovarășa lui și pe cei doui tineri; apoi se aduc răcoritoare în așteptarea dejunului bogat.

In câteva cuvinte Braț de fier explică amabilului funcționar scopul călătoriei lor: să ajungă cât mai repede în Saint-Laurent și să-și pună pe toți ai lui sub apărarea comandantului superior.

— De minune! răspunde discret guvernorul, care presimte și respectă secretele intime.

— Bine-voiți și scrieți comandantului francez o scrisoare deslușită, in care să vă expuneți situația d-voastră. Unul din subofițerii mei o va duce numai decât și în așteptarea răspunsului, vom dejuna.

Așa se și făcu. După trei ore călătorii, odihniți, așteptau lungiți pe jeturi mari întoarcerea trimisului.

Cinci minute întârziere și unul din supraveghetori sare pe punte, îndreptându-se spre biuroul unde guvernorul expedia câteva afaceri, pe când oaspeții lui își făceau siesta. Guvernorul ia din mâinile supraveghetorului o scrisoare, o citește, se face vânăt și șoptește:

— Nu este cu putință!

(Va urma).

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL"

ABONAŢILOR SĂI; CU INCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

«*Vila Luigi*», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziţia cea maĭ splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAŞ

din trestie exotică şi malaca emailată, compusă din: O canapea, două fotoliurĭ, patru scaune şi o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscanĭ, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, şoseaua Mihaĭ-Bravul, No. 37 şi strada Şerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victorieĭ, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din: **Un armuar cu oglindă**, cu despărţiturĭ pentru rufe şi haine, îmbrăcat cu stofă japoneză. **Una toaletă cu marmură** şi oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză. **Un scrin** cu 7 cutiĭ lustruite şi îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un piedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză şi **Un scaun** tapisat tot cu stofă japoneză. Toate aceste obiecte sunt lucrate şi executate in mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A. Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victorieĭ, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din: **Una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluş fin broşat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piaţa cu florĭ, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr'un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane şi 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziţie Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascal, Bucureştĭ, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceaiu pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, aşezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendula de perete «secesion» cu vitrourĭ, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice şi bijuteriĭ en-gros şi en-detail Fraţiĭ A. et J. Rolier, Bucureştĭ, str. Smârdan, 35, etajul I-iu.

O maşină de scris „Erika". ultima perfecţiune, care scrie vizibil în două culorĭ, cumpărată de la Compania „Ideal". Depositul maşinelor de scris din Buc. Palatul Eforieĭ. representant Leonida Piokowsky.

O pendulă modernă, culoarea nuculuĭ şi **un ceasornic** pentru biurou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colţeĭ, str. Colţeĭ, 31. **2 pelerine** de ploae, calitatea I, portative pe ambele părţĭ. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras** „Juvenia". cumpărate de la „Compania generală", biurou de informaţiunĭ, Bucureştĭ, strada Smârdan, 29, etajul I-iu.

1 maşină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 maşină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitatea cea maĭ superioară. coase şi brodează cu cea maĭ mare perfecţiune. Masa şi capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de maşinĭ de cusut „Compania anglo-americană". Bucureştĭ, str. Carol, 50, cu sucursale în Piteştĭ şi Câmpina.

2 frumoase fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulev. Elisabeta, 8 bis. **Un gramofon mare**, perfecţionat, remontabil în timpul mersuluĭ. cu diafragmă de concert şi 6 cântece naţionale.

Una vioară model Stradivarius, complectă cu arcuş, cutie şi accesoriĭ. **Una harmonică** de mână. foarte sonoră, cu tonurĭ de oţel, burduful dublu impermeabil şi colţurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru şi elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victorieĭ, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email", compus din maĭ multe bucăţĭ. cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et fiu. Bucureştĭ, str. Lipscanĭ, 15.

6 cămăşĭ bărbăteştĭ de zi, de zefir sau albe, cu pieptĭ de olandă. **6 perechĭ** pantalonĭ (indispensabilĭ). **6 perechĭ** ciorapĭ fil d'Ecosse. **6 batiste** de olandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, carĭ se vor confecţiona după măsura câştigătoruluĭ de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane", calea Victorieĭ, pasagiul Maca vis-à-vis de poliţie.

Două costume de haine (saco), după măsură şi alegerea stofeĭ, carĭ se vor confecţiona de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, str. Academieĭ, 25. **Una bucată** 19 metri pânză de inişor cu borangic, ţesătură românească, cumpărată de la expoziţia Caseĭ şcoalelor. **2 ceasoarnice** de aur pentru bărbat şi două pentru damă; unul de argint rusesc pentru bărbat; **O brăţară** de aur cu 3 diamante; **Un inel** de aur bărbătesc cu rubin; Idem unul cu safir; Idem altul cu 2 briliante şi safir la mijloc; **2 ceasoarnice** de metal marca „Sonia"; **2 portfotografiĭ** de porţolan japonez, cu florĭ artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelarĭ duble; **2 lorgnioane** pentru damă; **12 benoclurĭ** de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium", Doamneĭ, 27, unicul institut pus sub direcţiunea ştiinţifică a d-luĭ Gheorghe D. Fischer, oculist. **Un frumos** premiu pentru grădină „Santicler", compus din un cocoş, 2 găini şi 12 puişorĭ; **Un curs** complect de limba franceză; idem unul de stenografie, idem unul de dactilografie. carĭ se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Duployen, strada Edgard Quinet, No. 5.

50 casete conţinând fie-care cremă, pudră şi săpun «Flora», făcute anume pentru abonaţiĭ noştri.

Afară de acestea, toţĭ abonaţiĭ maĭ primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentuluĭ, un volum din interesanta scriere: **Memoriele regeluĭ Carol I.**

Anul XII.—No. 740. 5 BANI IN TOATA ȚARA 5 Mercuri, 13 Iulie 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 2.60 pe an in toată țara

Redacția și Administrația
No. 11, - STRADA BREZOIANU, - No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marțea

SĂLBATECII DIN ASSAM — Vezi pag. 5296.

SĂLBATECII DIN ASSAM

— —

Faptul că o expediţie engleză a fost distrusă până la ultimul om în ţinutul Assan, ne reaminteşte că imperiul Indiilor e departe de a fi pacificat. Există încă, mai ales în vecinătăţile frontierelor, regiuni întinse unde autoritatea britanică e nominală şi unde funcţionarii şi soldaţii englezi se expun la multe pericole.

Acum un an, o bandă de sălbateci de rasă mongolă şi cari locuesc frontiera nord-estică din Assam, năvăliră pe teritoriul unui trib care se afla de mult timp sub dominaţia engleză.

Un înalt funcţionar englez, d. Noël Wiliamson, fu însărcinat să-i avertiseze că, dacă nu vor plăti într'un termen fixat o amendă mare, teritoriul lor va fi pustiit de o trupă de coloni.

Inşelat de atitudinea prietenească a şefilor, porni la drum cu o escortă de şeasezeci de soldaţi indigeni.

Şeful misiunei având convingerea că nu are de ce se teme, din partea acestor sălbateci, nu-şi luase cu el nici un revolver şi nu împărţise nici oamenilor săi cartuşe. El plăti însă scump încrederea sa oarbă.

Intr'o noapte fură surprinşi în corturi de 1200 sălbateci. Wiliamson juca cărţi cu Gregerson la lumina unei lanterne, când o săgeată pătrunzându-i în gură il ţintui de arborele de care era rezemat. In acelaş timp o ploae de săgeţi se abătu asupra lui Gregerson care, mai fericit de cât şeful său, expiră după câte-va convulsiuni.

Când toţi membrii expediţiei fură masacraţi, sălbatecii se înapoiară la Wiliamson care încercase în zadar să smulgă săgeata ce-l ţintuia de arbor. Cu toată rana sa oribilă, nenorocitul trăia încă.

Mizerabilii dansară în jurul lui, pe urmă îi vopsiră figura cu sângele amicului său Gregerson. Când li se urără să se mai joace cu victima lor, îi smulseră părul şi barba înainte de a-i crăpa ochii. In urmă îl tăiară în bucăţi.

Din toată expediţia n'a scăpat de cât doui oameni pe cari sălbatecii îi fugăriră două zile fără a reuşi să-i prindă.

Aceşti sălbateci numiţi Aborzi s'aŭ apărat în multe rânduri în contra englezilor. S'ar zice că natura s'a însărcinat să-i apere, căci teritoriul lor constă dintr'un şir de văi, făcând parte din masivul oriental Himalaya, şi capitala lor Damloh-Padam, dacă se poate numi astfel un sat, e situat la o altitudine de 4000 metri. Probabil că e capitala cea mai înaltă din lume, dar nu numără de cât o mie de locuitori.

Forţa numerică a acestui trib se ridică la vr'o 5000 de capete. E puţin în comparaţie cu ruinele ce a grămădit în Assam timp de o jumătate secol.

Armaţi cu săgeţi înveninate, aceştı bandiţi fac mereŭ razii pe teritoriul triburilor paşnice. Tot aşa de dibaci ca Pieile Roşii, ei se furişează nevăzuţi până la primele colibe ale unui sat şi cad pe nevăzute asupra oamenilor pe cari îi omoară şi îi tae în bucăţi spre a lua cu ei părţile preferate pe care le mănâncă aproape crude. Nenorocire tinerelor fete cari le cad în mână! Bandiţii le iaŭ cu ei şi le vând ca sclave în schimbul a câtor-va saci cu orez. Pe cele mai frumoase le aleg şi le fac nevestele lor, după ce le-a supus mai nainte la o probă înspăimântătoare : le obligă să mănânce carne omenească, carne care poate aŭ tăiat-o din cadavrul fratelui saŭ tatălui lor.

Captivele nu se supun totdeauna acestei soarte. Acum patru ani, una din ele se răzbună teribil... Aborzii nu aŭ alt cult de cât acela al arborilor. Când tribul prepară o expediţie războinică, fie-care bărbat alege un pom scobit în care se închide pentru câteva ceasuri. Ei aŭ convingerea că acest adăpost le asigură protecţia geniului a cărui locuinţă e în arbore.

După obiceiul lor, femeea trebue să-'şi întovărăşească bărbatul la pom ducându-i mâncare cât timp va sta în scobitura pomului, adică o zi saŭ două. Deschizătura arborelui se astupă de obicei cu pietre.

In prima mâncare care o aduse bărbatului săŭ, ea puse un puternic narcotic care îl adormi şi în urmă zidi repede deschizătura pomului, cimentând-o bine.

Reîntorcându-se în sat, luă toate obiectele mai de valoare, încălecă pe calul bărbatului săŭ, şi se îndreptă spre frontieră, unde ajunse după ce alergase patru zile şi patru nopţi. Nenorocita fusese şapte ani prizonieră a acestor sălbateci Aborzi!

In vreme ce ea fugea spre teritoriul britanic, bărbatul se deşteptă din somnul letargic.

Expediţia din care făcea parte plecă fără el şi nimeni nu se ocupă de lipsa lui. Un copil veni să istorisească în sat că unul din geniile pădurei scotea strigăte de ajutor, şi o mulţime de curioşi se strânseră în jurul arborelui şi constatară că în adevăr se auzeaŭ strigăte umane şi urlete plângătoare.

Nimeni nu se gândi să dărâme pietrele zidite la scobitura pomului. Un preot organiză rugăciuni solemne în onoarea geniului, în jurul trunchiului masiv, în interiorul căruia trăgea să moară un om.

Hindusa se răzbunase!

C. Arg.

SATELE NOASTRE

— —

Cerneştii. — Pe locul unde se află satul Cerneşti, era în vechime loc gol numit ,,Silişte". Istoria formărei satului este bine păstrată în mintea oamenilor din Cerneşti, de oare ce nu-i întemeiat de cât pe la anul 1703.

. . . .

In vremea de demult era în satul Stroeşti (sat ce este la o depărtare de opt chilometri de Cerneşti) un om numit Butnariu Neculai. El avea cinci fii şi doui nepoţi.

Era primăvară, în săptămâna patimilor. Soarele îşi arunca căldura şi lumina sa bine făcătoare asupra codrului tăinuit şi înmugurit din marginea satului. Femeile vesele se apucaseră de grijitul caselor. O noră a bătrânului Butnariu avea un copil frumos care, învălit cu o plăpămioară nouă, sta în albiuţă, pe prispă, la soare; femeia, în casă, se apucase de deriticat ca pentru sfintele sărbători. De odată însă este întreruptă de ţipetele copilului.

Ieşind repede afară, ce să vadă? Un lup înşfăcase copilul şi o tulise în pădurea întunecoasă unde îl mâncă în linişte. La ţipetele femeiei alergară satul. Sărmana mamă abia putea să arate cu mâna la covăţica goală şi apoi în spre pădure.

Toţi aŭ înţeles grozava faptă. Intrară în pădure chiuind de-ţi lua auzul. Intr'o poeniţă pe o pajişte verde găsiră capul şi mânele copilaşului. In genunchi aŭ căzut toţi şi s'aŭ rugat lui D-zeŭ zicând: ,,De am greşit, Doamne, pedepseşte-ne pe noi, dar nu pe nevinovaţii copilaşi". Apoi strânseră rămăşiţele copilului mort şi le îngropară. Tare eraŭ amărâţi Butnărenii, căci e mare nenorocirea când moare cine-va în săptămâna patimilor. ,,Cum? îşi ziceaŭ ei, sufletul acestui copil să se ducă în iad? Vai nouă; mai bine nu ne-am fi născut!"...

Intristarea şi desnădăjduirea îi cuprinseră. Nu le-a mai rămas altă nădejde de cât să-şi schimbe locul, căci se schimba şi norocul.

După Paşti cei şapte Butnăreni îşi stricară casele din Stroeşti şi se mutară pe locul unde se află astăzi Cerneştii. Cum se face de s'a zis Cerneşti satului înfiinţat de cei şapte Butnăreni? Li s'a zis aşa pentru că eraŭ toţi cu inima arsă şi cernită de grozăvia copilului mâncat de lup.

După ce s'aŭ aşezat cei şapte Butnăreni, aŭ mai venit nişte ruşi şi aŭ vrut să intre spre a se aşeza aici în Cerneşti, însă butnărenii n'aŭ vrut în ruptul capului să-i primească. Ruşii s'aŭ dus într'un ciriteiu spinos, numit Spinoasa şi acolo aŭ stat multă vreme. Apoi s'aŭ înturnat şi s'aŭ aşezat în Cerneşti fiind numiţi *Spinoşii*. Aŭ

mai venit încă şi alţii ca slugi pe la butnăreni şi încetul cu încetul s'aŭ înmulţit şi s'a asimilat cu nouii veniţi.

Moşia satului Cerneşti a fost a lui Ipsilante, apoi a trecut la Constantin Harizan. Se zice că Constantin Harızan botezând un copil a lui Mânzat (adică Grifore Sturdza) a făcut-o danie familiii lui. După ce Mihail Sturdza a ajuns mai mare s'a însurat şi a luat pe o preoteasă numită Smaranda. Nu trecu multă vreme şi veni o poruncă din ţara Turcească, ca să se ducă la Ţari-Grad un boer moldovean. Nici un boer n'a vrut, căci se temeaŭ să nu păţească ceva. Cine să se ducă? Mihail Sturdza era mai prizărit de cât toţi. Hai, s'aŭ sfătuit boerii, să-l trimeată pe dânsul. Ce să facă bietul Mihail? Dur la vale, dur la deal, de voe, de nevoe s'o dus cu frica în sân. Când ajunse acolo la Ţari-Grad, în loc să-i tae capul îl întrebă Sultanul?

— Eşti însurat?

— Da, măria voastră!!...

— Bine bre, să lepezi femeia aceea, şi să iei pe cadâna aceasta. Ca răsplată, te pun Domn în ţara Moldovei.

— Dacă ii vorba de asta, apoi mă prind.

Aşa şi Mihail Sturdza s'a despărţit de Smaranda, iar moşia Cerneştilor i-a fost dată de zestre.

Borcilă. — Pe drumul ce duce de la Cerneşti la Sulita, trebue să mergem pe un platoŭ numit „Borcilă". In vechime aici a fost un sat numit Borcila.

Acest sat a fost proprietatea lui Roată Borcilă, care a stăpânit această moşie acum vre-o 90 ani în urmă. Borcilă vându moşia, saŭ mai bine zis, i-a fost luată fără voe de Mihai Sturdza. După această schimbare, satul s'a desfiinţat şi cu toţii s'aŭ mutat în satul Zlătunoaea.

In acest loc a mai rămas numai cimitirul şi câteva urme de pivniţe.

Tot aici fusese velniţa, care s'a dărâmat mai târziŭ. Ca amintire şesului i s'a dat numele de „Borcilă" iar locului slobod şi cu arătură (pe unde a fost cimitir) i se zice la „Cimitir".

G. Ionescu-Cerneşti

CETATEA MORŢILOR

Ce sinistră privelişte aşteaptă pe turistul doritor de a vizita la Canton un cartier numit Cetatea Morţilor!

O sută nouăzeci şi patru case mici se văd în rând, cu aspectul aşa de lugubru, că cineva nu se apropie de cât cu repulsiune şi frică.

In fie-care din aceste case se află un cadavru; cadavrele rămân acolo mai multe luni, până când ziua şi locul mormântului au fost alese definitiv.

Lanterne de mătase sau de hârtie, fructe artificiale, sunt suspendate în interior, pe plafond; ceai, fructe şi ori-ce alte lucruri cari au plăcut mortului pe acest pământ, se aduc în fiecare dimineaţă şi se aşează în jurul cadavrului.

Servitori de carton înconjoară catafalcul, având aerul că'l păzesc. Ei ţin în mână ceşti cu ceai de carton şi ţigarete de carton.

Mai sunt încă şi două femei foarte frumoase, dar tot de carton, cari sunt aci spre a arăta că ele vor conduce spiritul mortului pe căi dulci şi plăcute spre un cer unde graţia şi frumuseţea nu sunt excluse.

Sereno.

FIGURI OLANDEZE

Olanda e o ţară caracteristică şi specială.

Călătorul recunoaşte din prima gară, la primul bufet, în ce ţară a intrat. Pe bufet şi pe mese sunt aranjate vase strălucitoare pline cu lapte. Pentru olandezi laptele e consumaţia principală după care vine cacao. Cu toate acestea când sunt bine dispuşi, saŭ când timpul e umed, ceea ce se întâmplă adesea, olandezii gustă un impozant pahar cu *curaçao*, fie alb fie

Tinere olandeze

roşu. Acest popor liniştit, sobru, muncitor, trece câte odată de la liniştea obişnuită la delirul *kermeselor* pe cari pictorii olandezi le-aŭ redat în tablouri.

In aceste kermese, se vede până unde poate ajunge delirul acstor oameni şi mai ales al acestor femei, cari parcurg străzile dansând, cântând, strigând, zile întregi, ajutându-se să se ridice una pe alta când cad. Nu e vorba aci de cât de clasele de jos.

A doua zi după aceste kermesse, aproape înspăimântătoare, atât bărbaţii cât şi femeile se găsesc liniştiţi şi gata de muncă.

Olandezii constitue un popor unic, care în fiecare zi are de apărat patria contra mărei duşmane. In fie-care zi trebue să repare saŭ să reconstruiască unul din digurile cari opresc valurile să acopere pământul Olandei.

Tineri olandezi purtând haine cu nasturi de aur

Olandezii nu aŭ un costum naţional, ei aŭ mai multe costume după circumstanţe şi condiţiuni. Luxul cel mare la olandezi e de a avea la hainele lor nasturi de aur saŭ argint. Ei poartă pantalonii largi şi bufantaţi, iar în sus o vestă de culoare închisă. Pe cap o caschetă de stofă.

Olandeza de condiţie modestă şi de o vârstă anumită poartă o fustă de stofă închisă, un bolero negru saŭ de culoare închisă şi o pălărie albă. Pentru ceremoniile mari, ea se acoperă în întregime cu o manta lungă neagră, cu capişon şi reţinută pe piept cu o garafă mare de argint ciselat.

Dar fetele şi femeile tinere arată sub cerul palid al Olandei toate splendorile curcubeului. Ele poartă rochii cerise, bleu, lila, verzi, roşii şi le împodobesc cu ghirlande de flori naturale, căci Olanda e ţara florilor frumoase. Dacă olandeza e dintr'o clasă superioară poartă cască de aur. Aceastä cască e ca o foae de aur saŭ argint care ar fi aranjată în formă de coafură pe capul femeei. Ea străluceşte pe ca-

pul olandezelor, ca pe acela al uneĭ zeițe antice.

Olandeziĭ, chiar țăraniĭ, citesc mult, dar eĭ desprețuesc romanele. Ceea ce preferă e poesia; eĭ devorează traducerile din Schiller, Heine și marii poeți francezĭ din secolul al XIX.

Olandeziĭ sunt foarte mândri de limba lor. Eĭ o pretind mult maĭ veche ca limba germană. Chiar un erudit a voit să probeze că neerlandeza era limba primilor oamenĭ.

Doru

REGATUL MUNTENEGRULUĬ

— Urmare —

Istoria țăreĭ

Istoria Muntenegruluĭ, orĭ cât de mică ar fi această țară, e plină de interes. Prin ea am văzut cum o mână de creștinĭ sârbĭ se opuse, timp de șease secole, juguluĭ turcesc, cu toate că aceștĭ muntenĭ aveaŭ de luptat cu un dușman temut care îĭ ataca în masă. Sfârșitul tuturor acestor războae fu libertatea individuală, politică și religioasă, căcĭ vechiul Muntenegru, țară sterilă și fără valoare, acoperită cu stâncĭ, nu valora atâta sânge vărsat.

Războiul contra Turcieĭ dură decĭ maĭ mult de șease secole. Când făceaŭ pace, Muntenegreniĭ nu o considerau de cât ca o suspensiune a ostilităților. Indată ce Turciĭ eraŭ gata să năvălească din noŭ spre a distruge satele prin foc, locuitoriĭ, oameniĭ, femeĭ și copiĭ, luându-șĭ dobitoacele, se refugiaŭ în munțiĭ inaccesibilĭ. După retragerea Turcilor și încheerea păceĭ, Muntenegreniĭ îșĭ construiaŭ locuințele. Lucrul se termină repede, căcĭ nimic nu e maĭ primitiv decât locuințele acestuĭ popor, și în câteva săptămânĭ, câmpiile își reluaŭ aspectul dinainte.

In timpurĭ îndepărtate, Iliriеniĭ ocupaseră Muntenegru, tot astfel și Bosnia și Albania, de unde goniră pe Celțĭ în anul 380 înaintea ereĭ creștine.

Celțiĭ fondară atuncĭ imperiul Celtic, în partea occidentală a peninsuleĭ Balcanice. Șefiĭ imperiuluĭ luptară în numeroase rândurĭ contra Romanilor, până în anul 167 înaintea luĭ Isus Cristos, când Centius, prinț al Celților, se supuse Romeĭ.

Dominația romană nu dură de cât șease sute șease-zecĭ de anĭ, adică din anul 167 înaintea ereĭ creștine, până la 493. Româniĭ despărțiră țara în două provinciĭ. Dalmația și Iliria, din care făcu parte și Muntenegrul. Nicĭ odată nu prosperă țara maĭ bine ca sub dominația Romanilor.

In 493 Théodoric, regele Ostrogoților, coprinse toată provincia Ilirieĭ. Impărațiĭ Byzanțiuluĭ îl goniră în anul 553. La anul 650 istoria vorbește de prima invazie slavă, făcută de două triburĭ, Sârbiĭ și Croațiĭ. Războinicii sârbĭ coprinseră Muntenegrul, Herțegovina și ținuturile învecinate; Muntenegreniĭ din zilele noastre ar fi descendențiĭ acelor Sârbĭ.

Tot imperiul Sârb fu anexat, în anul 1098, de regele Bulgarieĭ și în această epocă Muntenegreniĭ înarmațĭ își apărară libertatea în muntele Brda.

Principatul Muntenegruluĭ a fost totdeauna liber și independent. De la fondarea sa, n'a fost nicĭ odată sub dominația Turcilor.

In zilele noastre, independența regatuluĭ se razămă pe baze solide și regele, secondat de devotațiĭ săĭ, va ști să o menție bine.

Regele Nicolae nu s'a dat înapoĭ de la nimic spre a asigura organizația interioară a țăreĭ. Din ordinul săŭ s'aŭ construit drumurĭ practicabile și monumente moderne. A reușit de asemenea să facă din Muntenegru o forță militară, care de și mică, îns ăse poate compta pe ea. El a adus și oare-care civilizație care a prins rădăcinĭ, dar ceeace e de regretat, e că n'a putut semăna în acelaș timp și prosperitatea.

Obiceiurĭ și moravurĭ

Locuința Muntenegreanuluĭ, vorbind de cel de la țară, e maĭ puțin de cât modestă, e mizerabilă și puține popoare, chiar dintre cele maĭ înapoiate, s'ar mulțumi cu o locuință așa de primitivă. Maĭ toate sunt un fel de bordee făcute din piatră, cu tavanul jos, foarte prost acoperite. Foarte adesea n'aŭ ferestre ci niște găurĭ făcute în zid.

In aceste bordee trăesc bărbațĭ, femeĭ, copiĭ, la un loc cu porciĭ, pasările curțeĭ etc.... Pe jos nu sunt scândurĭ ci pământ gol saŭ câte odată e pavat cu pietre. Spre a dormi, se culcă pe jos fără a scoate nicĭ o haină și fără a se spăla.

Când mănâncă se servesc cu mâinile și cu un cuțit de vânătoare; familiile care posedă o lingură saŭ o furculiță, sunt foarte mândre de un asemenea lux. In loc de scaune se servesc de pietre marĭ, bucățĭ de lemn groase saŭ staŭ pe pământ. Obiecte de lemn brut, carĭ par a avea pretențiunea de mobile, se găsesc numaĭ în case alese.

Soba saŭ vatra e așezată în mijlocul bordeiuluĭ și n'are coș așa că încăperea e totdeauna plină cu fum. Alăturĭ de Muntenegreanul din clasa de jos, țăraniĭ noștri duc o viață de zece orĭ maĭ bună.

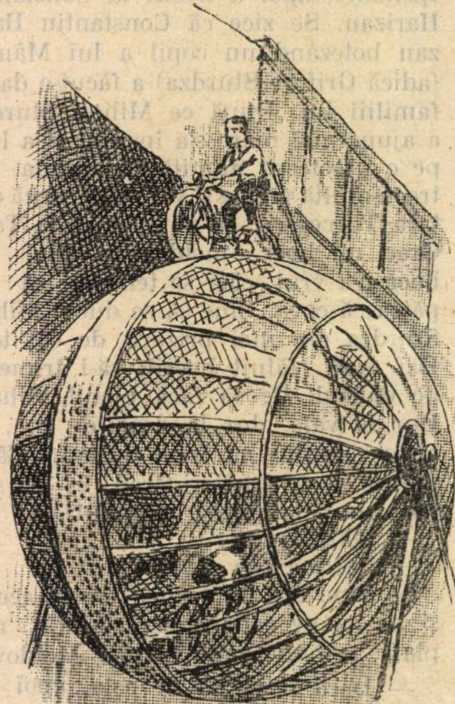
Hrana obișnuită se compune din mămăligă, pâine și pere. Din când în când se regalează cu o bucată de brânză. Cât privește carnea nu se mănâncă de cât la ospățurĭ. Cafea, ceaĭ, vin, zahăr, lapte, sunt în general pentru muntenegrenĭ, produse care nu și le pot oferi de cât rar de tot.

Tutunul se cultivă puțin peste tot și bărbațiĭ îl fumează în niște pipe rudimentare, în foĭ de abia uscate. In zilele de sărbătoare, fumează țigărĭ saŭ tutun de la regie. Atuncĭ beaŭ *„raki“* și *„sliva“*; adesea chiar beaŭ mult de tot. *„Raki“* se face din strugurĭ, iar *„sliva“* din prune.

(Va urma).

O cursă de bicicletă pe un glob rotativ

In teatrul Walhalla din Berlin se execută de câtva timp o îndrăzneață cursă cu bicicleta. Unul dintre artiștĭ, Fred Kauf-

mann, face o cursă cu bicicleta pe suprafața unuĭ glob mare, pe când un camarad al săŭ face cursa în interior, în direcțiune contrară, și astfel pune în mișcare globul.

Un noŭ record în aviație

BALONUL TOLLIVER

Din zi în zi avem de înregistrat nouĭ recordurĭ în domeniul aviațiuneĭ. Articolul de maĭ jos, scris în esperanto de americanul *G. C. Gearn*, a fost publicat în *„America Esperantisto“*. Noĭ îl dăm în românește în traducerea d-luĭ Miluță Simion.

In orașul San Diego din California, Usono (Statele-Unite) s'a pus în construcțiune un balon, care va întrece pe toate celelalte deja inventate, după forma și mărimea luĭ.

Ca formă se aseamănă cu o țigară, cu excepție că ambele luĭ extremitățĭ sunt conice. Lungimea luĭ e de 250 picioare, iar scheletul e făcut din inele de aluminium al căror diametru e de 40 picioare. Perimetrul fiecăruĭ inel e făcut din două piese plane de aluminium, late de un țol, grele 1 a 8-a dintr'un țol, și împreunate cu cârlige. Aceste inele sunt așezate de la o parte la alta la o distanță de 6 picioare și legate între ele cu alte piese de aluminium, așezate la o depărtare de 6 picioare și întinse dealungul laturelor

balonuluĭ. De perimetrul fiecăruĭ inel se întind o mulțime de fire de oțel unite într'un centru ca și razele roților de bicicletă. De asemenea se întind dealungul luĭ și alte fire de sârmă legate între ele în așa mod pentru a întări scheletul în orice direcțiune.

Scheletul e îmbrăcat cu pongé de mătase și uns de 12 ori cu un preparat special, iar deasupra ultimuluĭ strat se pune un noŭ strat din acest preparat amestecat cu aluminium. Acest acoperiș în formă de țigară ține gazul timp de 9 lunĭ, fără a-l perde și e de 5 orĭ maĭ resistent lucrat și maĭ mare, decât orĭcare altă țesătură făcută până în prezent. Marginile mătăseĭ, astfel preparată, e așezată între cele două inele maĭ sus numite care fac perimetrul balonuluĭ, și întărit de fiecare inel cu ciment și cârlige. Pentru acest acoperiș s'a întrebuințat 10 miĭ metri de mătase și 368 miĭ cârlige pentru întărirea scheletuluĭ.

Spre a umple partea goală a balonuluĭ cu gaz e nevoie de 40 chilometri cubĭ de gaz. Această cantitate dă o putere suficientă de înălțare pentru a egala greutatea balonuluĭ împreună cu încărcătura luĭ, *însă sub nicĭ un motiv nu va fi întrebuințat pentru a-l înălța saŭ coborî.*

In balon se găsesc 5 camere. *Sistemul de a introduce călătorĭ, greutate și mașinĭ înăuntrul balonuluĭ e o idee unică.* La invențiunile precedente toate aceste eraŭ suspendate sub balon și câte odată chiar la distanțe de 10 metri. Dar la balonul Tolliver toate acestea sunt așezate în mijlocul luĭ, împrejmuite de jur împrejur de gaz, însă despărțite cu perețĭ făcuțĭ din acelașĭ material ca și partea exterioară. La ambele extremitățĭ ale balonuluĭ sunt aranjate cabine pentru uzul pilotuluĭ, a mecaniculuĭ și pentru mașinĭ de gaz. In mijloc sunt camere pentru pasager, iar în ambele laturĭ sunt cabine din care se pun în mișcare, helicele laterale. De la o cameră la alta sunt coridoare înalte de 2 metri și largĭ de o jumătate metru, prin care se poate străbate balonul de la o parte la alta; ferestrele camerilor de pasagerĭ consistă din niște tuburĭ, acoperite cu acelașĭ fel de mătase ca și acoperișul și carĭ corespund cu părțile exterioare ale balonuluĭ. După cum am arătat maĭ sus, puterea gazuluĭ nu va fi întrebuințată pentru a înălța balonul saŭ a-l mișca înainte. Puterea de a-l mișca constă în cele 6 helicĭ, așezate câte una la fiecare extremitate și câte două la fiecare latură. Helicele de la extremitățĭ, a căror diametru e maĭ mare de douĭ metri, are patru brațe de oțel, întinse, mobile și așezate la o depărtare de o jumătate metru una de alta, strâns legate de mașina de gaz, a căreĭ putere se egalează cu forța a 36 caĭ putere. Prin acea legătură se pot întoarce helicele în sus și în jos saŭ în părțĭ. Din cauza acesteĭ construcțiunĭ speciale, *nu se simte nevoe de cârmă*, căcĭ însășĭ helicele dirijează balonul. Aceste aparate pot întoarce balonul în jurul axeĭ sale, ca și pe pivot, și-l pot face să meargă în sus saŭ în jos, drept saŭ oblic.

Fiindcă tăiușurile helicelor sunt mobile, ele pot întoarce balonul îndărăt printr'o simplă sucire a brațuluĭ, drept către mașinĭ, fără a opri mașina și fără a-l întoarce. Helicele de la extremitățĭ aŭ o iuțeală de 480 învârtiturĭ pe minut și ajutat de celelalte helice din lăturĭ pot pune în mișcare balonul care parcurge maĭ mult de 160 chilometri pe oră.

Helicele sunt groase de un metru și jumătate și sunt legate cu niște brațe flexibile care se pot așeza în mod orizontal saŭ vertical. Puse orizontal, vor înălța saŭ scoborî balonul, iar vertical îl va face să meargă înainte saŭ îndărăt, după poziționea luĭ.

Mașinele cu gaz sunt unice în felul lor: fiecare are câte treĭ cilindre și sunt legate de unul din brațe care se întorc în direcție contrarie, ca și cum un om s'ar căsni să se înalțe prin ajutorul șireturilor de la ghetele luĭ proprii! De obiceĭ cilindrele se așează pe un fundament puternic și fix; mașinele pot fi așezate pe o scândură groasă de 2 centimetri care poate rămâne fixă timp de două lunĭ, or ĭde câte orĭ se va întoarce balonul. Pardoseala luĭ fiind construită din trunchĭ de bambus, e rezistenătă și ușoară în acelașĭ timp, așa că se acomodează perfect pentru o astfel de întrebuințare.

Deși balonul se construește pentru experiențe, totușĭ în el vor putea încăpea 40 pasagerĭ. Lucrarea va fi sfârșită în Iulie și imediat se va face primul sbor. Oare va sbura? se întreabă toțĭ. Zilnic miĭ de persoane, al căror interes și curiozitate e foarte mare, vizitează locul de construcțiune.

Cu helicele așezate în mod orizontal, ancorele aruncate și mașinele de gaz puse în funcțiune, balonul desigur are speranțe a se ridica până la înălțimea dorită ; așezate însă vertical, va sbura ca o pasăre deasupra înălțimeĭ munților uriașĭ, către țelul mult urmărit în îndepărtarea orașuluĭ. Și dacă își va întoarce din noŭ helicele în direcție orizontală, se va înălța deasupra norilor și va pătrunde prin lupta angajată în mod serios cu aerul, la un strat maĭ domol, unde liber își va putea desvolta sborul, înaintând vertiginos ca o pasăre, ale căreĭ aripĭ ușoare pare că sfidează elementele războinice ale natureĭ.

TIMBRELE DIN LUME

La rubrica aceasta vom căŭ a să punem în curent pe cititorii noștri filateliști cu noutățile din lumea timbrelor. E o rubrică ce credem că va fi urmări ă cu d osebit in eres.

Un rege mare filatelist

Expoziția internațională filatelică din Berna a fost din cele maĭ remarcabile. Dar după cum zice *Journal des Philatélistes* «numaĭ faptul participăreĭ efective la expoziție a Regeluĭ George V merită a fi menționat special, căcĭ arată de câtă cinste se bucură filatelia în Anglia».

Se spune că colecția Regeluĭ George V conține bucăți de neprețuit.

Phil.

Statua gigantică a unuĭ indian

Zilele trecute s'a inaugurat cu o deosebită solemnitate la Eagles Nest, pe țărmul riuluĭ Oregon (America de nord) o statuă gigantică în amintirea celebruluĭ șef de trib indian Blakhawk.

VIOARA DIN INDIANA

O revistă din Chicago, «The Woodworkers Review», dă lămuriri foarte curioase asupra felului de a fabrica viori excelente. Pentru ca un instrument să aibă sunete melodioase, trebue să fie făcut din lemn foarte vechiŭ.

Această revistă vorbeşte de un locuitor din Indiana care a fabricat o vioară cu materialele cele maĭ vechĭ şi care speră să fie mult maĭ superioară reputatelor Stradivarius.

Corpul acesteĭ viorĭ e făcut din cedru. Există în New-Jersey un trunchiu de arbore bătrân despre care specialiştiĭ spun că are o vechime de treĭ miĭ de anĭ. Amatorul din Indiana s'a servit de trunchiul acestuĭ arbore spre a'şĭ fabrica vioara.

Câteva săptămânĭ încă şi vioara va putea fi încercată. Va da bun rezultate? Fabricant l speră.

Lucrul acesta ne face să ne gândim la o părere care poate să pară umoristică, dar care e totuşĭ destul de serioasă.

Dacă în adevăr vechimea lemnuluĭ condiţionează sonoritatea şi calitatea uneĭ viorĭ, cum ar fi oare o vioară ăcută dintr'o bucată de lemn din corabia luĭ Noe?

Vetor.

ARTHUR CONAN DOYLE

Trenul dispărut

— Urmare —

Mrs. Mac Pherson garantă că-ĭ scrisul soţuluĭ eĭ. Faptul că conţinea în bilete de bancă suma de 500 de dolarĭ, excludea orĭ ce idee de mistificare. Ea nu dedea nicĭ o adresă şi era concepută astfel:

Scumpă soţie,

M'am gândit mult şi am găsit foarte greŭ ca să vă părăsesc, pe tine şi pe Lizzie.

Am căutat să lupt, dar nu pot, mereŭ mă gândesc la voĭ. Vă trimit ceva parale din care puteţĭ face 100 de livre engleze.

Aveţĭ, ca să treceţĭ amândouă, Atlanticul. Dacă puteţĭ veni aicĭ şi să descindeţĭ la casa Johnson, vă voĭ lăsa vorbă unde am fixat să ne întâlnim.

Deocamdată sunt cam îngreunat.

Dar destul pentru moment.

Soţul tăŭ"

James Mc. Pherson

S'a sperat un moment că scrisoarea aceasta va arunca oarecare lumină asupra afacereĭ.

Maĭ ales că se stabilise că un călător, ale căruĭ semnalmente corespundeaŭ întocmaĭ cu ale luĭ Mc. Pherson, se îmbarcase la 7 Iunie la Soutchampon, sub numele de Summers pe pachebotul „Vistula", care face serviciul între Hamburg şi New-York.

Mrs. Mac Pherson şi cu fiica eĭ Lizzie plecară spre New-York şi stătură în aşteptare în casa Iohnson treĭ săptămânĭ, în care timp nu primiră nicĭ o veste.

Fără îndoială, Mc. Pherson înţelesese că poliţia se va servi de dânsa spre a pune mâna pe el. Văzând că numaĭ vine, cele două femeĭ se întoarseră la Liverpool.

CAP. II

Orĭ cât de necrezut pare să fie, nimic nu veni, până în anul 1908, să clarifice cât de puţin umbra ce plana asupra extraordinareĭ dispariţiĭ a trenuluĭ ce ducea pe Caratal şi însoţitorul săŭ. In urma uneĭ minuţioase anchete asupra celor douĭ călătorĭ, reeşea că Caratal era un agent politic şi financiar bine cunoscut în America centrală; că a manifestat în timpul călătorieĭ sale în Europa o nerăbdare extremă de a ajunge la Paris şi că tovarăşul săŭ înscris la numărul pasagerilor cu numele de Eduard Gomez era un om violent, cu reputaţia de bătăuş, însă cinstit şi devotat intereselor luĭ Caratal, al căruĭ protector fizic era. Afacerea ajunsese aci când apăru în ziarele din Marsilia mărturia luĭ Herbert de Larnac, condamnat la moarte pentru uciderea unuĭ neguţător numit Bonvallot. O reproducem întocmaĭ:

„Dând publiculuĭ acest document, nu cedez unuĭ sentiment de vanitate nicĭ de desfidere.

„M'aşĭ putea lăuda foarte bine cu încă o duzină de aventurĭ nu maĭ puţin magnifice. Insă vre-o câţi-va boeraşi din Paris trebue să ştie că dacă sunt în stare să arăt ceea ce s'a întâmplat d-luĭ Caratal, sunt în acelaş timp în stare să denunţ şi pe instigatorĭ şi mobilul crimeĭ (aceasta numaĭ în cazul când nu vor interveni maĭ repede ca să-l graţieze). Insă acuma nu pronunţ nicĭ un nume. Mă voiŭ mărgini să spun cu ce abilitate am întreprins afacerea. Am servit cinstit pe ceĭ ce m'aŭ întrebuinţat; nu mă îndoesc că o să facă la fel; şi până în ziua când voĭ avea siguranţă de trădarea lor...

Dar e inutil să maĭ insist!

Decĭ în 1890 avu loc la Paris un proces faimos, consecinţă a unuĭ monstruos scandal politic şi financiar, care ameninţa cinstea unora din ceĭ maĭ însemnaţĭ oamenĭ aĭ Franţeĭ.

„D-v aţi văzut un joc de popicĭ? Ele staŭ drepte, severe, nemişcate; bila loveşte din depărtare, şi iată cele nouă popice pe jos. Inchipuiţi-vă, sub forma acestor popicĭ, nişte oamenĭ de seamă francezĭ. D. Caratal fu bila care soseşte de departe. Dacă ajungea, atuncĭ s'a dus cu eĭ. Se decise să nu sosească.

„Un sindicat se constitui spre a duce la capăt afacerea. Inainte chiar ca Caratal să fi părăsit sudul American, toţĭ ştiaŭ, prin numeroase anunţurĭ, de iminenţa sosireĭ sale şi că mărturia luĭ era să ruineze multă lume.

„Sindicatul dispunea de un capital nelimitat. El căută un agent capabil să mânuiască frâna acesteĭ complicate afacerĭ.

„Avea nevoe de un om activ, hotărât, adaptându-se circumstanţelor; el alese pe Herbert de Larnac, şi aŭ avut dreptate. Cu energia ce mă caracterisează, de-abia primisem însărcinarea de un ceas, — şi mă şi puseĭ pe drum să o împlinesc, luând măsurile cele maĭ eficace.

„Telegrafiaĭ în America unuĭ om de încredere, însărcinat să urmărească pe Caratal în timpul călătorieĭ sale. Dacă ar fi ajuns la vreme, nicĭ odată vaporul nu ar fi ajuns la port, dar vaĭ! vasul plecase în larg. Cu un bric armat, căutaĭ să-ĭ împedic drumul. Şi de data asta, norocul fu contra mea.

„Totuşĭ, eŭ prevăzusem nesuccesul şi aveam gata o serie de alte soluţiĭ, dintre carĭ una din ele trebuia să fie bună. Nu trebue să se creadă că exagerez greutăţile întreprindereĭ mele, nicĭ că un asasinat vulgar ar fi putut-o rezolva. Trebuia să distrugem nu numaĭ pe Caratal dar şi documentele luĭ Caratal, cât şi tovarăşiĭ luĭ Caratal, dacă era de bănuit că le comunicase secretele sale.

(Va urma). Trad. de **A. Bensim**

Figurĭ din Jamaika

Femeĭ kuli în costumul ost-indic

BRAŢ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— D-ta ştiĭ ce coprinde această scrisoare?

— Da, d-le, şi sunt prevenit că omul e foarte periculos.

— Bine, o să facem şi noĭ cele de cuviinţă.

După această convorbire sună şi apare un sergent; guvernorul dă un ordin repede subfiţeruluĭ, care ese foarte grăbit.

Trec două minute.

Vre-o zece soldaţĭ negri es de la post şi se apropie de verandă, unde stau în picioare călătoriĭ.

Se aude un fluerat.

Soldaţiĭ se aruncă asupra luĭ Braţ de fier şi înainte ca acesta să poată face vre-o mişcare, îl apucă de braţe, de picioare, de gât, îl leagă, îl strâng şi 'l smucesc. Intr'o clipă este anihilat, incapabil de a maĭ articula vre-un sunet.

Madiana scoate un ţipăt teribil şi vrea să se repeadă.

Mustic şi Fichalo se asvârlă peste bestiile carĭ duc pe prietenul lor.

— Paul! zice Madiana, care simte că înebuneşte. Paul! amicul meu, logodnicul meu! Lăsaţi-l, lăsaţi-l! Săvârşiţĭ o crimă, o infamie!

Se repede spre grupul tragic, apucă de braţ pe supraveghetor, care încremeneşte, îl opreşte şi'ĭ strigă:

— Sunt d-şoara de Saint Clair! Unchiul meu este general în armata franceză, tatăl meu este în mine şi el este logodnicul meu. Pe onoare şi pe garanţia mea, vă somez de a'ĭ da drumul.

Supraveghetorul se desprinde de ea şi răspunde rece:

— D-ră, eu mă supun ordinelor şi duc în carceră pe acest bandit.

— El, un bandit! A, mizerabile!

— Şi maĭ adaog că acest bandit este un ocnaş evadat, unul din ceĭ maĭ înfricoşetorĭ din ocnă.

Braţ de fier este luat pe sus de oamenĭ şi asvârlit ca un pachet pe un vaporaş, care începe a se depărta în urma comandeĭ dată de supraveghetor, pe când Madiana, fără glas, fără privire, cade ca lovită de trăsnet în braţele luĭ Mustic şi ale luĭ Fichalo.

V

Dincolo, la Şantierul Incorigibililor, orĭ-ce pericol imediat pare înlăturat. Datorită intervenţieĭ inginerului şi tovarăşuluĭ luĭ, comandantul şi supraveghetoriĭ sunt afară de orĭ-ce pericol. Zarva însă nu este astâmpărată.

Ca şi cum s'ar fi supus unuĭ ordin misterios, ocnaşiĭ răsvrătitorĭ s'au retras mormăind în fundul pădureĭ, au dispărut până la cel din urmă, lăsând in faţa ruinelor fumegânde pe marele şef şi oamenii luĭ, încremeniţĭ.

— Acum, zice comandantul, nu maĭ avem decât un singur lucru de făcut: să sosim cât maĭ curând la Saint-Laurent, să dăm alarma şi să luăm măsurĭ energice!

Ridică landoul, instalează pe supraveghetorul cel rănit, apoĭ comandantul adaogă:

— Dragiĭ meĭ, retrăgeţi-vă! Şi d-voastră, d-lor, în trăsură!

Cu revolverele în mână, supraveghetoriĭ se grupează în jurul trăsureĭ şi pornesc în pas accelerat, comandantul nevoind a'şĭ părăsi oameniĭ.

Nicĭ un cuvânt nu se schimbă până la Saint-Jean. Lagărul oropsiţilor e în mişcare, dar nicĭ unul nu cutează a se mişca. Supraveghetoriĭ carĭ văzuseră fumul şi auziseră detunăturile de puşcă, îşĭ luaseră armele şi declarase că vor lovi în mulţime la prima mişcare.

Această atitudine hotăritoare a pus capăt celuĭ maĭ mic chef de revoltă.

Comandantul particular vine cu aghiotantul supraveghetor-şef şi spune:

— Comandante, răspund de tot!

— Bine! Aĭ telegrafiat la Saint-Laurent?

— Firele sunt tăiate.

— Miĭ de tunete!

— Aide, să nu pierdem vremea! Iţĭ las oameniĭ valizĭ şi iau cu mine pe ceĭ răniţĭ. Bilet de liberă trecere aĭ. Acum la drum! Şi să mergĭ ca tulgerul, vizitiule!

La Saint-Laurent iarăşĭ puţină fierbere. Pare că un cuvânt de ordine a fost trecut, căcĭ materialmente nu se poate spune că fierberea de dincolo să se fi putut afla aşa de odată.

In două cuvinte, consemnul este dat: în caz de răsvrătire, represiune straşnică; apoĭ landoul porneşte sburând.

La Saint Laurent zăpăceală mare. Se sună adunarea; ofiţerĭ, soldaţĭ, supraveghetorĭ aleargă la posturile lor. Un nour de fum se ridică la nord. Fără îndoială arde vre-o baracă. Din toate părţile ocnaşiĭ rânjesc şi nu se mişcă. Greva cu braţele încrucişate.

Landoul se opreşte în faţa locuinţeĭ comandantuluĭ superior.

Şeful de serviciu aleargă şi cere ordine:

— Dar însfârşit, ce se petrece?

— Pretutindenĭ acte de răsvrătire, încăpăţânare, nesupunere din partea transportaţilor; nu maĭ vor să lucreze...

Insfârşit se pare că Saint-Maurice este în flacărĭ.

— Repede! Trebue să telegrafiem la toate staţiile şi să informăm fără întârziere la Cayena.

Dar nu se corespunde nicăirĭ, firele sunt tăiete.

Cu o indiscreţie perfectă, inginerul se retrage zicând foarte mişcat:

— Comandante, dă-mĭ voe să-mĭ iau ziua bună.

— Bine-voeşte a primi scuzele mele şi în acelaş timp recunoştinţa mea iţĭ va fi veşnică, răspunde comandantul.

— Regret din suflet concordanţa supărătoare a venireĭ mele cu aceste plictiselĭ carĭ te sâcâe.

— Aşĭ! să lăsăm astea, d-le. Un planton vă va conduce la Pierre Lefranc şi mâine la 12 vă aştept la dejun.

— O, e prea mult!

— Ba nu, vă rog veniţĭ! Vă aştept şi vă voiu arăta în acelaş timp cum ştiu a pune botniţă acestor d-nĭ ocnaşĭ.

Bine înţeles, nu este o revoltă propriu zisă; ocnaşiĭ nu se expun a înfrunta regulile prescrise de regulament, dar eĭ se supun unor ordine individuale şi odată adunaţĭ, refuză a lucra. Nicĭ un ţipăt nu este scos, nicĭ o înjurătură nu se aude, nicĭ o violenţă nu este încercată.

Este o inerţie mută, lenevoasă şi ironică a acelora hotărîţĭ la cele maĭ teribile răsvrătirĭ: aceea a toropeleĭ tăcereĭ.

Comandantul, exasperat, nu pricepe nimic. De altfel, nu ştie pe cine să apuce la răspundere, căcĭ indicatoriĭ luĭ obişnuiţĭ nu'ĭ aduc nicĭ un amănunt.

Este un fenomen pe atât de deconcertant, pe atât de alarmant: o discreţie absolut neobişnuită întovărăşind această revoltă, de sigur pregătită de multă vreme, care isbucneşte în toate părţile la aceiaş oră şi la care răspund toţĭ ocnaşiĭ. Astfel fiind, este obligat a temporiza, luându-şĭ însă măsurile trebuincioase pentru apărare şi siguranţă.

(Va urma).

POSTA REDACŢIEI

A. Bens. — Vom preferi bucăţile scurte.

L. Kl.—Alegeţĭ lucrurĭ maĭ clare şi maĭ interesante.

S. G. Budiş.—N'am primit prima parte.

G. Geor.—E rău tradusă.

Z. Mur.—Aşteptaţĭ rândul.

M. N.— Ce e bun se publică; e un răspuns acesta pentru toţĭ.

Anul XII.—No. 742. 5 BANI IN TOATA ȚARA 5 Mercuri, 27 Iulie 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leï 2.60 pe an în toată țara

Redacția și Administrația
No. 11, - STRADA BREZOIANU, - No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marțea

ARMELE LOR — (Vezi pag. 5312).

ARMELE LOR

In aerul răcoros al sereĭ vântul aduce suntul clopotuluĭ anunţând vecernia.

Mihailowich îşí aruncă furca, îşĭ scoase pălăria şi-şĭ făcu semnul cruceĭ.

Când îşĭ sfârşi rugăciunea, se aşeză pe banca de piatră, îşĭ aprinse pipa şi rămase gânditor.

Aproape de el, fica sa Sofia, cu poalele rochieí ridicate, râzând, scotea apă din fântână.

Am fi putut fi aşa de fericiţí! gândi Mikailowich. Şi imaginaţia sa îí aminti scenele sângeroase al căror martor a fost. Atâtea femeĭ şi copiĭ inocenţĭ omorâţí, turme de animale furate, case distruse...

Şi aceĭ soldaţĭ pe carĭ îí respinsese, se înapoiaseră maĭ numeroşí!

Câiniĭ! murmură el.

Fica sa, care se aşezase lângă dânsul şi-l mângâia, îl scoase din visare.

In depărtare se văzu silueta unuĭ bărbat care înainta spre eĭ. El purta costumul naţional al muntenegrenilor albanezĭ şi o puşcă lungă în bandulieră. Mergea cu capul aplecat, şi această ţinută miră pe bătrânul Mikailowich. Căcĭ în toate serile Paolowich făcea să răsune munţiĭ cu cântecele sale.

Acum Paolowich se apropie şi salută trist.

,,Ce s'a întâmplat?

— Nenorocire nouă, Mikailowich! Fiĭ luĭ Scanderberg nu aŭ de cât să aleagă între moarte şi cea maĭ mare din umilinţí.

— Albanezilor nu le e teamă de moarte, asta aŭ probat-o... S'a întâmplat ceva maĭ grav?

— Astăzí, răspunse Paolowich, a sosit şefuluĭ districtuluĭ ordinul să desarmeze populaţia albaneză. Fiecare trebue să-şi arunce armele în foc...

— Să ne aruncăm armele? repetă bătrânul, căzând pe bancă.

Armele noastre! Şi maĭ ce încă?... Ne-aŭ luat totul: limba, scrisul, religia, fiií chiar, spre a-ĭ obliga să servească în regimentele lor. Acum vor şi armele. Dar nu le vor avea nicĭ odată... Nu se va găsi niciun albanez care să fie aşa de laş şi să-şĭ predea arma... Nicí odată!...

— Dacă până mâine, continuă cu o voce gravă Paolowich, nu vor depune armele...

— Eĭ bine?...

— Vor fi judecaţí şi executaţĭ imediat.

Mikailowich surâse dispreţuitor. Moartea! murmură el. Cine n'o preferă în locul acestor continue umilirĭ, acesteĭ sclaviĭ mascate, spre care ne târăşte stăpânirea din Constantinopole?...

Frumoasele promisiunĭ ale Junilor-Turcí! Speranţele puse în Comitetul Unireĭ şi Progresuluí! Frumoasele cuvinte care ne-aŭ făcut să ne revoltăm: dreptatea cauzeĭ noastre şi revendicările noastre. Nu există deosbire între Junĭ-Turcĭ şi Turciĭ dinainte! Nu!

El tăcu. Dând cu ochiĭ de fiica sa, inima-ĭ de tată avu o lovitură. Intorcându-se spre Paolowich şi arătând pe fiica sa, strigă:

,,După armele noastre, vor veni fetele noastre pe care le vor lua pentru haremurile lor!"

Pe urmă adresându-se Sofieĭ, îĭ zise: ,,Du-te de-mí caută puşca!...

Când Sofia se depărtă, Mikailowich întrebă pe Paolowich:

,,Iubeştí pe Sofia?

— Te îndoeştĭ?

— Ascultă-mă bine. Nu vreaŭ ca fiica mea să cadă în mâinele acestor câinĭ; fiica mea nu e născută spre a deveni favorita vreunuĭ bey saŭ vreunuĭ paşe. Mâine te veí căsători cu Sofia înainte ca Turcií să dărâme bisericile şi să omoare preoţiĭ. Şi pe urmă veţĭ pleca. Frontiera muntenegreană nu e departe. Am ceva banĭ puşí de-o parte. Veţí putea aştepta zile maí bune pentru Albania. Cât despre mine....

— Mikailowich, să viĭ cu noĭ!

— Nu, răspunse bătrânul. Sunt prea obişnuit cu locurile acestea ca să le părăsesc. Voĭ sunteţí tinerĭ, Albania nu va fi totdeauna în sclavie; maĭ târziŭ vă veţĭ înapoia.

,,Eŭ rămân aci. Voiŭ să mor strângând la piept puşca, în locul unde m'am născut. Zicând acestea luă din mâna Sofieí puşca:

,,Această armă o am dela tatăl meŭ, care a moştenit-o dela bunicul. E maí mult decât o armă, e o relicvă. N'a servit decât pentru cauze sfinte şi drepte. Tatăl meŭ, la cinciprezece anĭ a omorât cu ea vulturul care fura mieiĭ familieĭ din care şi-a ales soţia. Această armă a fost descărcată în aer la toate bucuriile familieĭ, la nunta mea, la naşterea ta, Sofio!"

*

Două zile maĭ târziŭ, o patrulă de soldaţĭ se opri la uşa caseí luí Mihailowich.

Ce voiţĭ? întrebă el.

— Legea îţĭ impune să ne predaĭ toate armele de foc pe carĭ le aĭ. Lasă-ne să intrăm spre a căuta.

— Nu cunosc decât o lege, aceea arătată de Stăpânul nostru. Eŭ sunt Albanez!

— Macedonenĭ, Albanezĭ, suntem toţĭ otomaní.

— Minţí! strigă Mikailowich. Cât despre mine, să ştiţĭ că această armă îmĭ aparţine şi nu o daŭ decât mort.

Caporalul făcu semn şi maĭ mulţĭ soldaţĭ se apropiară de Albanez.

,,Primul care înaintează e mort!" strigă Mihailowich.

Soldaţiĭ se năpustiră asupra bătrânuluĭ care puse puşca la ochí şi trase. Arma vechie nu luă foc.

Soldaţií începură să râdă. Profitând de acest moment, Mikailowich reuşi să treacă printre eĭ până la marginea platoluĭ unde se afla o prăpastie.

Soldaţiĭ îl înconjurară.

,,Predă-te, îĭ strigă caporalul.

— Nicĭ odată! Trăiască Albania!...

— Foc! ordonă subofiţerul.

Mikailowich simţi o durere vie în piept şi genuchiĭ îĭ slăbiră. Văzu un soldat înaintând spre a-í lua arma...

Atuncí, făcând o ultimă sforţare, se aruncă înapoĭ şi căzu în gol...

Caporalul se aplecă şi privi în prăpastie. Mikailowich zăcea mort strângând puşca în braţe.

C. Arg.

IMPREJURUL POLULUI NORD

Dincolo de cercul polar septentrional se întind ţinuturile polare arctice, puţin cunoscute şi încă maĭ puţin descrise, fiind cu totul neaccesibile exploratorilor din cauza friguluĭ puternic, a animalelor de tot felul şi a soluluĭ nepriincios. Deasupra Americeĭ găsim ,,ţara verde" numire dată din vremurĭ îndepărtate şi azĭ tálmăcită prin ,,Groenlanda" veşnic acoperită cu o ceaţă deasă, ce apasă greŭ asupra sufletuluí, imprimându-ĭ grozăvia acestor locurĭ.

Archipelagul Spitzberg, insulele Francisc-Iosif, Wolaston, Prince-Albert, Victoria, Baffin şi altele încă, formează restul ţinuturilor polare în apropierea Europeĭ şi Asieĭ.

Totul apare ochiuluĭ ca o mantie albă formată din blocurĭ de ghiaţă şi din zăpadă, ce dispar atuncĭ când soarele începe să ardă, când vara a sosit.

Iarna, mult temută de exploratorí şi care ţine aproape întreg anul, pământul apare sub forma banchizeĭ, o grămadă de bolovanĭ de ghiaţă, de sloiurĭ uriaşe, despărţite, când prin copcĭ largĭ pline cu zăpadă moale, amestecată cu apă, când prin băltoace întinse de câteva sute de metri. Un lung şir de munţĭ veşnic gata să cadă la oríce pas, grămezĭ răspândite neregulat şi acoperite cu o ceaţă groasă s'o taĭ cu cuţitul.

Cerul are aparenţa uneĭ bolte uriaşe colorată în albastru iar noaptea strălucesc stelele, simbolul veşnic al păceĭ. Când e linişte, totul în grozăvia luĭ, ne apare ca în poveştĭ, o ţară frumoasă şi plină de multe farmece.

Atuncĭ îţí vin în minte povestirĭ fantastice, închipuirĭ şi miĭ de nimicurĭ, întrebându-le dacă cândva aceste locurĭ n'aŭ fost acoperite cu o vegetaţie abundentă, dacă nu mişunaŭ animale multe şi veninoase, carĭ azĭ se găsesc mult răspândite în ţările tropicale şi dacă nu existaŭ şi pe acolo oamenĭ ca ceĭ dela noĭ, înalţĭ şi bine făcuţĭ... E rândul paleontologieí să ne arate ce aŭ fost odinioară aceste locurĭ, atuncĭ când strămoşiĭ leilor, tigrilor, girafelor şi celorlalte se întâlneaŭ dealungul Dunăreĭ şi maĭ sus.

Azí flora şi fauna acestor ţinuturĭ e mult maĭ săracă. In afară de pinĭ, mesteacănĭ, molifţĭ şi puţine sălciĭ, apar în timpul vereĭ scurte şi arzătoare cu o repeziciune de te uimeşte plante dintre ranunculácee, saxifragacee şi anemonacee ce cresc şi la noĭ.

Fucuşĭ, muschĭ, ciupercile şi licheniĭ constituesc hrana renilor cât şi a locuitorilor, carĭ aŭ grija să le pregătească în acest scop.

Ursul alb, înalt şi bine făcut, atingând o lungime de 2 m. 60, caracterizează carnivorele din această regiune, pe câtă vreme maí înainte ajungea chiar în Europa centrală cu vizitele sale, prelungite de multe orĭ la aní de zile. E temut de toate celelalte animale, nelăsându-le în pace şi atacând pe oamenĭ devine împreună cu frigul ceĭ maĭ aprigĭ duşmanĭ aĭ exploratorilor.

Vulpea albastră, căutată mult pentru blana sa, dă mult de lucru vânătorilor prin isteţimea sa.

Reniĭ şi câiniĭ aclimatizaţĭ servesc la tracţiune; dintre aceştia câiniĭ sunt maĭ

mult întrebuințați în explorări fiind mai inteligenți, mai răbdători și pot face tot așa de bine acelaș serviciu. Frumoasă plăcere ne fac săniile trase de câini pe o întindere mare și lucioasă și cari câni la nevoe se mănâncă între ei sau sunt sacrificați de oameni când nu mai au trebuință de ei. **Peonia.**

MÂNCĂTORUL DE OAMENI

Uda, primul leagăn al rasei ariene, dacă trebue să credem legendele, este astăzi una din cele mai bogate provincii din India engleză. Numele său „*Udiah*" înseamnă: Grădină.

Ea e situată între Nepol și Gange. Pe teritoriul său se ridică orașe antice celebre ca Delhi, Agra, Uda, Benares, etc.

Numeroase dinastii, dintre cari unele stăpânesc aproape India întreagă, au domnit. Unul din acești regi din urmă, Nussirud-din fu un monarh a cărui domnie rușinoasă a contribuit să grăbească destinul fatal al acestei frumoase țări. El avea alături un prieten care influența mult asupra lui. Acest personagiu era un aventurier englez care în mijlocul celor mai infame intrigi ale seraiului, împingea pe rege la plăceri criminale și abrutizante unde omul se îmbată de vaporii sângelui răspândit.

Spre declinul vieței sale Nussir-ud-din acest Nerone oriental, găsea distracții cotidiene în lupte între animale feroce.

El instalase în diferitele sale palate arene mici, unde se găseau tot ce natura dobitoacelor sângeroase și puternice are mai teribil. Printre aceștia, favoritul regelui nu era nici o panteră, nici un tigru, ci un cal.

Câtiva ani înainte de sfârșitul acestei domnii nefaste, un englez, Kinghton, însărcinat cu o misiune pe lângă Nussir-ud-din, se duse, în tovărăsia unui prieten, în orașul Lucknow, unde își avea reședința în acea epocă a anului, faimosul monarh.

Când intrară în centrul orașului, un soldat din garda regelui îi opri spunându-le:

— Băgați de seamă că e foarte înrăit astăzi Sahibs.

— Cine? Noi nu știm nimic, de oarece sosim acum.

— Kunewallah a scăpat!

— Kunewallah?... ce înseamnează asta, întrebă râzând Kinghton pe tovarășul său.

Trimisul din Calcuta păli la auzul acestui nume. „Kunewallah" înseamnează: *Mâncătorul de oameni*, și-mi amintesc acum că acest nume e acela pe care poporul îl dă unui cal din arena regelui și care și-a permis să devoreze până acum vre-o doisprezece locuitori din Lucknow.

Kinghton era nehotărît, neștiind în ce direcție să apuce de teama unei întâlniri periculoase. El se duse spre soldat spre a-i cere părerea când acesta începu să strige, fugind cât îi țineau picioarele:

— „Luați seama, uite-l! uite-l!"

De partea cealaltă a străzei se vedea alergând un superb cal negru, cu nările fumegânde și cu coama ridicată.

Inainte ca englezul să ia vre-o măsură, calul de la trăsurica lor o porni într'o goană nebună. Era târziu. Calul sălbatec îi văzuse și porni după ei. Fu atunci o cursă nebună! Trăsura, sguduită de pavajul neregulat, amenința să se răstoarne la fiece moment.

„Cred, dragă, că suntem pierduți, zise Kinghton cu flegma lui britanică.

— Probabil, răspunse tovarășul său, cu acelaș sânge rece. Cu toate acestea, vreau să încerc să-i trimit un glonț.

In vreme ce unul biciuia nenorocitul cal care era prăpădit de oboseală, celmeni se întoarse în mijlocul străzei mirat de dispariția subită a triplei prade și surprins de obstacolul neprevăzut. In urmă înfuriat, se reîntoarse spre poartă. Dar fugarii avuseseră timp să lase bara grea de fier care închidea poarta; erau scăpați!

După ce își veniră în fire din spaima lor, englezii se duseră la Mussir-ud-din, care făcu mare haz de aventura întâmplată și voi să le arate numai de cât puterea teribilă a animalului de care a scăpat ca prin minune.

Profitând de un moment, adversarul îi sări in spinare

lalt trase cu pușca asupra monstrului. Glonțul trecu pe lângă urechile lui fără să-l atingă.

— Doamne, ai milă de noi!"

Aceste cuvinte supreme scăpară lui Kinghton mai mult din inimă de cât din buze cari încremeniseră.

Inaintea lor era o poartă deschisă, singura! Trăsura intră în curte sfărîmându-se de un zid și englezii săriră jos, cu riscul de a se omorâ, închizând repede porțile în urma lor, înainte ca Kunewallah să pătrundă în acest refugiu providențial.

Furios, se repezi asupra porței care se clătina, dar resistă. Mâncătorul de oa-

„Ziceați, spuse regele, că Kunevallah e feroce ca un tigru; ei bine, veți asista la o luptă între faimosul tigru Burhea, care mi-a sosit eri din Himalaya și Kunewallah.

Mâncătorul de oameni fu introdus în fața celor doi călători, în arenă.

Cu toate barele de fier care îi protegea, englezii simțiră pe sub piele fiori la auzul nechezăturilor lui sălbatice.

„Belluer, introdu pe Burrhea!" comandă regele, cu un zâmbet crud.

Tigrul sări din cușca sa. La vederea dușmanului, se opri și se culcă privind oblic și șiret. Timp de zece minute, tigrul și Kunewallah se observară, în marea

nerăbdare a luĭ Nussir-ud.din care porunci să se aducă un mânz spre a deştepta şi aţâţa pe Burrhea.

Tigrul care fusese lăsat flămând de cu scară, dintr'o săritură îl trânti jos, îĭ spintecă pântecele în câteva minute şi începu să lingă sângele care curgea şiroaie, fără însă să părăsească din ochĭ pe Kunewallah, care la vederea acestuĭ masacru uşor, necheză de turbare şi veni drept spre tigru. Acesta se ridică, lăsându-şĭ prada. Era declaraţia de războĭ. Burrhea se asvârli în spinarea luĭ Kunewallah înfigându-şĭ ghiarele şi dinţiĭ în carne. Cu o mişcare violentă, acesta se debarasă de agresorul săŭ. Din momentul acesta lupta începu sălbatecă corp la corp. După un sfert de oră a unuĭ spectacol oribil, cu care nicĭ cele maĭ sălbatece lupte de taurĭ nu se poate asemăna, Kunewallah sfărâmă craniul tigruluĭ. Atuncĭ, se petrecu ceva oribil care părea că delectează pe sălbatecul rege al Udeĭ: calul se repezi asupra duşmanuluĭ în agonie, îĭ desfăcu pântecele cu dinţiĭ şi smulgându-ĭ intestinele fumegânde, i le împrăştie....

„Eĭ bine? strigă Nussir-ud-din întorcându-se râzând spre ceĭ douĭ englezĭ carĭ eraŭ încremeniţĭ de oroare şi desgust.

„Eĭ bine, Sire, articulă cu greŭ d. Kinghton, gândind că azĭ dimineaţă eram să fim sfâşiaţĭ ca acest nenorocit tigru, simt nevoia de a vă ruga să ne permiteţĭ să ne retragem".

Regele râse dispreţuitor, văzând pe ceĭ douĭ englezĭ depărtându-se cu grabă.

Doru

CALUL CU UN DINTE DE AUR

Blak-Ben, calul care joacă rolul principal la cursele engleze, şi-a rupt zilele recute un dinte. Pentru ca să nu se dre-

seze un alt cal, a fost chemat un dentist american, care a pus caluluĭ un dinte de aur.

C.

TIMBRELE DIN LUME

Muzăul măreĭ

La 29 Martie 1910 s'a inaugurat la Monaco muzeul oceanografic creat de prinţul Albert I, destinat a adăposti principalele specimene de organisme marine recoltate, fie de colaboratoriĭ săĭ, fie de el, în cursul campaniilor sale pe principalele mărĭ din Europa şi Africa.

Aceste campaniĭ aŭ luat prinţuluĭ maĭ mult de 25 anĭ din existenţa sa! Dar pentru că i s'a părut că a dat prea puţin oceanografieĭ oferind o flotă şi un palat, prinţul a ţinut să-ĭ maĭ dea la Paris, pe muntele Sainte-Geneviève, un Institut de informaţiunĭ unde vor fi comentate şi explicate descoperirile zilnice, date de laboratoarele maritime din Monaco.

Cu ocazia inaugurăreĭ acestuĭ institut, care a avut loc la 23 Ianuarie, 1911, s'au făcut nişte timbre comemorative cu inscripţia: «Totdeauna pentru independenţă».

Phil.

Spre a avea servitorĭ harnicĭ în Persia

Se ştie că în marile oraşe ale Franţeĭ, maĭ ales în Paris, există un obiceiŭ saŭ maĭ bine zis o înţelegere între servitoriĭ şi furnisoriĭ stăpânilor de a da acestora 5% din cumpărăturile făcute. Se citează chiar diferite anecdote, foarte autentice, în care reclamanţiĭ aŭ cerut la ghişeurile biurourilor de poştă un comision de 5% asupra mandatelor de banĭ trimise de stăpânĭ prin eĭ, în diferte părţĭ ale provincieĭ.

Or acest obiceiŭ nu se practică numaĭ în Franţa, ci şi în alte ţărĭ, maĭ ales în Persia. Dăm aci povestirea uneĭ englezoaice, d-na Sykes, care a făcut experienţa în propria sa pagubă. La Teheran se obişnueşte ca servitoriĭ să ia 10 până la 20% din cumpărăturile făcute.

Nu e nevoe să maĭ spunem că în ceea ce privea pe d-na Sykes, remisa se urca şi până la 5%. Şi când ea reproşa servitorilor că fură pe sub mână anume furniturĭ, aceştia răspundeaŭ că fac spre a avea puterea de a o servi maĭ bine.

D-na Sykes găsise şi un mijloc ingenios spre a se debarasa de vizitele doamnelor din Teheran. Dădea ordin servitoareĭ să anunţe cu voce tare sosirea frateluĭ săŭ. Era o minune. Toate doamnele fugeaŭ spre a nu se expune să fie zărite de un bărbat.

Blaz

DE PRIN LUME

In valurĭ de foc. — (Galiţia). — Un om care a scăpat frumos de tot e prefectul districtuluĭ Boryslav din Galiţia.

La ştirea că două rezervoare conţinând 9000 de tone de petrol fiecare, fuseseră incendiate de trăznet, el se grăbi să organizeze ajutoarele. Pe când se apropia de locul incendiuluĭ, unul din rezervoare crăpând, un torent furios de lichid înflăcărat se aruncă pe drumul ce-l urma.

Domnul de Noël,—un nume cam franţuzesc pentru un înalt funcţionar austriac!—o luă la fugă din toată puterea picioarelor sale.

Din fericire el întâlni o căruţă ţărănească; sări în şea şi goni calul în galop! Ajunse astfel până la un sat unde înştiinţă pe ţăranĭ de iminenţa pericoluluĭ. Locuitoriĭ fugiră cu dânsul. Câteva minute maĭ târziŭ, valurile de foc cuprindeaŭ satul!

* *

Urmările unuĭ uragan.—(Florida).—Un uragan teribil s'a abătut asupra Florideĭ după ce a făcut ravagiĭ într'o parte a insuleĭ Cuba unde a costat viaţa uneĭ duşinĭ de oamenĭ şi a distrus aproape oraşul Key-West.

In spaţiul uneĭ jumătăţĭ de oră, cea maĭ mare parte din clădirĭ nu eraŭ decât o grămadă de ruine. Pagubele materiale se urcă la zece milioane de leĭ!

Imediat ce vestea dezastruluĭ se răspândi în regiune, maĭ multe miĭ de negri năvăliră în oraş şi începură să prade casele şi prăvăliile. Autorităţile trebuiră să proclame starea de asediu. Şi maĭ mult de o sută de hoţĭ, prinşĭ asupra faptuluĭ, fură imediat împuşcaţĭ.

După spusa meteorologiştilor, acesta-ĭ cel maĭ violent uragan ce s'a abătut vreo dată asupra Florideĭ. Iuţeala luĭ a fost de o sută şaptezecĭ şi unu de klm. pe minut!

*

Rasele cele maĭ diferite.—(Haway).—Nu-ĭ de loc o noutate pentru cititoriĭ noştri că Haway, cea maĭ veche din coloniile St.-Unite, e populată de rasele cele maĭ diferite, printre carĭ elementul galben formează o majoritate sdrobitoare.

Un ziar american „Pacific travel monthly" din Portland (Oregon) ne dă, în cursul unuĭ studiu foarte complet asupra arhipelaguluĭ, o amuzantă reţetă, care arată pitoresc elementele etnice din care se compune naţionalitatea havaiană:

„Luaţĭ, zice autorul—şasezecĭ şi cincĭ de japonezĭ, cincĭzecĭ de părţĭ chinezĭ, patruzecĭ şi cincĭ de părţĭ aborigenĭ şi zece părţĭ anglo-saxonĭ.

Adăogaţĭ o stropitură de portughez, puţintel corean şi puţin Porto-rico.

Alăturaţi-l cu niţel francez, amestecaţĭ bine, şi lăsaţĭ salata expusă la soarele tropical al maĭ multor anĭ.

Apoĭ serviţi-o cu sos spaniol.

Şi aĭ mâncarea gata!"

Ingenioasă aplicare a arteĭ culinare la geografie!

Bensim

REGATUL MUNTENEGRULUÏ

— Urmare —

Omorâtorul nu e urmărit, în cazul orí-căreï ofense.

Hoţul e pedepsit maï aspru de cât asasinul. Furtul, de alt-fel foarte rar, e considerat ca un delict grav. Acela care e prins că a furat nu e judecat de justiţie el e lăsat pe mâna compatrioţilor săi care îi smulge hainele de pe el, pe urma îï administrează, în faţa uneï numeroase asistenţe, o bătaie sdravănă care adesea orï îl lasă în nesimţire. După pedeapsă, deseori hoţul părăseşte ţara spre a-şi ascunde ruşinea.

Hoţul care fură sume marï saŭ lucrurï de mare valoare e împuşcat din ordinul autorităţilor. Dacă e prins în flagrant delict, e omorât. Statul recompensează pe omorâtor, dându-í o anumită sumă.

Pedeapsa prin spânzurătoare e rară. Muntenegreniï o consideră ca pe o pedeapsă ce dezonorează nu numaï pe vinovat, ci întreaga sa familie.

Religia ortodoxă ordonă credincioşilor să postească timp de patru-zecï de zile în rând; în realitate, sterilitatea ţăreï forţează pe muntenegrenï să postească anul întreg. In zilele de post eï se hrănesc cu pâine şi cu cartofï; nu trebue nicï să atingă un cuţit cu care s'a tăiat carne saŭ brânză.

In acest colţ de pământ, viaţa fiecăruï locuitor, aceea a femeeï şi copiilor săï, e vecinic ameninţată şi sunt expuşï în totdeauna la un atac din partea duşmanuluï care îï va goni din casa lor luându-le şi vitele. Păstorul e armat totdeauna cu o puşcă pe care o poartă cu bandulieră; e de ajuns ca noaptea să latre un câine ca toţï să fie în picioare spre a se apăra.

Douï turiştí şi scriitorï englezï, M. Wion şi G. France, aŭ asistat, în Muntenegru, la scene care ne pot da o idee de obiceiurile lor curioase. Aflându-se la Rika într'o cârciumă unde aşteptaŭ trăsura care trebuia să-ï conducă la Cetinge, auziră zgomotul uneï detunăturï de revolver. Eï alergară spre un magazin unde un muntenegrean însângerat se apleca deasupra corpuluï nemişcat al unuï turc. Iată ce se întâmplase: Muntenegreanul cumpărase de la turc tutun. El observă că turcul i-a dat lipsă la rest cincï parale. Turcul protestă. Atuncï muntenegreanul îl făcu hoţ. Turcul scoase revolverul şi răni pe muntenegrean în şale. Rănitul scoase la rândul luï revolverul şi culcă la pământ pe turc.

Dacă o femee omoară un bărbat, nu ea e responsabilă, ci bărbatul săŭ.

Muntenegreniï sunt foarte ospitalierí cu toată sărăcia lor. Se întâmplă adesea ca unuï călător luând ceva de băut într'un han şi vrând să plătească, să i se spună că un necunoscut a plătit tot.

La estul ţăreï se găsesc Albanezï. Eï poartă un costum special, pe care îl copiază de multeorï Muntenegreniï. Aceştia sunt ceï maï multï catolicï avându-şí biserica în Zatriebac.

Muntenegreniï sunt religioşï. Eï invoacă pe Dumnezeŭ la fiece moment. Dumnezeŭ fie lăudat! Dumnezeŭ să te binecuvinteze!

La eï încrederea joacă mare rol şi e aşa de mare, în cât când se însoară un tânăr, profită de această circumstanţă spre a proba prietenuluï săŭ cel maï bun ce sacrificiŭ e capabil să facă pentru el. După ce se termină nunta, tânăra mireasă e întovărăşită în camera nupţială de toţï invitaţiï. In urmă toţï se retrag şi ginerele lăsă pe mireasă cu cel maï bun amic al săŭ, cu care se culcă împreună. Se asigură că prietenul nu abuzează nicï odată de încrederea ce i s'a acordat. Suntem datorí să o credem, de oarece toţï o afirmă.

Dacă un celibatar a sedus o fată tânără e obligat să o ia în căsătorie. Copilul natural părăsit e adesea adoptat de Stat, dar mama e dispreţuită de toată lumea.

Adulterul e considerat ca un act desonorant. Când însă bărbatul lipseşte mult timp, când se duce să-şï încerce norocul în Statele-Unite, atuncï lumea consimte să închidă ochiï.

Poliţia e aspră cu străiniï care trăesc necununaţí; când eï nu pot aduce probe de căsătoria lor, sunt expulzaţï.

Contrabanda nu constitue un delict, chiar dacă e practicată de bande armate. Eï încearcă maï ales să treacă vite şi mărfurï în Austria şi jandarmiï sunt siliţí să-ï lase. In aceste lupte, rămân mulţï morţï şi răniţï din ambele părţí.

Dacă un muntenegrean trece frontiera Austrieï cu gândurí pacínice, e obligat să-şí lase armele, de care se desface cu mare regret.

Din cele descrise se vede cât de înapoiat este încă acest popor şi că o călătorie în această ţară e cât se poate de interesantă.

(Va urma)

IN AEROPLAN LA POL

Nu se maï vorbeşte despre acel faimos proect al conteluï Zeppelin, care voia să încerce să ajungă polul Nord cu unul din enormele luï dirigeabile.

Dar iată o ştire nu maï puţin senzaţională, şi care are cel puţin meritul că e pusă în executare.

Din 4 expediţii, carï se vor face anul acesta spre Polul Sud (una engleză şi una japoneză, sunt deja plecate, una scandinavă pleacă săptămâna asta, şi una australiană), ultima îşi întârziază maï mult plecarea. Cauza?

Tânărul eï şef, d-rul Douglas-Maroson, e decis să se servească de un aeroplan spre a trece ultimele etape, şi acum dânsul studiază cele maï bune tipurï, adică acele de care va putea fi sigur că pot străbate 200-250 km. fără oprire.

Pentru prima oară un aeroplan va sbura deasupra banchizelor de ghiaţă.

O INVENŢIE

Spre a înlocui... bărcile şi vapoarele, un neamţ s'a gândit la un mijloc: a inventat ghetele plutitoare.

Ilustraţia ce publicăm reprezintă pe inventator într'o preumblare cu minunatele luï ghete pe lacul Starnberg.

RARITĂŢI ZOOLOGICE

CEL MAI MIC PAPAGAL

O expediţie, care actualmente explorează interiorul Noueï-Guinee, a trimis zilele aceste în Europa o colecţie de 1.400 de pieí de păsărï şi 300 piei de mamifere printre carï naturaliştiï aŭ descoperit adevărate rarităţi zoologice.

Se citează, în deosebï, un papagal cu penajul verde închis a căruï lungime, din capătul cozeï până în vârful ciocului, e de cel mult 75 de milimetri.

Papagalul acesta, care e cel maï mic din lume, a fost descoperit la o mie două sute metri, altitudine pe munţiï de zăpadă, în partea olandeză, aï Noueï-Guinee.

A. B.

Moscheia luï Omar

Ce fericiţí sunt musulmaniï din Ierusalim că pot, fugind de oraşul obscur şi sufocant, să se ducă să respire aerul curat, să se plimbe pe cea maï frumoasă terasă din lume, în curtea splendideï moschee a luï Omar.

Pe „Harem-Ech-Cherif", esplanadă imensă, înconjurată de arbori seculari, se află moscheia luĭ Omar. Acest monument feeric, acoperit cu faianțe bogate, albastre, verzĭ și galbene, se zărește ca o jucărie frumoasă printre verdele închis al arborilor. Interiorul acesteĭ moscheĭ e și maĭ somptuos și servă de adăpost uneĭ stâncĭ.

Această stâncă înaltă de douĭ metri și lungă de șeapte spre-zece, are istoria și legendele sale. Piatră făcătoare de minuni, ea acoperă un abis în fundul căreia curge un torent sgomotos.

In grota care se găsește sub stâncă, musulmaniĭ arată pietre care, spun eĭ, au servit de oratoriĭ luĭ Abraham, David și Solomon. Aci Mohamed ar fi făcut rugăciunĭ și ridicându-se ar fi imprimat forma turbanuluĭ său pe stâncă. Maĭ mult încă, el ar fi găurit această stâncă când s'a înălțat spre cer pe calul său fantastic Burah. Ca probă, se vede gaura prin care a trecut.

Creștiniĭ carĭ ar fi pătruns în incinta sacră a moscheieĭ Omar, plătеaŭ cu viața o asemenea îndrăsneală.

De o jumătate de secol încoace însă le e permis și creștinilor această favoare. Englezii, carĭ știu să se insinueze și să profite de tot, maĭ bine ca orĭ ce altă nație, aŭ obținut de la guvernul turc permisiunea de a face cercetărĭ spre a descoperi ce se găsește sub stâncă. Această autorizație le-a fost acordată cu condițiunea ca deschizătura pe unde vor începe cercetările să fie făcută în afară de moscheia luĭ Omar.

Eĭ declară că aŭ găsit aci lucrurĭ miraculoase între care și mormântul luĭ David.

In noaptea de 17 spre 18 Aprilie, englezii pătrunseră în moscheia luĭ Omar, se coborâră în grotă și deschiseră cavoul, până aci neatins, care se află sub stânca centrală.

Inainte de a se face ziuă, englezii eșiră din moschee ducând cu eĭ vre-o treĭ-zecĭ de cutiĭ marĭ pline cu diferite obiecte.

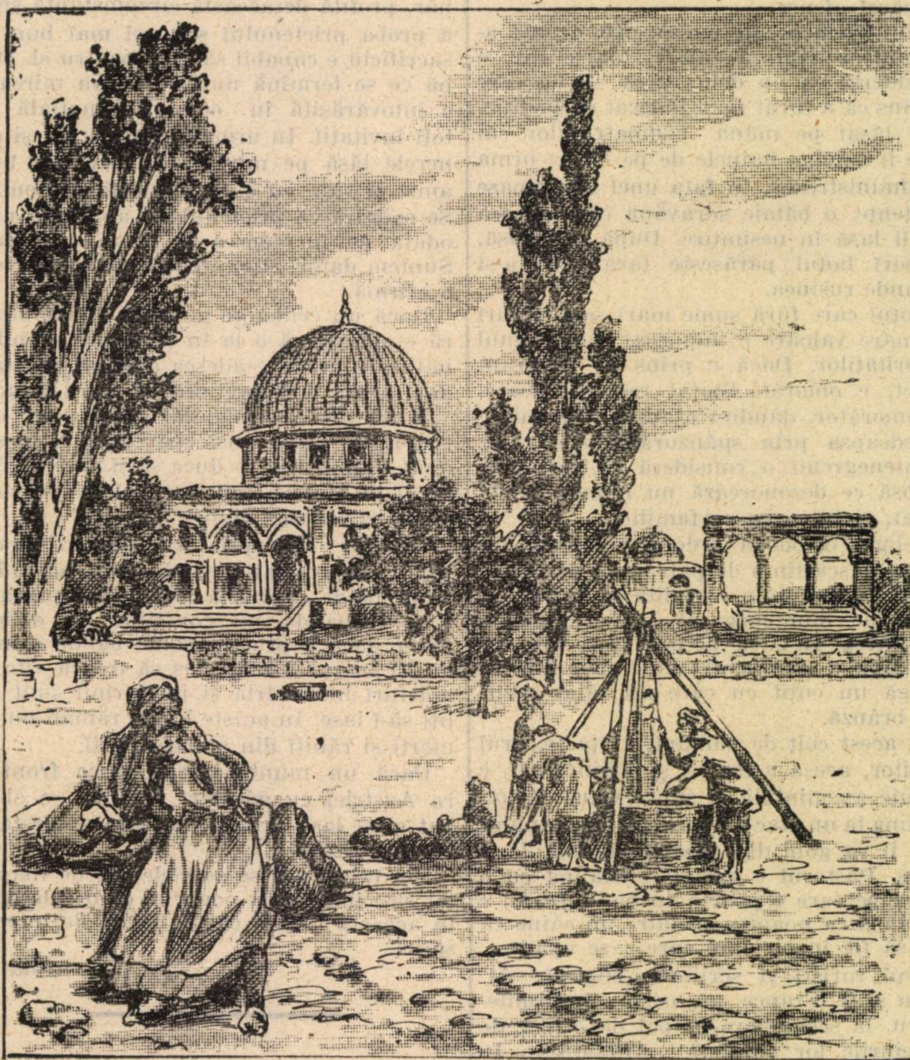
Cum știaŭ că lucrurile acestea o să se afle și că furia musulmanilor n'o să cunoască margini, transportară la Jafa produsele... expedițieĭ lor arheologice. Pe urmă imbarcară tot pe un iact care și porni în largul măreĭ.

Musulmaniĭ acuză pe englezĭ că ar fi luat, între alte obiecte prețioase, și niște relique neprețuite: bastonul cu care Moise a făcut să țâșnească apa în deșert, tablele legeĭ, etc.

Musulmaniĭ bănuind că englezii au avut de complicĭ autoritățile orașuluĭ, se duseră la palatul guvernatoruluĭ spre a'ĭ da foc. Dar guvernatorul eși înaintea poporuluĭ și protestă contra bănueleĭ ce i se aduce, jurând că va face tot posibilul spre a afla pe culpabiliĭ și a'ĭ pedepsi.

In adevăr, din ordinul său, șeicul moscheeĭ împreună cu fiiĭ săĭ fură aruncațĭ în temniță.

Moscheea fu închisă. De sigur că maĭ curând sau maĭ târziu, un masacru de creștinĭ va fi consecința violăreĭ moscheeĭ luĭ Omar.

Moscheia luĭ Omar

Blaz

BRAȚ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Sunteți înarmațĭ?

— Avem 400 de puștĭ, treĭ sute de cartușe de om, haine și proviziĭ pentru două lunĭ aproape.

— Perfect! Cu atât putem cuceri lumea. Și ție trebue să'țĭ datorăm toate astea, Dabul!

— Ce vrețĭ? Este tot ce am putut face maĭ bine. Cine vrea sfârșitul, vrea și mijloacele. Am cumpărat toate astea de la traficanțiĭ olandezĭ; un breck a putut aduce acest material de răsboiŭ până la Kappler și l-a debarcat binișor pe puntea insuleĭ Portal, în nasul și barba supraveghetorilor ocnașilor, carĭ n'au văzut nimic.

— Frumoasă operație!

A, acești d-nĭ pretind că evadările nu isbutesc din cauza complicitățiĭ și a pregătirilor eĭ! Acum are să vadă una căreia nu'ĭ va lipsi nimic și de care se va vorbi.

— Dar de ce ne-aĭ poruncit să dăm foc întreguluĭ stabiliment, înainte de a afla dacă tu aĭ sosit?

— Asta e planul meu! Maĭ întâĭ vroiam să știu dacă toțĭ vețĭ veni orbește fără a pricepe. Și maĭ vroiam să știu sigur dacă și ceĭ de la Saint-Laurent vă vor urma. Dar lașiĭ nicĭ nu s'au mișcat! Restul mă privește ce-am de gând a face. Voĭ vețĭ afla la timp și la locul potrivit, când mă voiu pune în fruntea voastră pentru a vă conduce în țara auruluĭ și a libertățiĭ.

— Și are să fie în curând, Dabul?

— Două zile, poate și una, dar maĭ nainte nu.

De aci încolo trebue să vă apucațĭ

de lucru; maĭ întâĭ să construițĭ plute de bambu și luntrișoare pentru a trece fluviul, în cazul când ne-ar fi cu neputință a șterpeli îmbarcările minerilor.

— Plutele s'au început.

— Foarte bine!

— Apoĭ trebue să fițĭ pregătițĭ ca soldațiĭ la răsboiŭ... și maĭ cu seamă să nu bețĭ! Este interzis, sub pedeapsă de moarte, a vă atinge de băutură.

Tu să comanzĭ în lipsa mea; tu eștĭ răspunzător.

Celuĭ dintâĭ care va bea, îĭ trânteștĭ un glonț. Ne-am înțeles?

Și maĭ cu seamă discreție absolută, gurĭ cusute! Dacă nu, moartea!

— Poțĭ să aĭ încredere în mine... în noĭ... nu e așa, oamenĭ?

— Da, pe viață și pe moarte! șoptesc ocnașiĭ nemișcațĭ și tăcuțĭ în întuneric.

— Averea și libertatea se cuceresc cu prețul acesta.

— Acum ținețĭ bine minte cuvintele mele, căcĭ sub nicĭ un pretext nu ne maĭ putem revedea înainte de plecare. Ascultați-mă cu luare aminte:

Poimâine, la orele unsprezece din noapte, un semnal va porni din extremitatea nordică din insula Portal.

— Ce semnal? întreabă toate vocile îngrijate.

— Scânteĭ, eșite din lanterna electrică... au să fie nouă, eșite câte treĭ, treĭ, la câte clipe intervale.

Eu voiu fi într'o plută și mă voiu opri pe țămul stâng. Plutele vor fi gata, în cazul probabil când ne-ar lipsi îmbarcările.

— Am înțeles. Dar dacă administrația ar trimite după noĭ una sau două companiĭ de soldațĭ din infanteria marineĭ?

Dabul începu a râde și răspunse:

— Cred că nu vețĭ fi cu mâinele legate ca să nu vă apărațĭ! Cred însă că lucrul nu este cu putință! Bătrânul meŭ are prea mult de lucru în partea din spre Saint-Laurent, ca să maĭ își trimită oameniĭ aci. El se teme de revoltă și în celelalte stabilimente, și nu are mult personal pentru a păzi capitala. De alt-fel, eŭ voiŭ afla tot, prin ceĭ douĭ supraveghetorĭ carĭ sunt compliciĭ noștri, și carĭ aŭ ordin a ne da de veste la fie-care oră. Acum să ne despărțim, dragiĭ meĭ. Trebue să mă înapoez în Saint-Laurent, ca să veghez și să pregătesc tot pentru marea lovitură. La revedere, camarazĭ!

— La revedere, Dabul, și în curând!

— Dar ceĭ douĭ inșĭ carĭ azĭ dimineață însoțeaŭ pe comandant, și carĭ în momentul de a...

— Sst!... Tăcere!... fiĭ orb, mut și surd, și nu uita că oare-carĭ cuvinte ucid ca gloanțele.

Apoĭ întorcându-se în spre tovarășul luĭ care nu a scos o vorbă, se aruncă amândouĭ pe biciclete, pe câtă vreme răsvrătitoriĭ se depărtară în tăcere.

Treĭ sferturĭ de ceas în urmă, ajung în satul chinezesc, 'șĭ lasă mașinele, apoĭ reintră binișor în locuința cârciumaruluĭ, fără a fi văzut saŭ auzit pe cineva.

Era aproape unul din noapte.

Trec vre-o douăzecĭ de minute în tăcere. Călătoriĭ trebue să fie deja culcațĭ.

Pare că tot se odihnește în locuința cârciumaruluĭ, întunecoasă ca o pivniță.

Se aude, cu toate acestea, un pas în coridor. Cineva care umblă cu picioarele goale și care ciocănește binișor la o ușe.

O scârțâitură de broască bine unsă, apoĭ ușa se deschide fără sgomot și o voce zice încet:

— Tu eștĭ, Petre?

— Da.

— Ce e?

— Ceva nou și foarte grav.

— Haĭ repede, spune; mă sperii!

— Judecă și tu singur: Unul din oameniĭ comandantuluĭ pleacă de aci și'mĭ aduse o veste care mă face să tremur.

A sosit azĭ după amiazĭ în Albina cineva care s'a grăbit să scrie comandantuluĭ superior. Acesta a trimis numaĭ de cât să'l caute într'un vaporaș și l'a adus aci între sulițe, legat ca un cârnat.

— Apoĭ?

— L'a vârât într'o carceră cu douĭ păzitorĭ în permanență.

— Și atuncĭ?

— Supraveghetorul ocnașilor a citit scrisoarea de pe biuroul comandantuluĭ și mi-a spus cuprinsul: acel cineva în cestiune scria că sosește din Contesté, unde a fost trimis în misiune de minister...

— Nu se poate! Eștĭ sigur?

— Maĭ adaogă chiar că este inginer de arte și manufacturĭ și că se numește Paul Germond.

— Miĭ de trăsnete! Dar este Braț de fier!

— Dar cum dracu nu l'au ucis acolo? Atuncĭ trebue cu orĭ-ce preț să i se pună botniță; nu trebue să vorbească.

— Da, dar mijlocul de a'l face să tacă?

— Să'l ucidă de-a binele de astădată și cât se poate de repede. Nu înțeleg de ce neîndemânaticiĭ aceia au pierdut o lovitură așa de bine pregătită.

VI

Lovită drept în inimă, Madiana simte că moare. Crede că a înebunit și, prăpădită, sdrobită cade în brațele prietenilor eĭ; dar de odată adevărul crud îĭ apare și scoate un țipăt îngrozitor:

— Paul! Dumnezeule! Paul!

Printre lacrămĭ recunoaște pe Mustic și Fichalo, carĭ o privesc plângând.

— D-șoară, d-șoară, este îngrozitor! suspină băețandrul.

Scumpul nostru Braț de fier atât de leal și bun!

— O, îl vom scăpa! Da, chiar de am pieri noĭ, trebue să'l scăpăm, nu este așa, Fichalo?

— Da, Mustic; eu nu am a'țĭ oferi de cât devotamentul meu și viața mea; poruncește și voiu face imposibilul pentru acela pe care îl iubim atât.

— Scumpiĭ meĭ... Scumpiĭ meĭ tovarășĭ de bucuriĭ și nenorocirĭ, mulțumesc! Mulțumesc din tot sufletul pentru el, care nu maĭ nădăjduește de cât în voĭ.

— D-le, se adresează Madiana guvernatoruluĭ olandez, d-ta te-aĭ asociat unuĭ abuz de putere abominabil. Fără umbră de bănuială, fără cea maĭ mică dovadă, te facĭ complicele uneĭ secfestrărĭ infame.

— D-ră, eŭ vă jur, sunt cu totul nevinovat. Intre Franța și Holanda este un tractat de extrădare, vaĭ! justificat de vecinătatea imediată a ocneĭ.

— Și ce ne pasă nouă, călătorilor onorabilĭ și inofensivĭ?

— Mie mi se semnalează prezența unuĭ ocnaș evadat, atuncĭ ce vreĭ? datoria îmĭ ordonă a'l aresta.

— El, un ocnaș? O, minciună! minciună!

Și asupra luĭ aruncĭ o ceată de supraveghetorĭ aĭ ocneĭ, fără un cuvânt de anchetă, fără cea maĭ simplă verificare de identitate, care ar fi spulberat bănuelile d-tale infame!

— Reglementul internațional este formal.

— A, ia seama! Aĭ să daĭ socoteală guvernuluĭ d-tale, precum și aceluia din Franța!

Cam nevenindu'ĭ bine, guvernorul pricepe că s'a cam grăbit. Cinstit om de altfel, se teme de a nu fi săvârșit o nedreptate și în imposibilitate de a o îndrepta, cearcă a scăpa cel puțin suprafața.

— D-ră, zice el cu vocea tremurândă de mânie și durere, ascultați-mă, fițĭ încredințată că aș face tot pe lume pentru a atenua efectele pe carĭ aș vrea să le privesc ca o greșală; voiu lua act de protestarea d-tale în mod oficial...

— Și de protestarea noastră, d-le, întrerupe cu mândrie Mustic.

— Da, tinere, am înțeles... și vețĭ fi treĭ cosemnatarĭ.

(Va urma)

Anul XII.—No. 743. 5 BANI IN TOATA ŢARA 5 Mercuri, 3 August 1911

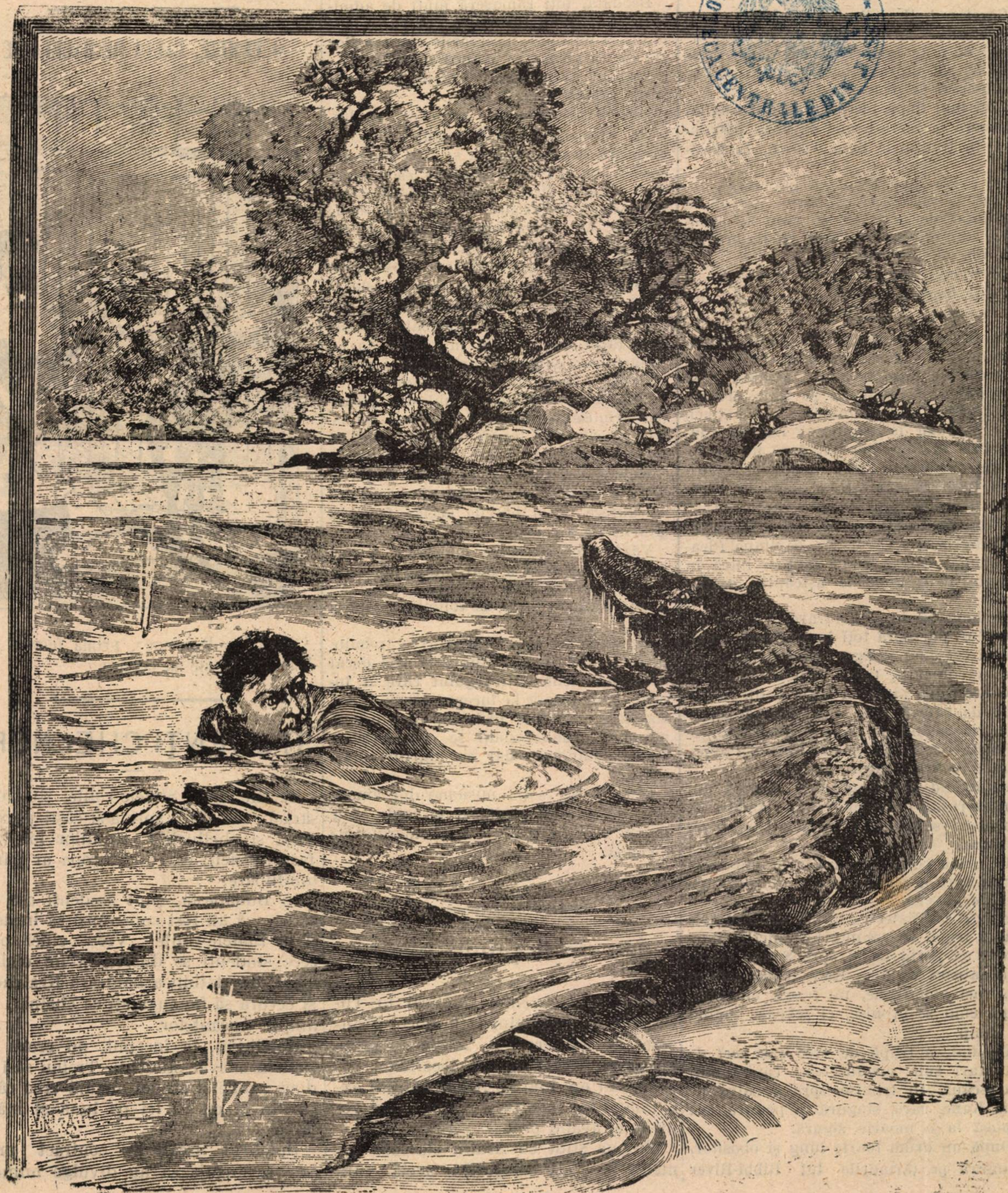
ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 2.60 pe an în toată ţara

Redacţia şi Administraţia
No. 11, - STRADA BREZOIANU, - No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marţea

CURAGIUL CAPITANULUI HOWEL. — (Vezĭ pag. 5320).

Curagiul căpitanului Howell

Căpitanul Howell comanda o baterie de voluntari de artilerie, când primi ordinul de a se îmbarca spre Africa unde trebuia să supravegheze construirea unei lucrări de drum de fier.

Trei luni după plecarea sa din Anglia, ajunseră la Siera-Leone de unde pătrunseră în ținuturile Songo-Town, la Kwaias.

De câtva timp Kwaiașii păreau că voesc să se revolte și căpitanul Howell fu înștiințat de pericolul în care se aventura, dar ofițerul, a cărui vitejie era renumită, nu se dete înapoi.

El trecu Ribbi-River în tovărășia a câțiva „*boy*" și unui singur alb, și ajunse în orașul numit Mabaug.

In fiecare noapte, micul convoi al căpitanului era atacat de bande rebele, dar aceasta nu împiedeca pe căpitan să-și continue supravegherea pe linia drumului de fier. Intr'o dimineață, un indigen sosi în fugă la căpitanul Howell spunându-i să fugă imediat dacă nu voește să fie masacrat. Cinci misionari americani fuseseră omorâți și acum se apropiau de locul unde se afla căpitanul.

„Am văzut chiar acum cadavrele mutilate îngrozitor. Crede-mă, căpitane! Pleacă numai decât. Treci râul și intră în Songo-Town, unde te așteaptă scăparea!"

Trebuia să ia o hotărâre. Văzând ca „boy" dispăruseră toți în stufișuri, cu albul și cei doui indigeni care îi rămăseseră credincioși, trecu râul Ribbi-River.

O oră după plecarea lor, rebelii, în număr de câteva sute, înconjurară corturile. Ne găsind pe nimeni, arseră tot ce le căzu sub mână și pe cenușa fumegândă jucară danțuri macabre.

Ajungând în Song-Town, depeșă guvernatorului provinciei informându-l de masacrul săvârșit și cerându-i ajutoare militare.

Pe urmă porni în marș în lungul liniei ferate spre a eși înaintea ajutorului trimis de guvern.

Ajunși la Waterlos înrolă sub ordinele sale o trupă de voluntari voinici și inteligenți și porni cu ei spre Songo-Town, unde auziră că d-na Kane, soția șefului misiunei americane, nu fusese omorâtă, după cum se svonise, ci scăpase fugind pe câmp.

Imediat, o trupă de vreo șase-zeci de voluntari sub conducerea căpitanului Marescaux, fu trimisă spre a salva pe d-na Kane, care, singură în pădure, era expusă la o moarte sigură.

După un drum foarte lung și obositor, ajunseră pe țărmurile lui Ribbi-River care în locul acela avea 50 metri lărgime și 10 metri adâncime.

Abia ajunși, fură primiți de o salvă de puști, trimeasă după țărmul celalt. Căpitanul Howell se apropie de țărm. Rămase încremenit văzând toate bărcile găurite. Pentru a scăpa pe sărmana femee, nu mai era decât un singur mijloc: să treacă cineva în not periculosul râu și să aducă o barcă pe care Kwaiașii o legaseră de țărmul celalt.

Oamenii căpitanului Howell se priviră cu grije. Nici unul nu avea curajul să se expue la un pericol așa de mare.

Deodată, toți rămaseră muți de admirație. Căpitanul Howell începu să se desbrace și cu toate încercările camarazilor săi de a-l reține, se aruncă în apă.

Kwaiașii reîncepură focurile și vre-o șease soldați căzură morți.

Howell ajunsese la mijlocul râului, când kwaiașii ghicind intenția lui, îndreptară focurile contra sa. Cu toate astea el înainta. Era aproape să ajungă țărmul celalt și să fie în siguranță, când un strigăt de groază eși din piepturile tuturor. La câțiva metri distanță de căpitan un crocodil enorm, înainta cu iuțeală. Il credeau perdut, când Howell văzând pericolul în care se afla se dete afund. In urmă, reapăru la suprafață, palid, și începu să înoate din toate puterile spre țărm, roșind apa în urma sa cu sângele ce-i curgea dintr'o rană a piciorului de care-l mușcase crocodilul.

Crocodilul dispăruse. Unul din gloanțele trimise căpitanului, atinsese monstrul în cap. Mai târziu îi găsiră mort pe țărmul stâng al râului.

Howell deși rănit, când ajunse la țărm, încercă să deslege o barcă, dar constată cu durere că și bărcile acelea fusesera găurite de kwaiași.

Văzând că n'are ce mai face acolo, porni înapoi fără a mai întâlni de astădată vreun crocodil.

Fu primit în urale de voluntarii albi și negri.

Cu toate acestea, Howell avea trebuință mai mult de îngrijiri medicale decât de complimente. Hirurgului care îl îngriji, îi fu teamă la început că va fi nevoe să-i amputeze piciorul, de oarece mușcătura de crocodil se consideră ca foarte veninoasă, dar cu îngrijiri mari scăpă.

D-na Kane, soția misionarului american, nu putu fi găsită și se crede că a murit sau în pădure sau omorâtă de kwaiași.

C. Arg.

De ce depinde ploaia

In timpul recentei călătorii în Tunisia, a președintelui Republicei Franceze, D. Fallières, fu foarte surprins ajungând într'o anume localitate, văzând că-i ese înainte Arabi bătrâni exprimându-și bucuria ce simt că au venit la ei având pinteni verzi.

Trebue știut că Arabii clasează oamenii în două categorii: aceia care poartă pinteni verzi și aceia care poartă pinteni roșii. Primii, cari au în adevăr sau n'au pinteni, sunt aceia care aduc cu ei ploaia, și prin urmare fertilitatea și bogăția; le datoresc prosperitatea. Pintenii roșii sunt aceia cari, ori pe unde trec, las în urma lor seceta, cu alte cuvinte sărăcia și ruina.

Plouase când a ajuns în locurile acelea Președintele. Prin urmare, avea pinteni verzi. Vizita sa va lăsa o frumoasă amintire.

O FEMEIE, CALFĂ DE MĂCELĂRIE

Herminc Reis'nger, prima femee din Viena calfa de măcelărie.

STUDENȚI CHELNERI

Se știe că în Statele-Unite, studenții săraci sunt siliți, spre a-și câștiga existența și cheltuielile studiilor lor, să facă servicii, cari în Europa ar părea umilitoare.

In Budapesta, sunt studenți așa de săraci, că au fost constrânși să imiteze și ei Statele-Unite. Vreo cinci-sprezece studenți se duseră la un otelier mare din stațiunea balneară Keatzhely și cerură să fie angajați ca chelnări pe timpul vacanțelor.

Hotelierul, la început, nu crezu că sunt în adevăr studenți. Trebui să-i aducă probe și atunci angajă vreo câțiva din ei cu 80 lei pe lună și mâncarea.

Hotelirul iscăli un contract prin care se angaja să nu divulge numele

studenţilor, de ale căror servicii fu cât se poate de mulţumit.

Anul viitor, ceilalţi hotelierĭ, imitară pe colegul lor şi angajară vreo optzecĭ de studenţĭ ca chelnerĭ.

Asociaţia lor creştea mereŭ şi în al doilea an număra cincĭ-sute de studenţĭ chelnerĭ. Staţiunile balneare nu ajungeaŭ pentru plasarea acesteĭ micĭ armate. Studenţiĭ nefiind liberĭ decât în timpul vacanţeĭ, asociaţia caută să trateze cu otelieriĭ din Budapesta ca să angajeze ca chelnerĭ, studenţĭ. Astfel, eĭ vor putea urma şi cursurile şi-şĭ vor face şi serviciul.

Asociaţia profitând de buna impresie produsă asupra publiculuĭ, cere şi la sigur va obţine, ca în timpul serviciuluĭ în otel, studenţiĭ să poarte barbe false, spre a nu fi recunoscuţĭ de călătorĭ, care maĭ târziŭ îşĭ vor aminti că deputatul puternic, doctorul celebru, saŭ scriitorul distins, l'aŭ servit la otel ca chelner.

OMORÂTORUL DE CROCODILI

— —

Luam masa la vila guvernatoruluĭ Calavas din Madagascar. Acest guvernator, vânător pasionat, de origine din Marsilia, era renumit pentru ospitalitatea sa. Am început să vorbim despre crocodilĭ. Că se vorbeşte despre crocodilĭ pe coasta Madagascaruluĭ nu-ĭ de mirare! Crocodilul este, prin aceste locurĭ, frica europeanuluĭ. Ajungeţĭ aci, apoĭ debarcaţĭ; deodată zăriţĭ o gură enormă în noroiul de pe marginea râuluĭ. Conducătorul vostru se armează cu o piatră mare pe care o aruncă în spre locul unde se vede pretinsa gură. La zgomotul pietreĭ ce cade, gura se deplasează, şi apoĭ apare un corp lung ce urmează barca în tăcere. Dacă întâlniţĭ un negru căruia îĭ lipseşte o mână saŭ un picior, cunoaşteţĭ autorul accidentuluĭ pentru că totdeauna e acelaş: e crocodilul. Astfel ne dădu guvernatorul diferite exemple. In timpul acesta un servitor negru ne aduce ţigărĭ. După statura şi trăsăturile feţeĭ sale nu se deosebea de ceĭlalţĭ negri. Un surâs de amabilitate care rătăcea pe buzele sale cărnoase făcea ca să semene maĭ mult cu o maimuţă. Era îmbrăcat cât se poate de simplu. O bucată de pânză albă ce-ĭ încingea mijlocul era toată îmbrăcămintea.

,,Ah! bine, exclamă comandantul, dacă vă interesează aventurile cu crocodiliĭ, vă voĭ povesti câteva întâmplate acestuia, care a fost des erou dar şi victimă. E Matifu, omorâtorul de crocodilĭ.

Trebue să ştiĭ că indigeniĭ sunt foarte obicinuiţĭ cu crocodiliĭ. Eĭ se joacă, îĭ supără şi numaĭ câteodată trec cu glumele peste măsură şi atuncĭ li se pot întâmpla nenorocirĭ. Cam aşa ceva i se întâmplă şi luĭ Matifu.

Supărat, un superb aligator, cu care era de o familiaritate prea mare, îĭ apucă piciorul pe care i-l strânse în puternicele fălcĭ.

Treĭ tovarăşĭ negri săriră în ajutorul nenorocituluĭ Matifu.

Ce trebuia să se întâmple? Oare piciorul nenorocituluĭ va fi rupt de aligator? Crocodilul e crud, dar n'are nicĭ spirit nicĭ ingeniositate, şi membrele sale nu-l ajută totdeauna în planurile luĭ: el nu poate să se întoarcă, mişcările sale sunt de o încetenire nemaĭ pomenită. Aceasta ajută în totdeauna pe indigenĭ.

Eĭ fug descriind spirale şi, crocodilul neputându-ĭ urmări, victimele scapă. Pe lângă aceasta dinţiĭ lor nu pot să taie, ca aĭ rechinuluĭ de pildă, dintr'o dată, ci rod cu încetul şi odihnindu-se de câteva orĭ.

Iată decĭ, pentru ce Matifu şi-a salvat piciorul. Tovarăşiĭ săĭ trăgând pe amicul lor, aveaŭ grijă să descrie cercurĭ fugind. Crocodilul neputându-ĭ urma ast-fel, deschise un moment gura şi Matifu îşĭ putu scoate piciorul, puţin rănit, din gura monstruluĭ.

Matifu era salvat, dar onoarea de indigen din Madagascar nu era satisfăcută! După ce se lecui de rănile căpătate, jură să se răzbune. Mă invită şi pe mine ca martor în expediţia sa; mă rugă însă cu insistenţă să nu aduc nicĭ o armă, ci numaĭ aparatul fotografic care să imprime pentru vecie clipa tragică când se va duela cu... crocodilul.

Matifu intră în apă. După câteva timp de cercetărĭ zadarnice, se întâlniră. Indigenul se îndreptă liniştit spre locul unde era crocodilul. Apoĭ îmĭ dispăru din vedere. Mă apropiaĭ. Momentul fatal sosise. Matifu, cu corpul pe jumătate eşit din apă, era cu piciorul prins în gura crocodiluluĭ. Liniştit, el se întoarse, îşĭ înfipse degetele în ochiĭ crocodiluluĭ. Invins de durere, acesta îĭ dădu drumul, şi fu o jucărie pentru Matifu să-ĭ dea lovitura de moarte.

Piciorul luĭ Matifu era prins în gura enormă a monstruluĭ

Vânătoarea de crocodilĭ e foarte plăcută. Aceste vânătorĭ se fac noaptea. Vânătoriĭ staŭ în bărcĭ scoţând strigăte şi aruncând cu torţe aprinse în lacurile unde se află crocodiliĭ. Un înotător indigen se îndreaptă spre crocodilul ce s'a ivit.

Se încinse între crocodil şi urs o luptă înverşunată

Printr'un salt de acrobat, indigenul sare pe spatele monstruluĭ pe care-l îndreaptă spre barca cu vânătorĭ. La un semnal dat, indigenul înfinge un pumnal între ochiĭ crocodiluluĭ în timp ce toţĭ vânătoriĭ îşĭ descarcă puştile în el.

Am uitat însă, urmă el, să vă istorisesc cea maĭ frumoasă aventură a luĭ Matifu. Bun trăgaciŭ, el dispărea adesea, zile întregĭ în pădurile colosale. Intr'o dimineaţă îl văzuĭ fugind cât putea, în faţa unuĭ urs colosal. El n'avea nicĭ puşcă nicĭ pumnal: era complet desarmat. Insă în loc să se îndrepte spre plantaţiunĭ, fugea în spre malul noroios al fluviuluĭ, unde se găseaŭ crocodiliĭ. Inebunise? Voia să cadă dintr'un pericol în altul maĭ mare? Ceea ce trebuia să se întâmple, se întâmplă: In faţa luĭ Matifu un aligator cu gura deschisă îl aştepta; în urma luĭ un urs îşĭ întindea ghiara ca să-l înhaţe. Acest moment îl aştepta vicleanul Matifu. Profitând de împrejurarea aceasta atât de particulară, indigenul se aruncă într'o parte lăsând cele două bestiĭ una în faţa alteia gata de luptă. Această luptă fu epică, enormă, de neînchipuit. Ursul, sfâşiat de dinţiĭ aligatoruluĭ, pierdea sânge, aligatorul se înăbuşea sub strânsoarea grozavă a ursuluĭ.

Matifu se bucura de spectacolul pe care şi-l procurase...

In acest moment întrerupseĭ pe guvernator.

— Credeam, ziseĭ, că în Madagascar nu sunt așa.

— Ba! cum să nu; poți să mă crezĭ pe cuvântul meŭ de vânător.

— Ah! ești vânător, și încă marsiliez; acum te cred(?)

Grebniew.

Un trenometru indicator de iuțeală

De multe orĭ, aflându-te în tren, te întrebi cu ce iuțeală va fi mergând în acel moment.

Un inginer englez, Waymruth Prance a inventat un trenometru care arată iuțeala și care se poate instala, în orice compartiment rămânând la dispoziția pasagerilor.

E de ajuns să introducĭ o piesă de 20 banĭ în deschizătura aparatuluĭ pentru a ști la moment cu ce iuțeală merge trenul.

Acest aparat care a fost încercat cu succes pe o linie de drum de fier englezească, e posibil să-și facă apariția, maĭ curând saŭ maĭ târziŭ, și pe liniile noastre ferate.

UN INDICATOR DE DRUM ORIGINAL

Un original indicator de drum e acela dela Warmbrunn, în Germania. Acest indicator arată călătorilor drumul spre Birschdorf.

REGATUL MUNTENEGRULUĬ

— Urmare —

Centrul populației

Orașul cel maĭ important din regat e Cetinge. Această importanță e cu totul politică și nu depinde de loc de populație. Fără ambasade, Cetinge n'ar fi de cât un sat. Ambasada rusă e un local princiar, de o arhitectură remarcabilă. Se maĭ poate cita ambasada Franțeĭ, Austrieĭ, Italieĭ, toate construcțiĭ foarte luxoase. Pe urmă vine aceia a Turcieĭ, Germanieĭ și în fine a Bulgarieĭ și Serbieĭ.

Regele, membriĭ familieĭ regale, ambasadoriĭ, mariĭ demnitarĭ și ofițeriĭ superiorĭ formează incarnația civilizațieĭ din Cetinge.

Nicĭ un magazin maĭ demn în Cetinge. Toate sunt niște micĭ prăvălioare. Ambasadoriĭ îșĭ furnizează tot din străinătate și indigeniĭ se mulțumesc cu foarte puțin.

Palatul regal se află pe o stradă numită „Dvorska-Ulica". Palatul e un fel de vilă de arhitectură mediocră și de aparență modestă.

Palatul prințuluĭ Mirko, situat în fața palatuluĭ regal, n'are aparență de cât ca o simplă locuință de burghez.

In apropiere se află turnul „Tabja" care n'are nimic atrăgător ca exterior, dar care are un trecut sângeros. Inainte se tapisa zidurile luĭ cu capete de turcĭ omorâțĭ în războiŭ saŭ în brigandaj. Singurul ornament exterior e un clopot servind a da de veste când e vre-un incendiŭ.

După ce aĭ părăsit orașul, o preumblare de o jumătate de oră te duce la Belvedere, unde se desfășoară o panoramă splendidă de munțĭ vecinĭ cu Rika și lacul Scutari.

Cultură și civilizație

In 1881 când regele actual Nicolae I, începu domnia ca prinț al Muntenegruluĭ, nu exista în toată țara de cât treĭ școlĭ. Organizația lor și metoda de predare era din cele maĭ primitive.

Primul lucru ce făcu prințul fu de a creea peste tot școlĭ cu regulamente relativ moderne, obligând pe toțĭ copiiĭ să urmeze patru clase. Din nenorocire fu aproape imposibil să se execute această lege înțeleaptă, din cauza spirituluĭ nomad al populațieĭ.

Se predă scrisul și cititul caracterelor greceștĭ servindu-se de limba sârbească care e limba oficială. Cărțile, legile, firmele magazinelor, cele două jurnale care apar în Cetinge, toate sunt imprimate în sârbește.

In școală, care e închisă în timpul vereĭ se învață și aritmetica, istoria și geografia.

O mare ducesă rusă, puse să se deschidă o școală pentru fetițe și 80 de muntenegrence învață în această școală care nu diferă mult de liceŭ.

In Cetinge, regina Italieĭ care, după cum se știe, e fiica regeluĭ Nicolae I, a creiat o școală unde se învață dantelăria și broderia.

Muntenegru n'are nicĭ un reprezentant diplomatic în străinătate. Numaĭ consulate aŭ fost stabilite în diferite orașe străine unde emigrarea muntenegrenilor e maĭ numeroasă.

E vorba să se creeze ambasade la Viena și Saint-Petersburg, dar s'a tot amânat din cauza dificultăților financiare.

(Va urma)

Un record între păsări și insecte

In timpul experiențelor făcute de curând la Anvers, o rândunică care îșĭ construise cuibul într'o casă din acest oraș, fu expediată la Compiègne. Pasărea parcurse într'o oră și jumătate ceĭ 220 kilometri care desparte cele două orașe, cu o iuțeală de 186 kilometri pe oră. Cu această ocazie, citez următorul fapt surprinzător asupra iuțeleĭ comparate a sboruluĭ păsărilor și insectelor.

Intr'un sat din Westphalia, s'a dat drumul, la o depărtare de cincĭ kilometri de cuibul lor, la două-spre-zece albine și două-spre-zece porumbeĭ. Prima albină ajunse cu cincĭ-spre-zece minute înaintea primeĭ porumbițe, treĭ altele sosiră înaintea celuĭ de-al doilea porumbel, și celelalte albine și porumbeĭ sosiră odată toțĭ.

TIMBRELE DIN LUME

Centenarul independențeĭ republiceĭ Chili

Spre a sărbători centenarul independențeĭ sale, Chili a făcut ca și ce'elalte republicĭ, a emis o serie de sasesprezece timbre frumoase: toate cu desene diferite, scene de războiu pe uscat și pe mare, statuĭ ale marilor patrioțĭ, etc. Subiectul e în negru, iar cadrul e de culoare diferită. E în adevăr o serie foarte artistică.

Phil.

BASTOANELE DE LAPTE

La noĭ ca și în multe alte țărĭ laptele se vinde lichid. In Siberia laptele e înghețat și în loc să se vândă în vase, e transformat într'un baston gros alb.

Pe acolo nu se zice : «Bagă de seamă să nu verşĭ laptele», ci «bagă de seamă să nu spargĭ laptele».

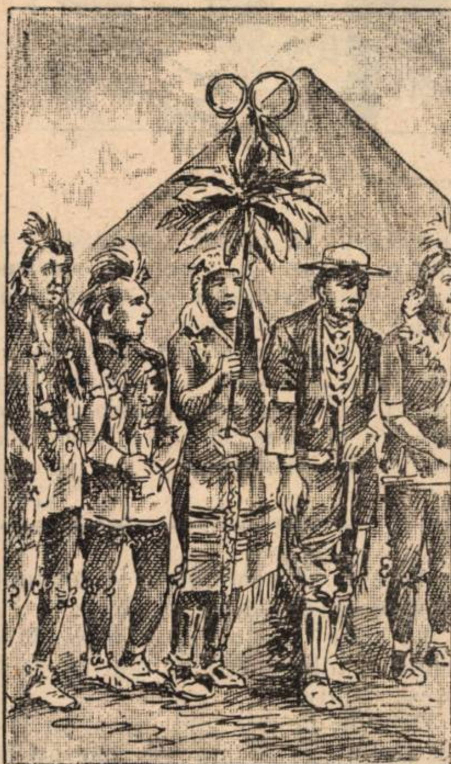
In Irkurtsh laptele vărsat nu înseamnă lapte pierdut. El încă se poate utiliza. O litră de lapte ca baston în mâna unuĭ om supărat e o armă periculoasă, în vreme ce la noĭ e un lichid inofensiv.

Serena.

De pe pista răsboiuluĭ în arena circuluĭ

Chateaubriand, exilat din patria sa, râvnea soarta sălbatecilor cu care trăia în pădurile Lumeĭ-Nouĭ. Ce ar zice dacă ar vedea astăzĭ existența puțin de dorit pe care o duc frațiĭ luĭ Atala și Chactas?. Rasa dispare foarte repede și trebue știut că starea de sălbătecie nu nutrește pe om. Atuncĭ multe Pieĭ-Roșiĭ s'aŭ făcut actorĭ.

Grație popularitățeĭ ce le-aŭ făcut descrierile luĭ Fenimore Cooper și Mayne-Reid, eĭ suscită totdeauna o mare curiositate. Buffalo Bill, după ce i-a combătut în 1893, după ultima insurecție contra fețelor palide, i-a preumblat în jurul lumeĭ întregĭ.

O misiune de Pieĭ-roșiĭ, cu un șef, cerând drepturĭ

Alțĭ impresarĭ aŭ arătat trupe analoge foarte interesante, și actualmente triburile indiene campate la grădina aclimatizațieĭ din Paris obțin un frumos succes.

Dansurĭ, simulacre de lupte, răpirĭ de prisonierĭ și viață familiară sub „wigwam", se văd în tot momentul.

E ceva melancolic în existența acestor indienĭ, mergând din oraș în oraș ca niște vagabonzĭ. S'ar zice că e o fatalitate contra acesteĭ rase de nomazĭ, gonițĭ de asupritorĭ, și carĭ după ce aŭ pribegit prin câmpiile Americeĭ, trebue spre a trăi astăzĭ, să pribegească departe de patrie, oferind curiosităţeĭ „Figurilor palide" toată intimitatea vieţeĭ lor.

Ceĭ pe carĭ nu-ĭ tentează viața de teatru, devin, în orașele americane, birjarĭ, servitorĭ, vânzătorĭ de jurnale și aceĭ carĭ se fac coaforĭ, nu scalpează niсĭ odată clienţiĭ.

Sunt uniĭ carĭ trăesc liber, sub corturĭ, dar dacă pacea e făcută între eĭ și învingătorĭ, Pieile-Roșiĭ aŭ un dușman maĭ temut ca omul alb și care sfârșește prin a'ĭ decima repede. E alcoolul. După atâtea triburĭ dispărute astăzĭ, vedem murind ultimiĭ Pieĭ-Roșiĭ în Statele-Unite.

Această rasă mândră și mult maĭ liniștită decât se crede în general, nu părea destinată a suferi jugul albilor, nicĭ a se lăsa să fie pătrunsă de civilizație.

Cu toate acestea, indieniĭ carĭ aŭ părăsit pista războiuluĭ pentru arena circuluĭ, aceștia nu dușmănesc pe albĭ.

Vetor.

BRAȚ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Această protestare o transmit numaĭ decât comandantuluĭ superior printr'un trimis și guvernuluĭ meu printr'un cablu transatlantic.

Nu mă îndoesc că se va îndulci soarta prietenuluĭ d-tale, până va putea aduce probe de inocența luĭ.

Pentru rest, sunt la dispoziția d-voastră ; casa mea vă este deschisă, vețĭ găsi azil și protecție.

— D-le, răspunse cu răceală Madiana, primesc oferta protestațieĭ, primesc de asemenĭ pentru indianul meu și familia luĭ, pentru vâslașiĭ meĭ negri ospitalitatea la d-ta, rugându-te de a lăsa în sarcina mea toate cheltuelile materiale. Cât mă privește pe mine și pe acești douĭ prietenĭ, vă cerem a ne da voe să p'lecăm cât maĭ în grabă la Saint Laurent.

. . . .

Două ore după aceasta, sosea la penitenciar intr'o corabie care avea steagul olandez.

Guvernorul își ținu făgăduiala. Recomandă în particular pe tânăra fată împreună cu protestarea eĭ autorităților franceze. Pentru moment nu se putea face maĭ mult pentru nenorocitul secfestrat.

Cum ajung, Madiana cu Mustic și Fichalo, se duc drept la superioara călugărițelor din Saint Paul de Chartres.

Aceste nobile femeĭ sunt de maĭ mult de o jumătate de veac providența colonieĭ ; ele singure sunt carĭ, cu un devotament sublim, se încăpățânează a da ospitalitate bolnavilor.

Soldațĭ, marinarĭ, funcționarĭ, minerĭ, călătorĭ, liberațĭ, ocnașĭ, toțĭ primesc îngrijirile cu aceiașĭ abnegație de la acești îngerĭ de caritate.

«Surorile» sunt adorate acolo; până și ocnașiĭ le respectă și arabiĭ, transportațĭ, le venerează.

Cum vede pe Madiana, pe a căreĭ față frumoasă este zugrăvită durerea, excelenta femee care o iubește ca o mamă, strigă :

— Madiano ! copila mea ! ce nenorocire întristează bucuria ce simt de a te revedea?

Drăgălașa fată se aruncă plângând în brațele eĭ :

— Bună mamă ! o, scumpă mamă dragă ! dacă aĭ ști cât sufer !

— Povestește-mĭ tot, poate îțĭ voiu veni în ajutor.

Printre lacrămĭ și suspine, Madiana își povestește trista-ĭ istorie.

Superioara o ascultă și îĭ zice :

— Dar nu e de cât o simplă neînțelegere, copila mea, și evenimentele vor face lumină.

— Scumpă mamă, crezĭ ?

— Absolut ! Maĭ întâĭ am toate cuvintele, după povestirea d-tale, să cred în nevinovăția logodnicululuĭ d tale. Și ideia acesteĭ nevinovățiĭ trebue inspirată comandantuluĭ superior. Am să'l văd fără întârziere și să'ĭ pledez cauza d-tale.

— A, ce bună eștĭ și ce recunoscătoare îțĭ sunt, mamă !

— Să nu maĭ vorbim acum, și la lucru ! O să înopteze ; eu te instalez aci, te fac pensionara mea și la mine veĭ fi în siguranță. Prieteniĭ d-tale vor sta la François-Mery, un om cinstit și de care răspund ; puteţĭ sa'ĭ încredințațĭ luĭ și aur și tot.

— D-nă, zise Mustic, vă mulțumim din inimă tovarășul meu și cu mine și cutezăm a vă ruga să ne dațĭ voe a veni să vedem pe Madiana.

— Când vețĭ vrea și cât vețĭ dori, copiiĭ meĭ.

— Vă suntem recunoscătorĭ, d-nă, și autorizația d-tale ne este prețioasă, căcĭ o să ne facem luntre și punte pentru a scăpa pe patronul nostru.

— Dar fițĭ prudențĭ, fără nebuniĭ.

Cum se înserează ceĭ douĭ tinerĭ se duc la François Mery, unde sunt primițĭ ca vechĭ cunoștințe.

Superioara se duse la comandant; nenoroc însă, căcĭ el plecase cu 50 de oamenĭ de infanterie de marină

pentru a face o demonstrație la Saint-Maurice.

E unsprezece ore și încă nu s'a întors; superioara află oficial că prizonierul este în secretul cel mai absolut și că acei cari îl păzesc sunt în număr de patru.

Madiana petrece o noapte grozavă; sdrobită de oboseală și de emoție, adoarme puțin despre ziuă.

La 7 ore dimineața superioara se duce din nou la comandant, pe care îl găsește îngrijat. Mai mult ca ori când și ca niciodată se simte resvrătire în aer. Pericolul este mare și comunicațiile sunt cu neputință de restabilit. La primele cuvinte despre Braț de fier, comandantul oprește superioara:

— Soro, iartă-mă, dar nu'ți pot spune nimic.

— Cum, d-le, te sfiești de mine care am cunoscut secrete înfiorătoare?

— In numele venerației ce am pentru d-ta, nu mai insista, te rog.

— Comandante, viu să'ți înlătur o remușcare și o prostie. Madiana este astăzi fica unui om bogat, este nepoata generalului... D-ta pui în carceră, în pofida ori cărui drept și ori cărei rațiuni, pe logodnicul ei... ia seama!

— Soro, această tânără fată este înșelată mișelește de un bandit; l'am arestat pe acest mizerabil, care este sufletul acestei resvrătiri teribile, am dovezi...

Și'i voiu sbura creerii eu singur, decât să îngădui cea mai mică comunicare cu cei din afară.

— Incă odată îți spun, ia seama! Incerci o prăpastie și regrete veșnice.

— Imi fac datoria și conștiința îmi este împăcată.

— Fie cum vrei.

Biata călugăriță se reintoarce dezolată, apoi, cu nesfârșite menajamente, povestește Madianei demersul ei.

Nenorocita copilă plânge disperată:

— O, călăul! Să fie în veci blestemat!

Apoi fuge ca o nebună, fără a fi putință a o reține, și dispare.

Din instinct, se îndreaptă în fugă în spre carcerile disciplinare. Prin cunoștințele ei topografice în Saint-Laurent, ajunge foarte repede.

Mustic și Fichalo sunt deja acolo, împrejurul acelor stabilimente lugubre.

O voce le strigă:

— Treceți pe departe!

Ștrengarul Mustic, care nu se teme de nimic, înaintează asvârlind cu glasul lui pițigăiat ca să se auză un:

— Bine, bătrânule, dar ce însemnează asta? Nu e voe să caști puțin gura ca să satisfaci curiositatea de călător?

Soldatul își îndreaptă pușca și zice:

— Stai! Dacă faci un pas mai mult, trag!

Mustic se dă înapoi în momentul când un al doui!ea paznic strigă Madianei:

— Dă-te la o parte!

Mustic se oprește și ține pe tânăra fată de braț, șoptindu-i înspăimântat:

— Nu e chip să înaintăm, d-ră. Noi am venit aci sperând să ne facem auziți de scumpul nostru stăpân, să'i spunem că suntem lângă el și încercăm imposibilul...

— Da, dragul meu, ai dreptate și este singurul mijloc de a'i vesti prezența noastră, a acelor cari 'l iubesc, a'i da speranță...

Și de odată îi veni în minte o idee năsdrăvană în asemenea moment, dar totuși singura practică și adaogă:

— O, dar pe mine mă va auzi!

Atunci, abia reținându și lacrămile și suspinele, începu să cânte.

La auzul acelui glas fermecător, soldații infanteriști de marină se opresc captivați.

Ordinul le este dat de a nu lăsa pe nimeni să se apropie, dar nu interzice cântecile.

Madiana urmează, sigură că acel cântec copilăresc și dulce va pătrunde până în adâncul închisorilor.

Un oftat dureros îi întrerupe sborul acelor cuvinte dulci, acelor note cari vibrează cu sonorități metalice și limpezi ca cristalul. Dar sărmana fată își readună toată energia, strânge pumnii, își contractă mușchii de teamă să nu'i vie rău și urmează înainte cântecul. De odată un îngrozitor și dureros suspin îi sfâșie piep-

Acrobații cerului

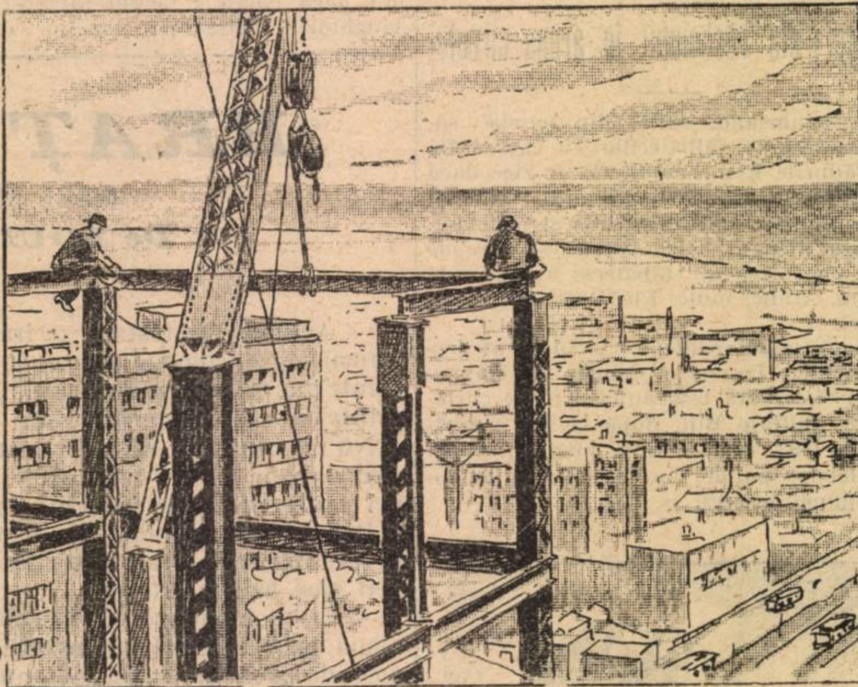
Iată în adevăr o exagerație modernă. Când casele americane aveau două zeci și patru etaje, li se dedea numele de „ajunge cerul". Acum când sunt dublate americanii sunt foarte încurcați a găsi un superlativ, „*sky-scraper*".

„*Găurește-cerul*" e prea îndrăzneț. Și pe urmă constructorii americani merg așa de repede că va trebui să se zică în curând „*întrece cerul*".

Nu știm cui trebue să admirăm îndrăsneala: arhitecților, învingătorii aerului în felul lor, cari îndrăznesc să conceapă ast-fel de construcții, sau lucrătorilor, cari fac adevărate echilibristice, expunându-și viața de o sută de ori pe zi. Ori cât n'ai avea teamă că amețești, îți trebue o îndrăsneală nebună să te așezi pe o traversă de fier pe care vântul o leagănă la o sută metri în aer. Dar când trebue să ții echilibrul și să lucrezi ca și când pământul nu ar fi de cât la zece sau cinci spre zece metri sub tine, atunci nu e de cât o acrobație.

Lucrătorii americani sunt îndemânateci ca pisicile. Ei se urcă pe traversele de fier ca pe o fringhie, la înălțimi uimitoare. In circuri, acrobații, au sub ei o plasă, în vreme ce constructorii americani știu ce soartă îi așteaptă la fiece pas greșit.

Și printre acești echilibriști de nevoe, sunt unii cari se distrează pentru gloria de a mira pe tovarășii lor printr'o îndrăsneală și un sânge rece cari întrec imaginația.

Acrobații cerului

Arg.

tul și lacrămile reținute îi pică din ochi.

Uimiți și fermecați, soldații admiră pe această frumoasă fată care cântă și plânge și se îmblânzesc în fața acestei dureri care o chinuește.

Unul din ei se apropie de disperata Madiană, se înclină și'i zice încet:

— D-ră, te rog, pleacă. Așa e ordinul; nu mai stărui, o să faci să ne bage la închisoare.

— O, mulțumesc! Plec!

Aruncă apoi o privire disperată asupra acelor întunecoase închisori și deodată tresare până în măduva oaselor: Dintr'o deschizătură se aude un răget îngrozitor, ca al unui leu închis, apoi câte-va silabe scoase într'un răcnet:

— Ma—di—ana!

Tânăra fată, care pornește clătinându-se și sprijinită de cei doi tineri, se oprește și murmură:

— El, este el! Doamne, fii binecuvântat! M'a auzit!

Mustic se oprește și strigă și el:

— Braț de fier! Da, este Braț de fier! D-ră, fă-ți curaj! O să răsucim cerul și pământul... și'l vom scăpa!

— Da, da, scumpul meu! Il vom smulge noi acestui iad și'l vom proclama nevinovăția. Acum însă aidem, că nu mă simt prea bine.

Ajungând la spital, Madiana tremură, dinții îi clănțăne și simte dureri nebune la cap.

Foarte îngrijat, Mustic vestește pe superioară. Buna femee aleargă, examinează pe Madiana și o pune în pat.

— Liniștete-te, copilul meu, zice călugărița lui Mustic. Madiana nu este în pericol, dar oboseala drumului și mai cu seamă emoția o face să aibă puțină căldură. Liniște și chinină, îngrijire bună și mai ales pacea sufletului, și vindecarea va veni repede.

— Da, d-nă, nădăjduesc; dânsa este curagioasă și tare, îngrijiri va avea, dar pacea sufletului cine i-o va putea da?

— Scumpul meu copil, știu că ții la Madiana și la logodnicul ei.

— Le sunt devotat până la moarte.

— Ai și dat dovezi de curaj mai rare pentru vârsta d-tale.

— D-nă, nu merit atâta laudă; eu nu am făcut de cât aceea ce am putut face acolo unde viața este așa de grea și periculoasă.

— Ei, acum trebue să faci și mai mult, dacă e cu putință, pentru prietenii d-tale. Am să-ți încredințez, cu toate că ești încă prea copil, un lucru foarte grav și asupra căreia vei păstra taina cea mai absolută, până la un nou ordin...

— D-nă, ai să vezi, voiu fi demn de încrederea d-tale.

— Ascultă-mă și caută de mă pricepe fără a mă întrerupe. Acum aflai despre sosirea a doui călători străini eri dimineață cu vaporul olandez.

Persoana care mi-a spus, demnă de toată încrederea mea, le găsește apucăturile cam misterioase...

— Un inginer! zice fără să vrea Mustic. Ciudat! mai a'es că și stăpânul meu Braț de fier este tot inginer și inginerii nu prea plouă prin țara asta! Dar iartă-mă, d-nă.

— Asta m'a mirat și pe mine.

Nu știu numele acestui domn, care de altfel poate fi foarte recomandabil și pentru care comandantul are multă stimă; cu toate astea sosirea asta în aceiași zi a două persoane exercitând aceiași profesie, mi se pare, ca și d-tale, ciudată și uimitoare.

Aceasta mă preocupă cu atât mai mult, că în loc de a primi ospitalitatea oferită în totdauna persoanelor notabile ale comandantului, acești doui călători s'au dus la Pierre Lefranc, un vechiu transportat absolut vițios, a cărei casă este vizitată numai de tot ce e mai rău în Saint-Laurent...

Acum, dragul meu, uite ce ai să faci. Trebue să afli cum vei ști numele acestor doui inși, și asta fără a te compromite și a te feri de ori-ce primejdie.

— D nă, asta se poate; se va face, ai să vezi.

— Te las singur stăpân pe situație, fii cu luare aminte, mijloacele te privesc.

— Bine, doamnă, mă voiu descurca eu.

— Iți-mai repet, fii cu băgare de seamă și cum vei afla ceva, vino de îmi spune.

La revedere, copile, și Dumnezeu cu tine.

— Mulțumesc, d-nă, și bizuiți-vă pe mine.

Cum plecă de la călugăriță se întâlni cu Fichalo care îl aștepta; de felul lui vorbăreț, acum copilandrul nostru merge tăcut și dând mereu din cap.

Cum ajung în odăița lor își descleștează dinții și zice:

— Tu, bătrânule, stai aci; nu te mișca și dormi un somn bun până vin eu.

— Dar unde te duci?

— In misiune secretă, cum s'ar zice.

Apoi, scoțând un revolver, schimbă cartușele, îl încărcă cu luare aminte, îl vârî în buzunar și adăogă:

— Mă duc să lucrez pentru stăpânul nostru. Nu fii îngrijat dacă întârziez prea mult, și mai cu seamă nu'ți scoate nasul afară cu nici un preț.

VII

Pentru Braț de fier, energic, totdauna învingător, situația este îngrozitoare. Această apăsare brutală și nedreaptă, această violență neașteptată, această tratare nedemnă l'au deprimat de la început și l'au prăpădit. Lovit în plină fericire, se simte mai nenorocit ca ori când. Gândindu-se la Madiana care este singură, îi vine nebunii. Dacă ar fi fost singur, își zicea că cu răbdare, greșala avea să iasă la lumină; așa însă, știind pe Madiana sub paza numai a celor doui copii, îi venea furie de nebunie, se sbătea și se svârcolea în lanțurile lui. Criza asta de adevărată furie ținu mult, apoi recăzu sdrobit, cu capul plecat, gâtul uscat, pe scândurile goale ale celulei. Aude pasul cadențat al soldatului care 'l păzește.

— Ii este rău, săracul! zice soldatul de afară; ar fi timpul să'l liniștim, că altfel are să se îmbolnăvească...

— Soldatul are dreptate; am să mă îmbolnăvesc! Aide, răbdare și li niște, pentru Madiana, scumpa mea iubită. Unde e ea? Ce face? A, viața în adevăr câte odată e crudă!

Vine noaptea. Se aud pași apăsați, apoi schimbându-se câte-va cuvinte. Cuvântul de ordine. Schimbarea santinelelor, apoi împărțirea mâncărei. Broasca trosnește, ușa se descuie și prizonierul zărește ceva care se mișcă în penumbră.

Sunt trei bărbați, dintre cari unul în uniformă, cu sabie și revolver, apoi doui ocnași de corvoadă, aducând mâncarea. Braț de fier recunoscu imediat ținuta militărească a acelora cari 'l aduseseră din portul olandez și zise cu un ton rugător:

— Sunt victima unei greșeli grozave. Vă rog, faceți ca să vorbesc comandatului...

Ocnașul depune mâncarea pe jos și tace.

— Ascultați-mă, vă rog! reia Braț de fier; ascultați protestarea indignată a unui nevinovat.

(Va urma).

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante privitoare la călători sau vânători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei **«Ziarului Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, București.*

TOŢI ABONAŢII LA
„ZIARUL CALATORIILOR"

Participă, cu începere de azĭ la următoarle marĭ şi de valoare premiĭ:

1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 5. 2) **Una puşcă fină de vânătoare** cu două țevĭ, cal. 12, din vechia şi renumita fabrică «Pieper-Bayard». 3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper Bayard, modelul cel maĭ nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ. 4) **Una carabină de mare precisie**, calibru 22, Pieper Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, Victorieĭ, 44, furnizorul Curțeĭ Regale.

5) **Un gramofon perfeţionat.** 6) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victorieĭ, No. 54.

7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezelurĭ şi **o frumoasă tavă**, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bd. Elisabeta, 9 bis.

8) **Un ceasornic de biurou**, lucrat artistic în marmură şi bronz. 9) **Un frumos ceasornic** în cutie, pentru voiaj cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Schmith şi Stratulat, calea Victorieĭ, No. 53.

10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se întoarce la opt zile. 11) **Patru pahare pentru ceaiu**, cu scăunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicăria Colțeĭ», str. Colțeĭ, No. 31.

22) **Şease cămăşĭ bărbăteştĭ** de zi, de zefir sau albe, cu piepțĭ de olandă, după alegere şi măsură, carĭ se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie «La Patru sezoane», calea Victorieĭ, Pasagiul Maca, vis-à-vis de poliție.

13) **O duzină cremă «Flora».** 14) **O duzină săpun «Flora».** 15) **O duzină pudră «Flora».**

16) **Şease frumoase gente** pentru dame. 17) **Şease linguriţe** de dulceaţă. 18) **Zece lingurĭ** pentru masă.

19) **Zece furculiţe** pentru masă.

20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regeluĭ şi Regineĭ, comandate anume pentru premiĭ.

Preţul abonamentuluĭ: Pentru un an leĭ 2.60

Spre a participa la aceste premiĭ, abonațiĭ pentru un an primesc 2 bonurĭ, iar ceĭ pe 6 lunĭ 1 bon.

Inainte şi **După** întrebuinţarea **Cremeĭ** şi **Pudreĭ «FLORA»**

Pastă de dinţĭ 1 leŭ **BUCOL** *Apă de gură 1 leŭ 50*

INTRE NOUILE PREMII
OFERITE DE ZIARUL
„UNIVERSUL"

Abonaţilor săĭ cu începere de la 22 Maĭ, 1911, se află şi următoarele:

O FRUMOASĂ VILĂ LA SINAIA
UN DORMITOR DE BRONZ

O ELEGANTĂ GARNITURA DE MOBILA PENTRU SALONAŞ

UN DORMITOR DE LEMN FIN

O GARNITURA DE TOALETĂ JAPONEZA

Jumătate garnitură mobilă pentru intrare de lemn de stejar

O SUFRAGERIE MODERNA DIN LEMN MASIV

Precum şi alte multe premiĭ de o mare valoare

PREŢUL ABONAMENTULUI:

PE UN AN LEI 18; PE ŞEASE LUNI 9.15; PE TREI LUNI 4.65

Toţiĭ abonaţiĭ primesc gratis **Universul literar** şi un volum din **Memoriile Regeluĭ Carol I.**

Tusea cea maĭ rebelă, bronşitele acute şi cronice, tusea măgărească, vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla leĭ 3. Droguerĭĭ şi farmacĭĭ

Anemia clorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală, combate

HEMOFER ITEANU

— Sticla leĭ 4 —

Bonboane ORIENTALE

Parfumează admirabil gura şi distrug orĭ-ce miros urât al gureĭ. **Cutia 50 banĭ** la droguerĭĭ şi farmacĭĭ. A se observa marca: *«Semiluna cu stea»*.

DURERI REUMATICE

Nevralgiĭ, migrenă, durerĭ de cap şi de dinţĭ, vindecă sigur **Nevralgine Jurist**. Un flacon 2,50 şi o doză 50 banĭ la droguerĭĭ şi farmaciĭ.

Reclama e sfuletul comerciuluĭ

SĂPUN de TOALETĂ
„FLORA"

de o calitate ireproşabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile şi tenul

— Bucata leĭ 1.25 —

Anul XII.—No. 744 5 BANI IN TOATA ȚARA 5 Mercuri, 10 August 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 2.60 pe an in toată țara

Redacția și Administrația
No. 11. – STRADA BREZOIANU – No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marțea

BINZURU, SFÂNTUL JAPONEZ. — (Vezi pag. 5328).

BINZURU

SFÂNTUL JAPONEZ

Budismul și-a avut sfinții săi, care vorbind drept, sunt destul de numeroși. Fondată de un prinț de sânge regesc, această religie a prins încet, încet, în India locul brahmanismului orgolios și disprețuitor.

El triumfă cu totul în anul 250 înaintea lui Isus Cristos sub domnia regelui Asoka care impusese religia în tot statul său. O mulțime de femei și bărbați se devotară pentru răspândirea acestei doctrine. Astfel se formară sfinții budismului.

Cu toate acestea, cum nimeni nu e profet în țara lui, această religiune căzu odată cu moartea fondatorului său, și brahmanismul își reluă locul de întâietate. In timpul acesta budismul se răspândise în Indo-China, Corea și Japonia. In Japonia fusese introdus sub împăratul Kiumei, care primi ca dar din partea regelui Coreei o mică statue a lui Buda; atunci el îi ridică o statue și începu să-l adore. Curtea adoptă noua religie și în urmă trecu și la popor.

In curând Japonia întreagă deveni budistă. Toți care trăiseră o viață ascetică și-și făcuse un renume de sfințenie fură onorați de Japonezi sub numele de Rakan.

Cei mai puternici dintre ei aŭ fost considerați ca incarnații divine. Toți acești sfinți aŭ templuri în Japonia. Dintre aceștia, e unul care și-a călcat datoria, acesta e Binzuru. El făcea parte dintr'un schit de călugări unde se făcea mare caz de castitate. Intr'o zi, când eșea pe poarta monăstirei, se întâlni cu o femee de o frumusețe răpitoare. El nu putu resista dorinței de a o privi lung. Aceasta fu pierderea sa. Dar pentru că vina nu era așa de mare, el nu mai avu voe să trăiască printre ceilalți călugări, și la moartea sa fu admis printre sfinți cu titlul de: jumătate sfânt. El nu e onorat în templu, ci la poarta templului.

Astfel, orcine, poate vedea în Japonia pe sărmanul Binzuru la intrarea templelor, acoperit cu bucățele de stofă. Zeul Buda, ca consolare, i-a dat puterea de a vindeca orice boală. Or, bucățile de stofă și hârtie care le poartă pe corp, nu sunt de cât rugăciuni adresate lui spre a obține vindecarea boalelor de care suferă fiecare. O mulțime de lume defilează, mai ales în zilele de sărbătoare, prin fața statuei de lemn saŭ de piatră a lui Binzuru.

Iată cum se face tămăduirea: Se recitează cu voce tare rugăciunea frecând statuia cu peticul pe care e scrisă, în locul unde are răul bolnavul, în urmă, se freacă și el cu peticul tot în locul dureros și agață rugăciunea de statue fiind sigur că va fi vindecat.

In Assakusa, cel mai renumit templu budist și cel mai frecuentat din Tokio, s'a introdus o statue de lemn a lui Binzuru, care face minuni de vindecare. In toate zilele se adună aci mame cu copii în brațe, bătrâni, tineri, venind să frece diferite părți ale corpului statuei, murmurând rugăciuni.

Accidentele automobilismului

S'a spus de atâtea ori că Statele-Unite e țara care deține recordul accidentelor mortale. Faptul divers următor confirmă acest adevăr.

Un automobil plecase din Chicago cu șase călători și un șofeur.

Cum însă o luase cu toată iuțeala pe o șosea «la vale», un agent de poliție făcu semn șofeurului să oprească.

Automobiliștii crezură că erau amenințați de o contravenție pentru exces de viteză și șofeurul primi ordinul să mai iuțească încă...

In urmă, prea târziu însă, ei înțeleseră însemnătatea semnelor polițistului.

Drumul se sfârșea la un fluviu, a cărui punte fusese ridicată spre a lăsa liberă trecere unui vapor cu catarguri.

Șofeurul încercă să oprească mașina. Dar iuțeala nebună ce o dădus vehiculului făcu ca acesta să se trezească drept în apă.

Toți cei șease călători cât și șofeurul s'au înecat.

Ab.

Pentru amatorii de fiare

Obișnuiții „Muntelui de Pietate" v'ar putea povesti că aŭ văzut vânzându-se tablouri semnate de maeștri pentru o bucată de pâine!

Faptul e că, în vânzările forțate, absența saŭ indiferența clienților poate obliga pe comisarul vânzător să coboare la niște prețuri ridicule.

Ceea ce s'a și întâmplat de curând în Austria.

O menagerie ambulantă fu pusă la vânzare. Animalele cari o compuneaŭ se vândură pe nimic. Un urs de Rusia atinse prețul de 50 de franci.

O hienă de sex masculin fu dată pentru 42 lei pe când femela, mai favorizată, fu cumpărată cu 78 lei. Un bou sfânt din India fu cumpărat — săracu! — pentru 72 de lei, de un măcelar!

Pentru o sumă de 26 lei, un amator intră în posesiunea unui lot compus din o maimuță, o pisică siameză și doui porumbei exotici.

Totuși, perlele menageriei se vândură mai bine: un leŭ pentru 1360 de lei și doui elefanți pentru 10.000 lei!

Abc

FEMEEA LOLO

Loloșii cari locuesc încă și astăzi în munții înalți din Yunau și ținuturile înalte ale Birmaniei și Tonkinului, sunt cele mai vechi popoare cunoscute în regiunile Chinei occidentale.

Ei aŭ fost bătuți de chinezi și s'aŭ refugiat pe cele mai înalte vârfuri ale munților. Cu toate acestea sunt foarte

ospitalieri, și primesc foarte bine pe călătorii care parcurg Birmania de sus și Yunaul. Chinezii, desigur, îi disprețuesc.

Femeea poartă copilul pe spate spre a se putea deda muncei. Când voesc să aibă mișcările libere, îl depune jos pe pământ adăpostindu'l contra intemperiilor sub o umbrelă mare de hârtie. Unele din femeile Lolo sunt foarte frumoase, și în zilele de sărbătoare, port toalete foarte elegante, bro-

date cu diferite culori în care predomină roşul, care le dă figurei un aspect foarte plăcut, chiar şi în ochii europenilor.

INCENDIILE DE PADURI

In general incendiile de păduri nu isbucnesc decât în timpul verei, după o perioadă lungă de secetă. Incendiul din provincia canadiană Ontario e o dovadă.

Favorizat de un vânt puternic, flagelul înainta cu o iuţeală înfricoşătoare, aşa că locuitorii a două mici oraşe, Beaudette şi Spooner, se treziră dimineaţa înconjuraţi de flacări.

Câţi-va reuşiră să scape din cercul de foc, dar nu se va cunoaşte nici odată numărul victimelor, care e evaluat la mai mult de o mie. Cele două orăşele sunt acum nişte grămezi de ruini fumegânde.

Un al treilea oraş, Ramcy-River, a fost distrus numai în parte.

Un tren de ajutoare a adus ştirea că drumul era semănat de cadavre arse şi carbonizate.

Ben

Ce să faceţi cu pisicele

Dacă pe la d-v. sunt pisici cu care nu ştiţi ce să faceţi, oferiţi-le de vânzare autorităţilor din Togo (Africa).

Această colonie germană îşi închipue că e ameninţată de o invasiune a ciumei, care şi-a şi făcut apariţia în colonia vecină, Coasta de Aur.

Cum însă e recunoscut că şoarecii sunt depozitul obişnuit al microbului de ciumă asiatică, pisica prin antipatia sa contra blestematului rozător e considerată ca cel mai sigur antidot al teribilului flagel.

Autorităţile din Hong-Kong aŭ şi dat exemplu, consacrând o parte din budgetul municipal la întreţinerea pisicilor, socotind una pentru fiecare casă şi trei pentru imobilele importante.

Bensim

14 IULIE IN ANAM

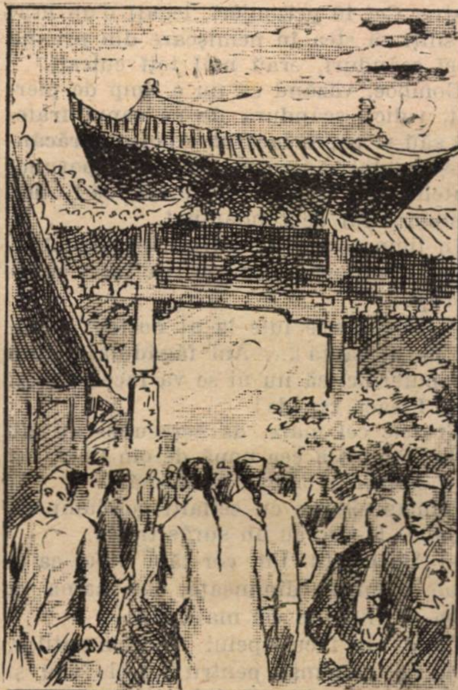
Mulţi cititori cunosc din nume Yunau, provincia chineză unde s'a construit de francezi splendidul drum de fier care, plecând din Hanoi şi trecând prin Laokay, merge de atinge capitala provinciei Yunau-fu.

Altă dată, înaintea construirei liniei ferate, se mergea cu piciorul sau călare, prin etape, şi era un drum foarte anevoios, de oarece această provincie chineză e foarte accidentată. Europenii nu erau mai de loc, dar odată cu linia ferată, o mulţime de lucrători europeni, cei mai mulţi italieni, sosiră în masă, şi în curând se clădi un adevărat oraş foarte populat. Se formară

Un invitat adus la serbări

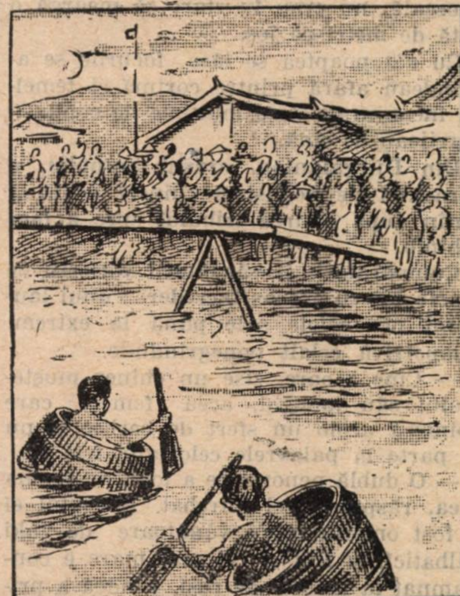
socetăţi de jocuri, cluburi, şi cum populaţia străină e în cea mai mare parte franceză şi linia ferată e exploatată de francezi, sărbătoarea naţională de la 14 Iulie trebuia celebrată cu deosebită

La 14 Iulie, e şi ziua florilor

pompă. Chinezii cărora le plac mult serbările iau parte în fie-care an.

Vizitele făcute dimineaţa între funcţionarii francezi şi chinezi sunt tot atât de banale ca şi cele din Europa. Ceea ce e interesant, sunt jocurile chineze, înpodobirea caselor cu ghirlande de flori şi frunze, lanternele de hârtie împodobite cu flori. Seara oraşul apare

Butoaele se învârtesc mereŭ impiedecând pe concurenţi să ajungă la mal

iluminat ca şi când un incendiu ar arunca reflectele flăcărilor sale.

Focurile de artificii care fac bucuria chinezilor măreşte iluminaţia.

Sereno

PRIZONIERUL DIN OURGA

In câmpia înconjurată de munţi sosise tribul Kulkas şi se grăbea să-şi ridice corturile de piele, spre a petrece noaptea. Ultimele raze ale soarelui coborau în trandafiriu câmpia şi vârfurile albastre ale munţilor.

In jurul satului, care se forma astfel, micii cai îşi scuturau coamele stufoase; cămilele culcându-se îşi ridicau lungile gâturi să apuce ramurile sălciilor şi plopilor pitici, câinii îşi ridicau urechile ascuţite, în vreme ce nişte boi mari păşteau alene printre toate aceste lucruri smulgând cu limba iarba de curând răsărită.

In mijlocul acestui cerc, în care cu o oră mai înainte plutea tăcerea cea mai adâncă, era un concert asurzitor de behăituri, lătraturi, nechezături şi mugete, care se repetau din munte în munte.

Bărbaţii tribului, rămaşi călări spre a închide vitele, aveaŭ ţinuta mândră a Mongolilor, care se cred urmaşii direcţi ai lui Genio-Khan. Incovoiaţi, viguroşi, i-ai fi luat drept europeni după ochii lor şi culoarea negricioasă a feţei lor, care face un contrast isbitor în aceste ţinuturi numai cu neamuri galbene.

Era minunat să-i vezi pe aceşti cavaleri extrordinari, alergând şi sărind în toate părţile cu suliţa în mână, deştepţi totdeauna, nesimţitori la trecerile repezi din vârfurile veşnic îngheţate în aceste

câmpiĭ scăldate în soare, că şi cum temperatura nu maĭ există pentru eĭ.

Aceĭ carĭ descălecau, încălecau din nou pentru cel maĭ mic lucru, căcĭ aceştĭ Kulkhas, cu corpul dedat la orice oboseală, nu erau în stare să meargă o sută de metri pe jos.

Cu cât noaptea se lăsa, focurile se aprindeaŭ afară printre corturĭ şi femeile, înconjurate de o mulţime de copilaşĭ, îngrijeau de cină.

Din Djirgalanton, oraşul apropiat, o caravană de negustorĭ chinezĭ veniseră puţin după sosirea tribuluĭ spre a face schimb.

Cumpărătoriĭ şi vânzătoriĭ vorbeau de marfa lor cu aceeaş încredere : unul lăudând productele sale până la extrem, dimpotrivă celalt ponegrindu-le.

— Cine e oare, zise un chinez muşteriuluĭ săŭ mongol, acea femee, care spintecă acolo un sfert de berbec şi nu ia parte la palavrele celorlalte femeĭ?

— O dublă nenorocire a lovit pe vecina mea, răspunse cel întrebat. Bărbatul eĭ a fost omorât într'o vânătoare de yaki sălbaticĭ, şi fiul eĭ cel maĭ mare e condamnat la moarte de ruşi, fiindcă a pricinuit o ceartă sângeroasă între cazacĭ şi păstori.

Chinezul întoarse capul cu nepăsare şi începu din nou discuţiunile sale comerciale.

In acest timp, un băiat de 14—15 anĭ, subţirel şi svelt, se apropie de acea femee.

— Mamă, zise el, nu maĭ plânge! Sunt aicĭ, ca să înlocuesc pe capul familieĭ.

— Tu, sărmanul meŭ Gomboe! răspunse văduva, dând cu blândeţe la oparte pe ceĭlalţĭ copilaşĭ, care o împedecau la gătirea bucatelor. Şi stând mereu aplecată spre foc, surâse cu un aer trist.

— Mamă, zise iar vioiciune băieţaşul, încalec un cal şi stăpânesc un taur maĭ bine chiar de cât tatăl meu, căcĭ el îmbătrânise.

— Sărmane Gomboe, admir curajul tăŭ, dar devotamentul filial şi neexperienţa te orbesc şi nu vezĭ că tinereţea ta nu poate să apere o famile contra usurpărilor celor de aproape şi chiar contra natureĭ. Numaĭ fratele tăŭ cel mare poate să moştenească din puterea părintească şi mâine la Ourga, la câteva verste d'aci, făcătoriĭ de dreptate aĭ ţaruluĭ Rusieĭ îĭ vor tăia capul.

Şi arătând copilaşiĭ adăogă plângând:

— Şi copilaşiĭ aceştia ce vor deveni?

Frumoşiĭ ochĭ negri aĭ luĭ Gomboe străluciră în mod straniu. Figura sa tare luminată de foc luă o expresie întunecată. Se retrase gânditor în cort.

. . . .

Drumurile îĭ erau cunoscute, căcĭ mergea cu siguranţă drept înaintea sa, fără să bage în seamă păsărelele, pe care le deştepta prin tufişe şi carĭ fugeau înspăimântate.

Noaptea era cam friguroasă şi fără lună, dar cu un cer plin de stele.

Gomboe trecu din câmpie pe dealurĭ, pe munţĭ, stăpânit numaĭ de o idee, fără să bage în seamă lupiĭ teribilĭ şi yakiĭ şi maĭ teribilĭ, ale căror strigăte răsunau peste tot în singurătatea nopţiĭ.

Aproape de răsăritul zorilor, zări Ourga, oraşul cel maĭ sfânt al budhiştilor, după oraşul Lhassa, care e „Ourgo" sau palatul papeĭ Mongolilor. Aci, într'o închisoare, fratele luĭ Gomboe aştepta execuţia capitală.

Copilul intră maĭ întâi în Maimatciu sau cartierul chinezesc, populat numaĭ de negustorĭ. Străbătu Bazacul, care se deştepta şi se umplea de femeĭ elegante, care căutau lucrurĭ casnice.

Gomboe privi puţin bogatele costume ale cumpărătorilor, prăvăliile pline de pachete de ceaĭ, strălucitoare mătăsăriĭ, blănurile scumpe şi porţelanurile smălţuite. Se duse în grabă la Bugdo-Kurcu saŭ cartierul mongol, populat numaĭ cu preoţĭ. Inchisoarea se afla în această parte a oraşuluĭ.

Străzile din Bugdo-Kurcu exalaŭ mirosurĭ urâte de tot. Printre corturile amestecate fără regulă, băeţaşul nu putea găsi strada. Afară de câteva temple şi palatul luĭ Kutukţu (arhiepiscopul luĭ Budha), Ourga mongol nu era de cât o grămadă de corturĭ şi colibe mizerabile.

La poarta închisoreĭ soldaţiĭ ruşĭ aĭ corpuluĭ de gardă dormeaŭ încă. Soldatul de pază lăsa să intre şi să iasă pe funcţionariĭ indigenĭ, pe furnisorĭ, toată această mică lume ce trăeşte pe socoteala statuluĭ.

Gomboe, maĭ curagios ca orĭ când, scoase din blană câteva copeicĭ, intră la un brutar şi eşi cu un coş plin cu galete. Trecu fluerând pe lângă soldatul de gardă şi intră în cazarma întunecoasă.

Condamnaţiĭ la moarte, 16 la număr, s'aflaŭ într'o baracă, pe care Gomboe o găsi cu uşurinţă. Căpătă voie să vorbească cu fratele săŭ, pe care d'abia îl recunoscu în întunericul baraceĭ fără ferestre. Ceĭ 16 prizonierĭ, legaţĭ d'un braţ şi siliţĭ să stea în nemişcare din pricina uneĭ scândurĭ, eraŭ maĭ toţĭ culcaţĭ.

Gomboe, văzând că nu e timp de pierdut, ridică scândura de pe capul frateluĭ săŭ şi rupse lacătul. Apoĭ desbrăcându-şĭ caldul săŭ costum de piele, poruncĭ frateluĭ săŭ, care era mirat, să-ĭ dea costumul luĭ de condamnat.

In timp ce ceĭ doĭ fraţĭ îşĭ schimbaŭ astfel costumele, Gomboe zise încet şi întrerupt :

— Intoarce-te iute la aĭ noştri!... Mama te aşteaptă!.... Am făgăduiala unuĭ om puternic, că nu ni se va face nicĭ un răŭ. Pleacă repede!

Fratele cel mare, de nerecunoscut sub îmbrăcămintea cea nouă de om liber, eşi fără să-l bage cineva în seamă.

Rămas singur cu ceĭlalţĭ condamnaţĭ, Gomboe le zise cu un surâs trist :

— Am minţit. Imĭ vor tăia capul ca şi vouă, acum de dimineaţă, dar mama va avea pe fiul săŭ cel maĭ mare.

Când se făcu apelul condamnaţilor, Gomboe răspunse pentru fratele săŭ şi nimenea nu observă înlocuirea.

Două ore maĭ târziŭ, corpul curagiosuluĭ băiat se rostogoli fără cap în piaţa guvernuluĭ şi călăiĭ îl duseră la cimitirul comun din Bugdo-Kurcu.....

Trad. de **D. D. Tomescu-Putna**

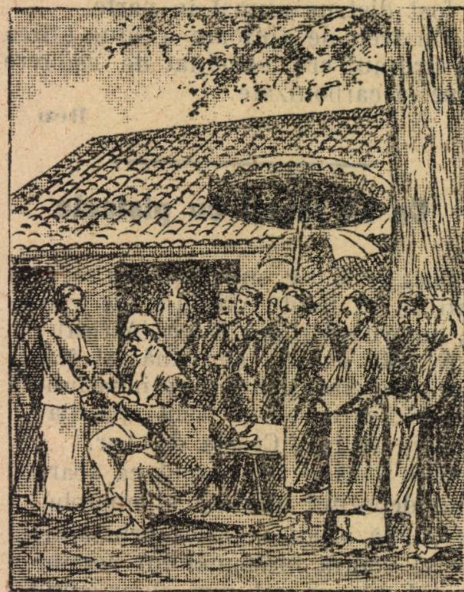
Institutul Pasteur în Anam şi Nhatrang

Emoţia produsă în Europa de ultima pestă chineză nu s'a uitat încă.

Ştirile carĭ soseau din Mandciuria arătau că au fost 40.000 victime în câteva săptămânĭ. In spitalul din Carbin muriră 1.600 chinezĭ. Singur directorul, un bătrân fumător de opium, scăpă. Din timpul «ciumeĭ negre» nu s'au petrecut scene aşa de înfiorătoare, cu toate că astăzĭ ciuma e foarte răspândită în lume şi omoară în fie-care an în Indiile englezeştĭ câte un milion de indigenĭ.

In Indo China, institutul Pasteur creat de Franţa, îşĭ împlineşte admirabil datoria.

Sunt treĭ institute, unul la Saigon pentru Cochinchina şi Cambodge, un altul la Hanoi pentru Tonkin şi Yunau, un al treilea în Nhatrang pentru Anam.

Institutul Pasteur în Anam

Toată lumea ştie că există un serum contra angineĭ. Contra ciumeĭ există de asemenea un ser numit Yersin, după numele doctoruluĭ care l'a descoperit. Serumul e partea lichidă a sângeluĭ. Când vindecă ciuma, serumul conţine substanţe carĭ împiedică de a maĭ avea ciumă a doua oară, sau care, inoculat la un altul, poate la rândul săŭ să se vindece. Un om care a resistat ciumeĭ, poate furniza serumul săŭ spre a scăpa pe alţiĭ. Dar e mult maĭ practic de la animale şi în special de la caĭ. Li se inoculează sub piele, pe urmă în vine, culturĭ diluate din bacilul ciumeĭ. Pe urmă se introduce printr'un ac gros în vinele gâtuluĭ din lichidul pestos.

In institutul Pasteur din Nhatrang se prepară serum anti-pestos contra ciumeĭ şi alte diferite serumurĭ, între carĭ unul contra ciumeĭ bovine, o boală a boilor.

Doctorul Yersin locuește în Nhatrang, pe care îl iubește mult. El se interează mult de agricultură și automobilism; e tot așa de bun șofeur, cât e excelent marinar. Yersin a introdus întâi în Anam cultura de «Hevea», care dă o cantitate considerabilă de cauciuc.

Arg.

DECANUL CAILOR

— —

Cel mai renumit poney din lume și-a dat ultima suflare după o existență din cele mai glorioase, (în lumea sportului bine 'nțeles).

,,Punch", numele poney-uluĭ, era un căluț care a umplut binișor buzunarele stăpânuluĭ săŭ, d. Woodburg Kane, renumitul jucător de polo american.

El a murit în vârstă de 45 anĭ (poney-ul nu jucătorul) în împrejurimile New-Yorkuluĭ. Și se vorbea de dânsul ca de cel maĭ bătrân cal în viață.

Avea oare drept la titlul acesta? E discutabil.

Cu toate că ating rar caiĭ patru-zecĭ de primăverĭ(!) se pot cita cazurĭ de ,,horses" trecuțĭ de 60 de anĭ!

Orĭ-cum ar fi ,,Punch" și-a păstrat până târziŭ agilitatea luĭ. La 40 de anĭ își făcea încă vitejește partida!

A.

REGATUL MUNTENEGRULUĬ

— Urmare —

Muntenegreniĭ iubesc poezia și mulțĭ dintre eĭ sunt poețĭ. Versurile lor cântă bravurile vechilor eroĭ carĭ s'aŭ bătut cu turciĭ.

Regele chiar, e poet și autor dramatic.

Dansul național al muntenegrenilor e ,,kolo" și îl joacă toțĭ, fără excepție. Dar maĭ înainte se îmbată cu rachiŭ și în urmă încep jocul, trăgând focurĭ de revolver în aer, care de multe orĭ fac victime.

,,Kolo" e jucat maĭ mult de bărbațĭ, foarte rar de femeĭ. Toțĭ dansatoriĭ se aranjează în cerc fiecare cu mâinile pe umeriĭ celuilalt, și în această poziție execută dansul făcând un pas la stânga și treĭ la dreapta, cântând și strigând: ,,Zivio!"

Inalta societate are, bine înțeles, alte distracțiĭ. Regele organizează adesea serbărĭ, soarèle dansante, dinerĭ, etc. In ambasadele streine se fac numeroase recepțiĭ. Jocul tenisuluĭ e ceva noŭ pe acolo și nu e cunoscut de cât de vreo douĭ anĭ.

De sigur, streiniĭ care duc în orașele marĭ o existență confortabilă și strălucită, găsesc monotonă viața în Muntenegru. Dar Muntenegreanul, obișnuit cu liniștea, necunoscând viața sbuciumată și plină de sgomot a Capitalelor, modest în gusturile și aspirațiile sale, se găsește foarte fericit în țara sa.

Biserica greacă ortodoxă e biserica națională, dar Statul respectă toate celelalte religiunĭ. Catoliciĭ sunt cununațĭ de preoțiĭ lor, asemenea și mahometaniĭ. Acestora, guvernul le acordă dreptul poligamieĭ, ceeace arată ce ideĭ înaintate profesează pentru tot ce atinge libertatea religioasă.

In 1888, regele actual înzestră patria sa cu un cod civil.

In apropierea Cetingeluĭ se află mănăstirea Ostrog care se aseamănă cu o fortăreață imensă. Turciĭ i-aŭ dat asalt în maĭ multe rândurĭ, dar totdeauna fără succes.

Această mănăstire e un loc de pelerinagiŭ foarte vizitat, căcĭ are reputația de a vindeca toate boalele. In anumite epocĭ ale anuluĭ, e o afluență mare de pelerinĭ veniți din toate punctele regatuluĭ, Serbieĭ, Bosnieĭ și chiar din locurĭ maĭ îndepărtate.

In tot regatul nu există de cât un singur spital și în total 12 doctorĭ. Treĭ dintre eĭ sunt stabilițĭ în Cetinge. La Danilograd e o casă de sănătate pentru cincĭ-spre-zece nebunĭ furioșĭ; ceĭ inofensivĭ sunt lăsațĭ în libertate. Mediciĭ alieniștĭ și hirurgĭ și-aŭ făcut, în general, studiile la Iena saŭ Saint-Petersburg.

Insuficiența căilor de comunicație face ca relațiile între doctor și client să fie foarte grele. Astfel când un bolnav locuește la o distanță mare, se lasă de obiceiŭ să lucreze natura și boala își urmează cursul. Dacă însă boala e foarte gravă, atuncĭ bolnavul e transportat pe spatele unuĭ măgar până la doctor. Foarte adesea se întâmplă ca bolnav să moară pe drum.

Unul din flagelele Muntenegruluĭ e malaria, care se maĭ numește și paludism. Această boală doboară încet, încet, chiar constituția cea maĭ tare. Ftizia și boalele venerice fac de asemenea multe victime

Prezența sifilisuluĭ într'o țară care nu posedă prostituate, în adevăratul înțeles al cuvântuluĭ, e inexplicabilă. Se bănuește însă că răul a fost adus din Turcia și contaminarea s'a propagat din neștiința poporuluĭ care nu cunoaște teribilele consecințe ale boaleĭ. S'aŭ făcut oarecarĭ sforțărĭ spre a opri contagiunea, dar bolnaviĭ, găsind că prescripțiunile medicale sunt prea complicate, nu voesc să le ia în seamă, și teribilul flagel continuă să-și întindă ravagiile.

La ftizicĭ se constată aceeașĭ neglijență și locuințele muntenegrene, care adesea se compun numaĭ din o singură cameră murdară, în care trăește întreaga familie, într'o stare de murdărie respingătoare, contribue la propagarea boaleĭ.

Dacă moare un tuberculos, ceĭ din jurul săŭ își împart hainele mortuluĭ și le poartă fără să le desinfecteze și nicĭ chiar să le spele. De altfel eĭ nu se spală decât rar și atuncĭ își toarnă în pumnĭ puțină apă și-și spală figura.

Cu toate acestea, muntenegreniĭ aŭ înfățișare sănătoasă. BătrâniĭI de optzecĭ de anĭ sunt numeroșĭ, maĭ ales bărbațĭ, care trăesc în general maĭ mult decât femeile.

S'ar zice că într'o țară unde civilizația e încă în fașă, condițiunile de viață sunt din cele maĭ modeste. Aci e contrariŭ. Chiriile sunt foarte ridicate, maĭ ales la Cetinge. O simplă prăvălioară se închiriază cu 1000 coroane pe an. In Muntenegru baniĭ austriacĭ aŭ curs. O cameră prost mobilată se închiriază cu 40 coroane pe lună.

Stradele din Cetinge sunt luminate cu electricitate.

Singurul hotel care poartă pomposul nume de Grand Hotel, nu e luminat cu lumină electrică și e foarte prost mobilat.

(Va urma).

Cum călătoresc femeile în Maroc

— —

E oare-cum probabil că ocupațiunea franceză în Maroc exercitează o influență apreciabilă asupra obiceiurilor indigenilor.

Cum călătoresc femeile în Maroc

Dar ca să sperăm că această ocupație va aduce emanciparea femeeĭ marocane, ar fi să cerem prea mult.

Lucrul acesta îl putem judeca după modul de transport al bogatelor marocane. Fără ca bărbaţii lor să se îngrijească dacă ele se asfixiază pe drum, sub razele arzătoare ale soarelui care usucă şi răreşte aerul, le închid în palanchine, în carî odată uşa încuiată, nu maî au nicî o deschizătură prin care să se reînoiască aerul. Lumina zileî de-abia străbate prin acoperişul palanchinuluî.

Poate orî şi cine să'şî facă idee ce îndură sărmanele prizoniere în aceste cutiî în carî trebue să călătorească ceasurî şi câte odată zile întregî.

Femeile din popor când călătoresc, sunt închise în sacî. Dar femeile din clasa muncitoare nu prea călătoresc. In oraşe, bărbaţiî nu le permit nicî chiar să iasă din casă spre a se duce la moschee sau să meargă în vecinî.

Maî fericite sunt cele de la ţară carî sunt însărcinate cu vânzarea produselor. Ele se duc la oraş spre a vinde legume şi fructe.

Cât despre cele de la munte, ele nu cunosc oraşul de cât ca în vis.

Blaz.

BRAŢ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

Supraveghetorul rămâne nepăsător, ca şi cum n'ar fi auzit nimic, şi pleacă fără a rosti un cuvânt, fără a face cel maî mic semn. Uşa se închise iar cu drugul de fier şi vremea începe a se scurge cu o încetineală chinuitoare, pe când Braţ de fier, prăpădit, înăbuşit, ud până la cămaşă de sudoare, aşteaptă gâfâind, în întuneric, fără a tă noţiune a vremeî decât din două în două ore schimbarea sentineleî. Ziua nu'î aducea nicî o îmbunătăţire, nicî o schimbare.

— Madiana ! O, ce se va face ea?

— De odată aude câte-va vocî, înjurăturî şi protestărî vagî ale sentinelelor, apoî aceste cuvinte : «Dă-te la o parte» ! Şi pe urmă, foarte desluşit, vibraţia uneî muzicî dumnezeeştî, care rupe tăcerea şi umple uitarea :

Iî iubesc ! îi iubesc !
Ca o nebună !

El tresare sub lanţurî ! Inima îî bate cu violenţă, rupându'î pieptul; ochiî 'î lăcrimează.

— O, Madiana mea !

Şi cântecul urmează, amintind luî Braţ de fier momentul tragic când acolo, departe, la Contesté, smulsese pe tânăra fată din ghiarele banditilor, dându-î pentru totdauna sufletul luî.

Ultima notă se aude !

S'a sfârşit ! Farmecul este stins, totul recade în tăcere. Dar Braţ de fier a înţeles. Cu toate fiarele, cu tot ordinul, ştie că iubita luî este acolo, aproape de el, că'l păzeşte şi'î pregăteşte scăparea.

La rândul luî, vrea să'î spună că a înţeles şi cu un cuvânt îî strigă numele eî : Madiana !

Acum patul lagăruluî i se pare maî puţin tare, lanţurile maî puţin grele : o toropeală în potriva căreia nu se poate lupta îl copleşeşte puţin câte puţin şi cade în sfârşit într'un somn adânc.

. . . .

A doua zi uşa se deschise ca în ajun, lăsând să se vadă din nou un supraveghetor şi douî ocnaşî carî aduc mâncarea prizonieruluî.

Braţ de fier constată că nu maî sunt aceiaşî. Unul din eî este un negru care rânjeşte, lăsând să i se vadă dinţiî albî.

— Dar ce, nu aî mâncat ?

— Sunt nevinovat ! Nu sunt aceea ce credeţî ! reia Braţ de fier.

— Da, da, ca un copil de ţâţă ! răspunde batjocoritor supraveghetorul.

Apoî îl lasă şi încuiă uşa în urma luî.

De astă-dată însă Braţ de fier nu maî este aşa de disperat. Ştie că Madiana, logodnica luî, e aproape de el şi veghiază la libertatea luî.

— Aidem, să avem încă răbdare, şi până atuncî să urmez sfatul supraveghetoruluî, să iau ceva ca să nu mă sfârşesc de tot.

Braţ de fier se întinde şi se scutură sub fiare, carî zăngănesc sinistru când se aşează pe patul luî de lagăr.

Lanţurile însă sunt tocmaî atât de lungî că'î dau voe a ajunge până la bucăţica de pâine şi porţia de apă.

Lihnit de foame, începe a mânca, apoî bea din apa limpede şi rece, carî 'î place ; după ce sfârşeşte de mâncat, se întinde pe scândura patuluî şi începe a visa.

Cu toate astea nu simte acel bine care urmează după ce şi-a potolit cineva foamea.

Se simte din potrivă agitat, enervat, îngrijorat, se simte în sfârşit rău

Incetul cu încetul simte ceva ciudat de tot prin tot corpul ; capul îl doare grozav şi pare că 'l strânge de gât cineva ; în sfârşit îl apucă un tremur violent, năduşeala îî curge picăturî marî din creştet până în tălpî şi în maî puţin de două ore se simte rău de tot. Iî este sete. Din minut în minut răul creşte ; setea maî ales îî este grozavă şi Braţ de fier nu maî are apă de băut. Ca să'şî astâmpere setea îşî lipeşte buzele de paie şi începe a geme grozav :

— Doamne ! am să mor acî, singur, ca o fiară în cuşcă ! O, Madiana mea !

Incepe a aiura, a urla, dar nimenî nu'l aude.

— Nu, eu nu vreau să las să moară acest nenorocit care se sbate în chinurî de moarte, zice unul din păzitoriî din afară ; este şi el un om ca toţî oameniî ; întâmple-se orî-ce, eu 'mî las postul şi mă duc să prevestesc pe şef.

— Prizonierul moare ; nu e de glumit !

Sergentul aleargă, pune şi el urechia la uşe şi ascultă gemetele şi ţipetele disperate de durere ale luî Braţ de fier.

— Adevărat, îî este rău, săracul ! Ar trebui să'l ducem la spital... dar asta e treaba supraveghetorilor.

Apoî se duce în grabă la un alt post şi zice şefuluî :

— Omul în fiare din celula No. 2 este în agonie ; l'am auzit trăgând ; este îngrozitor ! Veniţî şi d-voastră de'l vedeţî.

Şeful se duce cu păzitorul, intră în celula luî Braţ de fier şi'l găseşte leşinat pe jos.

— Aide, luaţi'l pe sus şi'l duceţî la spital şi acolo îl veţî păzi înainte ; aşa e ordinul, să nu'l scăpaţî din ochî viŭ sau mort. Inainte, marş !

VIII

Mastic a înţeles însemnătatea misiuneî pe care i-a încredinţat-o superioara.

Deşi încă copil, tânărul nostru e foarte inteligent ; se gândeşte că are să întâmpine multe greutăţî şi poate chiar pericole marî.

Odată în uliţă, născoceşte din fugă mijloacele luî de acţiune, începând a vorbi singur :

— De acest Pièrre Lefranc am maî auzit eu vorbindu-se la Nameless, prin urmare trebue să'mî deschid ochiî în patru să ştiŭ ce am de făcut. Ca să nu mă recunoască nimenî, să mă leg cu basmaua la un ochiŭ. Işî potriveşte pălăria bine pe urechî şi astfel gătit are aerul unuî adevărat ştrengar de uliţă.

La câţî-va paşî se întâlneşte cu un negru pe care 'l întreabă :

— Nu aî putea să'mî spuî unde e cârciuma luî Pièrre Lefranc?

— Cum nu? Şi eu tot acolo merg.

— Da ? Atuncî mergem amândouî şi plătesc eu băutura.

Ajung la cârciumă amândouĭ și intră in sala mare, unde toate culorile de oamenĭ, negri, galbenĭ, mănâncă, beau, fumează, chefuesc. Sunt chinezĭ, negri, mulatri, indienĭ, albĭ, anemiațĭ, cu fețe îngrozitoare.

Prezența luĭ Mustic și a tovarășului luĭ trece nebăgată în seamă.

Li se aduce de băut.

După ce golesc maĭ multe pahare, ștrengarul nostru încearcă a se ridica, dar nu'l maĭ țin bine picioarele.

— Știĭ ce, camarade? Imĭ pare că am băut cam mult. Mă simt nu știŭ cum... Nu aĭ putea să'mĭ daĭ vre-o odaie în care aș putea să dorm?

— Cum nu? Nimic maĭ ușor. Vino, vino după mine, dar numaĭ să nu facĭ vre-o gălăgie, un scandal.

— Nu te teme... drept cine mă ieĭ?

— Aide, grăbește-te!

Chelnerul îl duce printr'un coridor, sue o scară, deschide apoĭ o ușe, în care abia se zărește un pat, o, fericire! un pat pe care Mustic, care pare beat mort, oftează, se întinde in el și într'un minut adoarme dus.

Chelnerul pleacă pe scară repede, lăsând pe Mustic sforăind. Peste un sfert de oră băețandrul nostru, care făcuse numaĭ pe beatul, se ridică fără sgomot, îșĭ scoate ghetele și râzând, șoptește:

— Așa! O făcuĭ pe-asta! Și fu așa de ușor cum nu credeam.

Toțĭ mă cred adormit și beat lulea, dar am știut cu dibăcie să mă prefac bine.

Binișor se apropie de ușe dibuind, o deschide și ese în coridor. Sgomotul din sală ajunge până la el și'l împiedică a nu auzi la capătul celalt al coridoruluĭ un șopot de glasurĭ. Se apropie în vârful degetelor de ușa aceleĭ odăĭ, își lipește ochiul de broasca ușeĭ, prin care ese o mică lumină. Douĭ bărbațĭ mănâncă la o masă, la lumină unei lămpĭ cu glob: unul este îmbrăcat prost, cel de al douilea însă foarte elegant. Vorbesc crezându-se în siguranță, fără grije că pot fi auzițĭ. Cel dintâiu spune:

— Păĭ da, nicĭ o greșeală! Nu maĭ încape vorbă, in acest moment otrava trebue să'șĭ fi făcut efectul, trebue să fi murit.

— Eștĭ sigur?

— Firește.

— Știĭ că e tare ca un taur, e în stare să reziste uneĭ doze care ar ucide douĭ oamenĭ ordinarĭ.

— Nu'țĭ fie frică! Asta e o otravă indigenă de prima calitate, nu iartă nicĭ odată, nu are remediu și nu lasă nicĭ cea maĭ mică urmă; ceĭ maĭ dibacĭ experțĭ nu ar fi în stare să cunoască, cu toate că am pus doza îndoită.

— Perfect! Și cine i-a vărsat-o?

Un anume Janvier, care a fost condamnat la moarte pentru că a omorât pe un păzitor. Sunt sigur de el ca de mine.

— Otrava lucrează încet sau repede? căcĭ nu ar trebui să fie fulgerat omul nostru.

— Nu-țĭ fie frică.

— In poziția noastră este de mare însemnătate să scăpăm aparențele și maĭ cu seamă să îndepărtăm orĭ-ce bănuială.

Trebue să fie apucat de o boală naturală, oferind simptome cunoscute, de pildă un acces de frigurĭ, mă înțelegĭ, așa e?.. Cea maĭ mică bănuială de otrăvire ar putea avea consecințe grave...

— Da, se poate, dar nu văd...

— Eștĭ un idiot! Cum nu vezĭ? Cine ar avea interes a'l face să dispară în momentul când sosirea luĭ ne-ar pricinui o încurcătură de moarte?

Mustic ascultă înfiorat de aceste cuvinte enigmatice și înspăimântătoare. Nădușeala îĭ curge peste tot corpul; inima îĭ bate, mâinele îĭ tremură, o hiĭ i se turbură și cugetă înfiorându-se:

— Cine orĭ fi aceștĭ mizerabilĭ?.. Cine e acel nenorocit pe care l'au ales ca victimă și pe care îl asasinează mișelește, cu otravă?

Omul urmează cu o liniște grozavă:

— Insfârșit, lucrul dorit, complotat, premeditat, s'a făcut! Acum nu e vorba decât de siguranța noastră. Incă 24 de ore și suntem scăpațĭ!

— Noĭ și ceilalțĭ! Și apoĭ sburăm în țările libertățeĭ.

Cu ochiul mereu la broasca cheeĭ, Mustic îșĭ zice:

— Dar par'că 'ĭ cunosc eu pe ăștia douĭ! Este cu putință? Nu visez? Dacă tot timpul cât am mâncat nu mi-aș fi vărsat tot vinul pe sub masă, aș crede că sunt beat. O, par'că îĭ văd și par'că 'ĭ aud la cazinul «Două urechĭ»! Nu mă înșel! E chiar așa! Numaĭ de numele lor nu mi-aduc aminte, dar pe eĭ îĭ recunosc, deși și-au schimbat mutrele. Insfârșit de cine vorbesc eĭ? Cine este acela pe carĭ l'au otrăvit?

Toate aceste gândurĭ trec prin creerul miculuĭ nostru băețandru și fac ca emoția să i se mărească din ce în ce.

Conversația urmează, dar maĭ încet. Mustic nu maĭ aude de cât fâșiĭ de fraze; lucrurĭ înfiorătoare carĭ fac pe bietul copil să'ĭ vie rău.

— Destulă trăncăneală. Sunt zece ore. Trebue să mă îmbrac ca să ajung corpul nostru de trupă și să supraveghez îmbarcările...

— Este pentru orele 11 fix. Afară de un contra-ordin dat prin semnal

— Da, ne-am înțeles.

— Eu mă duc să văd oamenii noștri și să mă asigur dacă cel care ne interesează e mort.

— Are viață în el, nu de geaba 'ĭ zice Braț de fier!

Auzind acest nume, pare că o suliță străpunge sufletul bietuluĭ copil.

Ar vrea să țipe, dar se stăpânește cât poate.

— Cum? Braț de fier! Omul otrăvit de aceștĭ mizerabilĭ e Braț de fier?

De odată i se face lumină în minte. Aceste glasurĭ... aceștĭ asasinĭ! Nu maĭ are nicĭ o bănuială! Iĭ recunoaște! Acum trebue să fugă, să dea de veste, să încerce imposibilul pentru a scăpa pe Braț de fier.

Inainte de a porni maĭ aude ultimele cuvinte ale omuluĭ:

— Nu te îngriji, otrava este rădăcină de barbandier, o infuzie drăcească, fără culoare, fără miros și fără gust... și când o înghițĭ, moĭĭ fără lumânare!

— Se poate, dar eu vreau să mă încredințez, să fiu sigur. Sunt moițĭ pe carĭ trebue să'ĭ ucizĭ chiar de maĭ multe orĭ. Proba!

Mustic, ne maĭ având ce auzi, o luă la fugă. Dar în repezeala luĭ se isbește de ușe și dușumeaua scârțâe.

— Miĭ de tunete! Era cineva care ne-a ascultat!

Ceĭ douĭ inșĭ se reped în spre eșire, apoĭ în coridor. Mustic este deja în odaia luĭ. Hoțiĭ sunt aproape să'l găsească, să'l apuce și să'l strângă de gât; o întâmplare fericită îĭ oprește însă la timp.

Ceva greu, moale și rece le cade pe cap. Niște inele flexibile se răsucesc pe gâturile lor, pe umerĭ și'ĭ face să țipe de spaimă.

Poțĭ fi criminal vestit, celebritate de orĭ-ce soiu, simțĭ aceiașĭ impresie de groază la contactul brutal și neașteptat al uneĭ reptile.

Căcĭ intrusul este un șearpe mare familiar, carĭ pe acolo sunt neobositorĭ stricătorĭ de viermĭ, carĭ scotocesc podurile caselor.

Or, reptila se vede că alunecase, urmărind vre-o pradă și întâlnise în drumul eĭ pe ceĭ douĭ bandițĭ tocmaĭ în momentul cel maĭ nemerit.

— Asta a fost! Ce proștĭ suntem! strigă unul din bandițĭ, pe când șearpele o ia la sănătoasa; ăsta e un vânător de șobolanĭ!

Intrară apoĭ în odae, pe carĭ o găsesc goală și cu ușa dată de perete. Mustic o ștersese. Pipăe patul, care e încă cald de corpul copiluluĭ.

Miĭ de dracĭ! E încă cald! Cineva ne-a auzit! Trebue să aflăm cine a fost și fără întârziere.

Pe când eĭ caută și discută, Mustic e departe.

Fugind ca un nebun, ajunge în fața spitaluluĭ. Sună la poartă ca un sărit din minte, poarta se deschide și se repede busna în curte.

(Va urma).

Anul XII.—No. 747 **5 BANI IN TOATA ȚARA 5** Mercuri, 31 August 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 2.60 pe an în toată țara

Redacția și Administrația
No. 11, – STRADA BREZOIANU, – No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marțea

UN AEROPLAN ATACAT DE VULTURI. — (Vezi pag. 5352).

Un aeroplan atacat de vulturi

Toată populația din Mendoza venise să asiste la plecarea celor doi frați Bertrand și Jaques Figuières, care încercaŭ trecerea Cordilierilor în aeroplan. Toți îi plângeaŭ, de oarece știaŭ ce soartă îi așteaptă.

Italianul Mantivano, englezul Rawlinson, Combier, campionul francez, învingător în drumul Paris-Moscova, toți încercaseră fără rezultat.

Cu toate acestea, spectatorii aplaudară cu viul entusiasm al raselor spaniole preparațiile de plecare.

Distanța nu era prea mare pentru aviatori experimentați, de abia două sute de kilometri.

Dar greutatea era să treci frontiera la o înălțime de 4.000 metri și să-ți faci drum între vârfurile de aproape 7000 metri, cum e Aconcagua!

Când motorul se puse în mișcare, din piepturile spectatorilor eșiră strigăte de admirație și aeroplanul se perdu în nori cu o iuțeală vertiginoasă, mergând spre triumf.... saŭ spre moarte.

Treptat, barometrul arăta altitudinea: 1800 metri... 1900... 2000... Și aeroplanul se înălța mereŭ.

Cu toate vestmintele lor groase, frigul îi pătrundea până la oase. Sburaŭ de vre-o oră și trecuseră jumătate din drum. Încă câteva minute și trebuiaŭ să dea adevărata luptă.

În urma lor soarele strălucitor îi urmărea cu razele sale când de odată zăriră deasupra lor o umbră. Era un vultur, condurul Anzilor, mândru, îndrăzneț, mirat parcă de îndrăzneala oamenilor de a se ridica la o înălțime așa de mare, nevoind să i se violeze domeniul săŭ sublim....

El se asvârli asupra aviatorilor cu ghiarele întinse, nervos, gata de luptă.

Jaques își scoase cuțitul, un lung cuțit de vânătoare.

,,Urcă mereŭ!" strigă fratelui săŭ. Intre el și vultur se încinse o luptă disperată. Pasărea, furioasă de acest atac neprevăzut, își înmulți atacurile. Jaques își simți mâna udă de sânge și înțelese că vulturul a fost rănit.

În adevăr, condurul slăbi atacurile și rămase în urmă, dar în acelaşi timp doi alți conduri apărură și se năpustiră asupra aeroplanului.

Fu atunci o luptă sângeroasă, sălbatecă, disperată, în care Jaques lovea la întâmplare, disperat, într'un amestec de ghiare și de ciocuri.

,,Urcă, urcă mereŭ!" striga Jaques.

Dar aparatul obosit, nu mai putea și barometrul rămânea staționar.

Dacă ar mai fi putut urca vre-o 50 de metri cel puțin!...

Bertrand făcu încă o sforțare, ultima. El auzi în urma lui un strigăt ascuțit și aeroplanul se înălță deodată mai ușor spre cer, trecând ultimul vârf și sburând spre Pacific. Bertrand privi înapoi: locul lui Jaques era gol...

Dacă aeroplanul, ușurat, a putut să treacă Cordilierii, fu că un condur răpise pe aviator.

Când locuitorii Anzilor se precipitară în delir spre aeroplanul triumfător, nu găsiră decât pe Bertrand, dezolat, zguduit de suspine.

Dar cinci ore mai târziŭ, ce entuziasm. Trenul transandin intrase în gară. Un om sări pe peron. Jaques Figuières! Peste zece minute se afla în brațele fratelui săŭ.

,,Tu... tu... repetă Bertrand privind hainele sfâșiate și figura rănită a tânărului om. De unde ai eșit?

— Am reușit să rănesc mortal pe condurul care mă răpise, explică Jaques. Ne-am rostogolit amândoi în zăpada înghețată. In urmă frigul m'a deșteptat. Vedeam de vale drumul căei ferate. M'am târât până acolo. Când trenul trecu, am făcut semn mecanicului să oprească.

Și acum ce succes!...

C. Arg.

COLECȚIONARI PASIONAȚI

Cine dintre noi nu s'a dedat în tinerețe la inocenta distracție de a lipi într'un album timbre poștale, saŭ flori uscate, saŭ să colecționeze melci de mare...

Dar sunt oameni cari își consacră o parte din viață și din avere pe colecțiuni.

Credeți, de exemplu, că faptul de a aduna timp de 30 de ani bucăți din monumente celebre merită posteritatea?

Cu toate acestea, acestei manii stranii s'a consacrat din 1880 un rentier din Birmingham, Donald Simpson. Armat cu o daltă mică, la un moment dat, când nu era observat de nimeni, rupea câte o bucățică de piatră. El posedă astfel bucăți din Parlamentul Londrei, biserica Saint-Germain-l'Auxerrois, o bucată de lemn din balustrada primului etaj al turnului Eiffel.

Un alt colecționar pasionat e americanul Wice din Filadelfia. El colecționează vestminte. Plătind bine pe valeții săi, obține ușor dela ei un pantalon uzat, o vestă veche dăruită de stăpânii pe unde a servit. Printre frumoasele bucăți ale colecției cităm o jiletcă a ex-președintelui Lincoln, o cravată a lordului Byron, o redingotă a lui Gambetta.

La Paris e un colecționar de dopuri ale diferitelor vinuri, cu marca, data...

Colecționari de ouă, încălțăminte, păpuși, pasări împăiate, sunt legiuni.

De curând, *Argentina*, unul din cele mai importante jurnale din Buenos-Ayres, semnala moartea unui colecționar foarte original. Timp de două-zeci și cinci de ani, acest american bogat strânsese din lumea întreagă șuvițe de păr ale personagiilor celebre.

Actrițe engleze, franceze, rusoaice, oameni politici, somități medicale din toată lumea, se aflaŭ de toate în această colecție bizară, șuvițe etichetate cu îngrijire, și coprinzând gama completă de culori, dela blondul scandinav, până la negrul spaniol. Își închipuește oricine că această vânătoare de păr a dat multe de lucru Argentinului nostru. Dar colecționarii sunt persoane tenace, nu se daŭ înapoi în fața oricărui obstacol.

Un colecționar englez nu ezită să facă drumul până în Australia spre a se asigura dacă un alt amator posedă în colecția sa un melc de mare la fel cu al săŭ. Faptul era exact. Englezul ceru voe să vadă de aproape prețiosul melc și examinându-l îl scăpă din mână pe parchet, unde se sparse...

După ce își ceru mii de scuze, luă vaporul și porni înapoi surâzând. Neîndemânarea sa fusese chibzuită. Acum era sigur că nimeni nu mai posedă o colecție mai frumoasă ca a sa.

Moartea albă

Acest nume s'a consacrat nenorocirilor întâmplate pe munți care sunt așa de dese vara.

Tehnica munților a făcut de un secol progrese mari; se știe ce itinerariu trebue urmat, la ce ore, pe ce timp trebue să te urci pe cutare saŭ cutare vârf. Cu toate acestea rămâi la discreția norocului, — o avalanșe neprevăzută, o vijelie mare, o frînghie ruptă, și nenorocirea e gata.

Ruptura unei frînghii a produs catastrofa cea mai celebră poate în analele alpinismului: aceia care s'a întâmplat la prima ascensiune a lui Cerviu.

Timp de zece ani, faimosul alpinist englez Whymper a încercat să se urce pe acest vârf temut, până aci inaccesibil. In sfârșit, la 14 Iulie 1865, sforțările îi fură încoronate de succes și el atinse acest vârf întovărășit de prietenul săŭ, lordul Duglas, de doui alți compatrioți și de două călăuze. La coborâre, unul din englezi alunecă pe marginea unei prăpăstii, târând după el încă doui turiști și o călăuză. Frânghia se rupse și cei patru nenorociți fură asvârliți de la o înălțime de 1000 metri. Corpul unuia din ei, lordul Duglas, nu mai fu găsit.

Două-zeci de ani mai târziu, o altă catastrofă teribilă avu ca teatru muntele Jungfrau. Șease elvețieni foarte cunoscuți, încercară ascensiunea acestui munte pericolos. Ajunși aproape de vârf, din cauza zăpezei cu care era acoperit, ei nu mai avură ca sprijin nici o stâncă și alunecând căzură cu toți în abis.

Anul trecut doui alpiniști germani, cu tot timpul răŭ, încercară să treacă Alpii, traversând ghețarul în dreptul Grindelwaldului.

Porniră în două caravane bine echipate. Din nenorocire, o avalanșe mare îi acoperi aproape de coliba lui Bergli și omorî șeapte înși.

La Zermatt, care e poate centrul ascensiunilor celor mai reputate și celor mai